

MOMENTS

LA REVISTA DEL NOSTRE TEMPS

JUANA
FRANCISCA

UAB
Biblioteca de Comuni-
i Hemeroteca Gene

NÚM. 11

- 1938 -

3 PTES

CASA VILARDELL & C.
VIA DURRUTI 49 Y 51 Y SU CURSALES
BARCELONA

PER APRIMAR-SE **SABELIN**

Composició d'herbes medicinals. No deixa senyals de l'OBESTAT i conserva les carns fortes i sense arrugues

MAI NO PERJUDICA

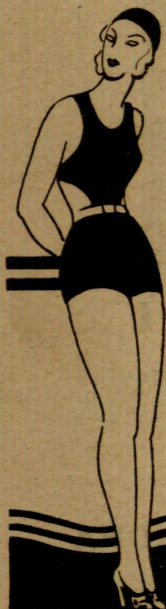
ES VOL CONVÈNCER?

Provi tan sols una tassa o de mani fullet a

**LABORATORIS
SOKATARG**

carrer del Ter, 16 - Telèf. 50791

BARCELONA

VENDA A LES PRINCIPALS FARMACIES

**DROGUES
PRODUCTES QUÍMICS**

Antiga Casa Roca

**DROGUERIA
COL·LECTIVITZADA**

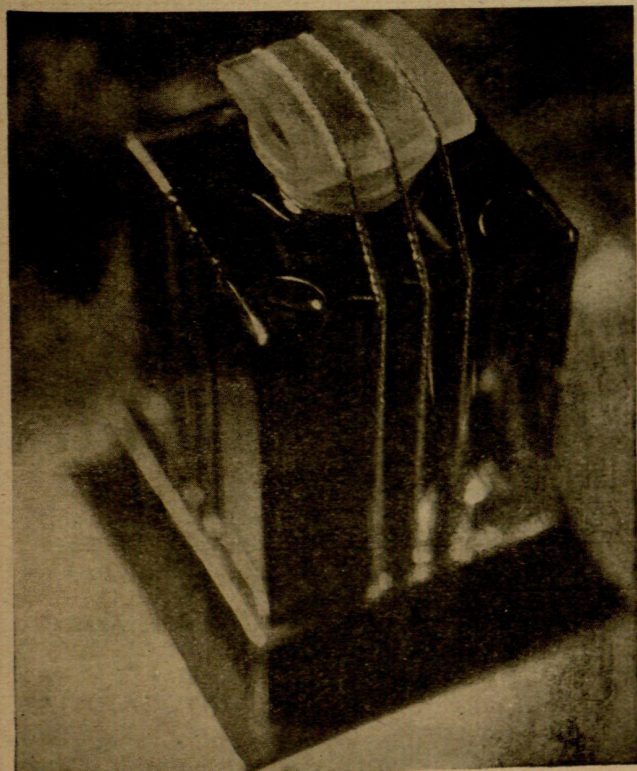
Plaça de les Olles, 8

**Fundada
en 1708**

Direc. Tel.: JANBASCOMTE
» Post: APARTAT 153

TELÈFON 16144
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Barcelona

jungla

el perfum de moda

MYRURGIA

Magatzems

Abans
Magatzems
Alemans

PELAYO

EMPRESA COL·LECTIVITZADA

Relotgeria : Bisuteria : Articles de pell : Objectes per a present : Utills per a afaitar, tacador i per a fumador
Perfumeria : Paraigües : Ombrel·les
Bastons : Ventalls : Lligacames i elàstics : Corbates : Guants : Joguines
Cristall : Alumini : Esmalt : Vaixel·la
Porcellana : Bateria de cuina : Articles de taula i de neteja : Articles d'escriptori
Plumes estilogràfiques : Ferreteria
Electricitat : Lampisteria i enllumenat en general : Òptica : Fonògrafs i discos : Radiotelefonía : Fotografia
Articles per a esport i viatge : Noves seccions en Merceria i Vestits de totes classes per a senyora i home;
bona confecció i econòmica

Pelayo, 14 i 18 al 24
TELÈFON 16430

Barcelona

Professor Henri

INSTITUT DE PSICOLOGIA - QUIROSOFIA

Tractaments de Psiquiatria

CONSULTA DIÀRIA D'11 A 1

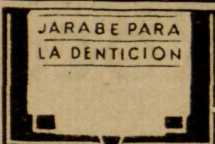
Dilluns, Dimarts i Dijous de dos quarts de 4 a dos quarts de 8

Ausiàs March, 7, 1.ª - BARCELONA

Telèfon 13750

BABYL

Les dents comencen a sortir...

El petitó plora amb freqüència, s'alimenta irregularment, està malhumorat i en continu desfici.

Està a la teva mà, **Mare**, evitar-li aquest sofriment, friccionant-li les genives amb **BABYL**.

BABYL serà el seu benestar.

BABYL

Es ven a totes

les farmàcies.

Escola d'Infermeres

i Practicants titulars

DIRECTORA:

Laura Conde

Infermera professional
de la Creu Roja
Espanyola

RÀPIDA PREPARACIÓ

PROPERA
CONVOCATÒRIA

UNB

Biblioteca de Comunicació

Consell de Cent, 236, entresol, 1.^a
(Xamfrà Muntaner)

TELÈFON 33196

BARCELONA

RADIO SATURNO.

IMPORTADORS

Gran assortit de tota classe de material per a la construcció d'aparells de Ràdio

Reparacions de tota mena pel nostre personal especialitzat

RAMBLA DE JAUME COMPTE, 2

U. G. T. Empresa Col·lectivitzada C. N. T.

Cafè del Centre

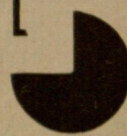
ELS MILLORS
LICORS QUE
FABRICA

LA
PERFECCIÓ
SOCIETAT ANÒNIMA

ES VENEN EN
AQUESTA
CASA. TOTS
A BASE DE
MATÈRIES VE-
GETALS I DES-
TIL·LACIÓ

d'AGUSTÍ

BEL

GIRONA, 69

BARCELONA

TELÈFON 20217

OLIS I VINS

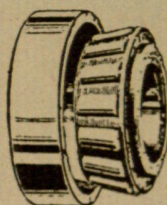
La Camperola

Aragó, 136

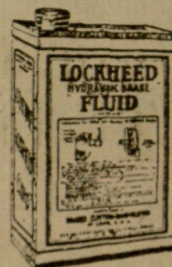
Telefon 31656

BARCELONA

COIXINETS
DE CORRONS
TIMKEN

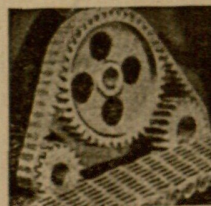
CADENES DE
DISTRIBUCIÓ
MORSE

Magatzem Industrial

EMPRESA COL·LECTIVITZADA

Coixinets "HYATT" i "ND"
Frens hidràulics "LOCKHEED"
Cinta "BRAKEBLOK" i recanvi
en general per a Automòbils
Americans i Europeus

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

BALMES, 57 : Telefons 11981-18164 : BARCELONA

LA PROVIDÈNCIA

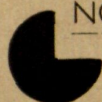
Pete Setta

LABORS DE SENYORA

LLANES

MERCERIA

NOVETATS

CUCURULLA, 2 i 4
TELEFON 18434
BARCELONA

ELABORACIÓ DE DOLÇOS I PASTES SEQUES

ANGEL
ROCA

CARRER DE LA CERA, 13

TELEFON 22492

BARCELONA

Gran Basar "EL FÉNIX"

Angel T. Mohino

Llanes, Sedes, Fantasies, Teixits, Tovallols, Tapisseria, Merceria, Camiseria, Perfumeria, Disa, Porcellana, Bisuteria, Gèneres de Punt, Sabateria, Fotografia, Llanes per a labors, Mocadors de tofomena, Joguines, Alumini, Figurins, Catifes, Mitges, Mitjons, Edredons, Es'ors, Flassades, Llençols Cobrellits, etc., etc.

Puigmartí, 12
Telèfon 81810
BARCELONA
(Gràcia)

Sastreria Militar i de Paisà

Uniformes
per a l'Exèrcit, Armada i Corporacions

Saül Martínez

Contractista Oficial de la Guardia Nacional Republicana
— Carrabiners i Cos de Seguretat —

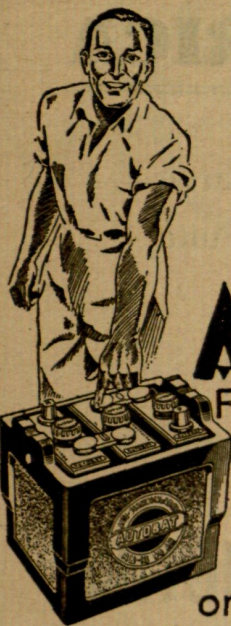
Proveïdor de la Cooperativa de l'Exèrcit

Ronda de Fermí Salvoechea, 8, pral.
Tocant Plaça de Catalunya

Telèfon n.º 15905

Barcelona

Adopteu la

**BATERIA
NACIONAL**

AUTOBAT

Fabricada segons els
mitjans Standard
americans

Servei AUTOBAT
organitzat per Auto-
Electricidad a totes les
ciutats importants.

AUTO ELECTRICIDAD, S. A.

Diputació, 234 - Telèfon 22090
BARCELONA

INDÚSTRIES GRÀFIQUES
SEIX I BARRAL

EMPRESA COL·LECTIVITZADA

IMPRESSORS

EDITORS

LLIBRES ESCOLARS

PROVENÇA, 219 - TELÈFON 71671
BARCELONA

MIELE & Co
ORFEBRERIA D'ART

M A D R I D
Carrera St. Geroni. 2
Telèfon 11257

BARCELONA
Rambla del Mig
(cantonada Fivaller)
Telèfon 15001

Casa molt recomanada per a
:: presents de bon gust ::
Vegi els nostres aparadors!

EDICIONS EUROPA-AMÈRICA

Dos documents del màxim interès que desemmascaren
les activitats i maniobres del trotsquisme en la seva lluita
contra el socialisme i la pau

EL PROCESO DEL BLOQUE ANTISOVIÉTICO DE DERECHISTAS Y TROTSKISTAS

Extracte de les actes taquigràfiques del procés
celebrat a Moscú, davant la Sala Militar
del Tribunal Suprem de la U. R. S. S. els
dies 2 a 13 de març del 1938

Preu: 5 pessetes

LA U. R. S. S., LIMPIA DE TRAIIDORES

Informe d'acusació del Fiscal de la U. R. S. S.,
camarada Vichisnki, en l'esmentat Procés

Preu: 2'50 pessetes

Editats per

EDICIONS EUROPA-AMÈRICA

COMANDES A:

Distribuïdora de Publicacions

Diputació, 260 - BARCELONA

Biblioteca de Comunicació
Biblioteca General

MOMENTS

SUMARI

	<u>Pàgina</u>
PORTADA, de Joana Francisca.....	1
ELS ESTATS IMPERIALS, per A. Rovira i Virgili. IHustracions de Paco Rivera.....	10
DE QUAN TOTS ELS INTERNACIONALISTES DEL MÓN CABIEN EN TRES TARTANES, per P. S.	12
AQUELLES CARTES..., per Jaume Miravilles.	16
DESPRÉS DE DOS ANYS DE GUERRA, per J. P.	18
BONA VOLUNTAT, per Joan Cornudella. IHustracions de Sainz de Morales.....	20
L'ART AL SERVEI DEL POBLE, per Martí Roger. IHustracions de Bardasano.....	22
CATALANS AL NOU MÓN, pel Dr. J. Riera i Punth.....	24
VETLLEM TOTS..., per R. V.....	26
L'OBRA FINANCERA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, per E. P.....	28
FIDELITAT A CATALUNYA, per Agustí Escalsans. IHustracions d'Arteche.....	30
MENJADORS INFANTILS.....	31
ELS OBJECTIUS DE L'ENEMIC, per R.....	32
LA MONGÓLIA.....	34
ASPECTES DE LA NOVA ECONOMIA, per Martí Zamorano.....	36
EL POM DE ROSES. Text i ihustracions de Martí Batlle.....	39
L'HEROI, pintura de Bardasano.....	40
UNA IL·LA I UNS ILLOTS, per A. R. i V...	42
EL PEIX QUE MENJA BARCELONA.....	45
ÀRABS I JUEUS.....	46
L'OBRA CULTURAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA.....	48
L'ANIMAL DE DESCARTES, per Francesc Pujols. IHustracions de Pol.....	54
LA SALVAGUARDA DEL TRESOR ARTÍSTIC...	56
ALFONS MASERES, per Montanyà.....	58
L'ACTUALITAT LITERÀRIA.....	59
EL TRANSPORT MECÀNIC A CATALUNYA, per F. C.....	60
L'ECONOMIA DE L'ESPANYA LLEIAL.....	62
LA BATALLA DE L'ARRÒS, per J. P.....	64
EL BLAU I EL SEU GERMÀ FUSELL, per J. Roig Guivernau. IHustracions de Farell.....	66
LA PRINCESA DE LA SELVA, per Mary Light.	68

Número 11

Any 1938

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: DIPUTACIÓ, 276 - TELEFON 25274

ELS ESTATS IMPERIALS

Per comprendre bé l'actual moment internacional, convé tenir una idea clara de l'evolució dels Estats imperials en l'Edat moderna. De fet, continua en els nostres dies el descabdellament d'un procés que ve de lluny. I al fons de les rivalitats i les guerres hi ha l'acció ofensiva, dels imperialismes nous contra els vells imperialismes. El primer país imperial de l'època moderna va ésser Espanya. Amb l'Edat mitjana acabava l'imperialisme català, de caràcter mediterrani i avingut amb el temperament liberal del nostre poble.

L'Imperi espanyol, format a començos del segle XVe, va ésser fill del desplaçament de l'eix polític-econòmic, que va passar del Mediterrani a l'Atlàntic. Però, a les darreries del mateix segle, va iniciar-se la decadència d'aquell Imperi. El regnat de Carles I va ésser més brillant que afortunat. El de Felip II no va tenir millor fortuna i va perdre brillantor. El domini de l'Atlàntic va passar a mans d'Anglaterra. Isabel va enrobustir l'Estat anglès, mentre que Felip II va afeblir l'Estat espanyol. El principal profit mercantil i polític de la valoració de l'Atlàntic va ésser per als anglesos, no pas per als espanyols.

* * *

Durant tres segles, Anglaterra va ésser el nucli imperial del món, el poder moderador de la comunitat internacional. Moltes de les qualitats de l'imperialisme català medieval les retrobem en l'imperialisme anglès. I aquestes qualitats influïren en el triomf d'Anglaterra damunt els altres països que podien disputar-li el predomini a la mar. Britània governa les ones. Aquest vers de l'himne famós, és germà d'aquella frase de Guimerà segons la qual Catalunya donà lleis a les nacions i a les ones.

A despit dels seus defectes, dels seus egoismes, i dels seus moments pitjors, l'imperialisme anglès ha tingut el mateix caràcter expansiu i liberal del vell imperialisme català. L'imperialisme espanyol aconseguí, innegablement, llusors de grandesa; però tenia un caràcter més aspre i menys flexible. En la mateixa hora del màxim esplendor hi havia ja acumulats tots els gèrmens de la decadència, que va ésser ràpida i total.

* * *

Per a l'imperialisme anglès, l'hora de la decadència ha arribat també. Després de l'esplèndida era victoriana, s'inicià una corba descendent en la vigoria interna de la Gran Bretanya, i això ha accentuat la tendència a un afluixament de lligams per part de les colònies i a l'encoratjament dels possibles rivals en l'acció imperialista.

En el primer quart del segle XXe, el nou corrent de la puixança mundial deixà al marge l'Atlàntic i s'adreçà al Pacífic. La creixença dels Estats Units i del Japó posava en perill el doble predomini britànic en l'economia i en la política internacional. Abans de la guerra del 1914-1918 i durant aquesta, es va fer visible la davallada. La victòria dels aliats, en aquella avinentesa, salvà l'Imperi britànic d'un ràpid enfonsament. Sobretot va salvar-lo, per alguns lustres, de l'amenaça d'Alemanya. Però aquella minva de la vigoria interna — minva ja observada abans de la guerra — s'ha posat novament de relleu durant la post-guerra.

Recentment ha reaparegut, contra Anglaterra, l'amenaça d'Alemanya; ha augmentat el potencial dels Estats Units; el Japó ha passat d'aliat a desafecte, i una nova amenaça, la d'Itàlia, s'ha dreçat davant els anglesos. I tot fa creure que si no ve un capgirament mundial en forma molt favorable per a la

doctrina americana de defensa,
no han trobat un criteri fix que els orientés
en la llur política exterior, la qual oscil·la entre
l'isolacionisme i les vel·leitats imperialistes i universalistes.
Hom ha remarcat que les relacions entre Anglaterra i els Estats
Units mostren una curiosa barreja de cordialitat i de gelosia. La
solidaritat anglo-saxona no es manifesta gaire en el terreny polític.
Mesos enrer Anthony Eden va declarar a la Cambra dels Comuns,
que ell recorreria de bona gana mig món per a obtenir la cooperació dels
Estats Units en el terreny internacional. Fins avui, aquesta cooperació ha
estat molt limitada. Ni en l'afer de la Xina ni en cap altre, Washington no ha
anat més enllà de les declaracions d'ordre general i de les propostes de reunions
i avinences de caràcter humanitari.

* * *

En resum: avui no hi ha al món un Estat imperial hegemònic. La direc-
ció mundial ja no és portada predominantment per un Estat.
Aquesta direcció només pot establir-se en els nostres dies
per una coalició de potències. Poden establir-la les po-
tències democràtiques. Però si no cuitessin, les
potències totalitàries els passarien al davant,
i la història humana sofriria un enorme
i tristíssim retrocés.

A. ROVIRA I VIRGILI

Gran Bre-
tanya, aquesta
haurà perdut definitiva-
ment l'hegemonia que havia
mantingut durant prop de qua-
tre segles. L'acció imperial bri-
tànica, que durant tres centú-
ries s'havia estès al conjunt del
món, s'ha reduït en la
centúria actual a
l'àrea de la Co-
munitat britàni-
ca de Nacions
(*British Com-
monwealth of Na-
tions*). I encara
aquesta Comuni-
tat no presenta, en els
afers de política exterior,
una gran coherència.

* * *

Els Estats Units, que troben avui obertes
les portes de la influència mundial, es mostren
encara vacil·lants i tímids davant les
amplíssimes perspectives que
albiren. Sembla com si un
instint casolà, amagat al
fons de llur ànima, els re-
tingués d'entrar deci-
didament pel camí
de l'expansió. A
part del mon-
roisme, que
és una

De quan tots els

INTERNACIONALISTES DEL MON CABIEN EN TRES TARTANES

LA LLUITA PER LA PAU, EN GUERRA

« Per tant, el Govern Reial i Imperial es considera en estat de Guerra amb Sèrvia. »
 Quan els homes del carrer de tot Europa llegiren en els seus diaris, el 28 de juliol de 1914, aquests mots, una mateixa veu, en deu llengües diferents, s'alçà en tots els països.

— *A bas la guerre! Vive la Paix!* — criden les multituds de París, desfilar per davant del *Quai d'Orsay* guiades pels sindicats.

— *Frieden! Frieden!* — repeteix incansable l'exèrcit disciplinat dels treballadors de Berlín, que avança a pas

militar pel centre de l'*Unter den Linden*.

— *Peace! Peace! No War!* — és el crit que ha unit la gernació obrera de Londres al peu del monument al guerrer Nelson, a *Trafalgar-Square*.

— *Wir wollen keinen Krieg!* — se sent per tot Viena, al cor mateix d'on arrenca la provocació, el pretext que ha de « justificar » la gran matança que es prepara.

Es la mateixa consigna a totes les capitals, des de Sant Petersburg fins a Bucarest, des de Brussel·les fins a Belgrad.

I són sempre les mateixes boques les que llancen el crit de pau. Boques resseques, de dents corcades i veus rogalloses. Boques obreres, acostumades més a protestar o a gemegar que a rosegar i saborejar.

I són les mateixes mans brutes de sutge o de terrissa, calloses, deformades per un abús de la seva força les que es clouen quan es parla del Tzar, de Poincaré, del Kaiser o de Krupp.

Per totes les capitals, també, les manifestacions de pau acaben igual. La policia alemanya, els gendarmes francesos, els cadets austríacs i els cosacs russos, aquells dies intervenen en la primera batalla de la guerra que ja ha començat.

Els obrers, homes, dones, vells, corren davant els cavalls, es refan, criden, renequen, reben sabrades, i, finalment, es dissolen.

Però quan dos obrers es troben, quan estan en família, la conversa és sempre la mateixa :

- Què farà el Partit?
- Què faran els Sindicats?
- Hi haurà vaga general?

Perquè els obrers no poden oblidar que dos anys abans, reunits tots els dirigents proletaris d'Europa, en el Congrés de la Internacional de Basilea, han afirmat ben clar que « en vista que la guerra pesa particularment sobre la classe obrera i no solament li roba el pa sinó també la sang, ja que la pau armada paralitza les forces productores, és deure de tots els proletaris preparar-se per fer fracassar tots els intents de guerra, des del parlament, des del carrer, per la propaganda i per l'acció. Oposeu al món capitalista de l'opressió i de l'assassinat la massa del món proletari, de la pau i de la unió dels pobles! » *La General*

Octubre 1917. — Distribució de proclames bolxevics entre els soldats

A Brussel·les està convocada, justament per aquests dies, la reunió del Consell Socialista Internacional, organisme dirigent de la II Internacional.

Allí es troben Jaurés i Hoase, Keir-Hardys i Adler, Vandervelde, Trocesta i Rubanovix. Homes de països que seran, dintre unes hores, enemics. Durant hores, examinen la situació prenen resolucions. En mans d'ells està la Pau, que els generals, els banquers i tenen dotzenes de secretaris, ni viatgen en trens especials.

A la nit, deu mil treballadors de Brussel·les escolten la veu dels socialistes de tot el món.

Parla Hoase, el cap del partit socialdemocràtic alemany. Parla el representant anglès. Parla Jaurés. De la seva boca bífida surten paraules d'esperances, de fermesa:

— « Nosaltres no reconeixem els tractats secrets. L'únic que reconeixem és el tractat públic amb la humanitat i la cultura. Els pobles alemany i francès, units en un mateix sentiment de pau... ». Es el darrer discurs del líder. Tres dies després, Villain, foradarà, amb la seva petita pistola d'assassí xovinista, un dels caps més clarividents del proletariat.

* * *

« Ni una gota de sang de un soldat alemany ha de sacrificar-se a l'ansia de poder dels dèspotes austríacs i alemanys. No volem la guerra. Visca la fraternitat dels pobles! » — diuen els manifestos dels socialistes alemanys.

« Declarem, en nom del proletariat húngar, que el nostre poble no vol la guerra. »

« Els pobles de França i d'Alemanya no s'odien. Per damunt dels enganys i de les demagogies, estan units per a defensar la pau » — diu *La Humanité*.

I Lenin llança en el seu periòdic il·legal, la fórmula famosa: « Si la guerra imperialista esclata, cal que els treballadors la converteixin en guerra civil! ».

A Berlín es celebren, en una mateixa nit, 32 mítings en defensa de la pau. Les manifestacions es repeteixen a París.

El « *Wortwaests* » llança la consigna: « contra la mobilització de les potències, la mobilització permanent dels pobles ».

Així parlen...

* * *

Però l'endemà i l'endemà passat, el to canvia: « La Pàtria amenaçada », diuen tots els diaris obrers, d'uns i altres països. L'agitació patriòtera guanya noves capes proletàries. Les manifestacions ja no es celebren. La premsa i els oradors callen.

Què ha passat?

França, Àustria, Rússia, Alemanya, declaren l'Estat de perill de guerra. Les comunicacions entre els països « enemics » estan tallades. La llei marcial amenaça. Tot això ho pot resistir un moviment sa, sense discussions. Ho resisteixen els bolxevics, els socialistes serbis, els italians, els « independents » anglesos.

Però no ho poden resistir els oportunistes alemanys, els idealistes francesos, el menxevics russos.

Un darrer intent! Hermann Müller, 24 hores abans de la declaració de guerra, marxa cap a París, per entrevistar-se amb Jaurés. Arriba just per assistir al seu enterrament... Es la darrera vegada que un alemany i un francès marxen de costat!

* * *

Però no tot està perdut!

Enmig del desconsort i l'estupor causat per aquesta falla que les masses no esperaven, s'aixequen veus aïllades, veus solitàries, però potents, ara sense ressò, però que queden aferrades als esperits i que un dia sortiran.

En el Parlament alemany, Karl Liebknecht és l'únic que vota contra els crèdits de guerra. Una setmana més tard ja són sis els vots en contra. Al cap d'un més, són 32.

A Sèrbia, on tan fàcil és la postura de màrtir, d'agredit, els dos diputats socialistes a la Sxujskrua, no voten els crèdits de guerra.

A Suïssa, Fritz Platten organitza l'ajuda a tots els internacionalistes i gràcies a ell es poden mantenir contactes entre els dirigents obrers dels països oficialment enemics.

A Itàlia, l'« *Avanti!* » (del qual ja és expulsat Mussolini), lluita costatjósament contra l'entrada del país en la guerra i quan els soldats de Víctor Manuel són mobilitzats, realitza una gran propaganda valenta i participa en tots els intents d'aproximació proletària internacional.

A França queden petits nuclis internacionalistes. Resten submergits pel moment, però més tard, comencen a actuar a través de « *La vie ouvrière* ».

Març 1917. — Aquesta curiosa fotografia mostra les delegacions de l'exèrcit rus, a la Duma

Una manifestació de la "Milícia Nacional" d'obriers, que més tard havia d'esdevenir Exèrcit Roig

sota el monument a Nelson ni les estrofes marcides de la falsa Marsellesa, quan criden *Vive la Paix!* Els vells himnes de guerra i de submissió són substituïts per la Internacional, que durant quatre anys sols havia ressonat, tímidament, en el cor fervorós d'uns quants *il·luminats*.

Tres cotxes de cavalls, destartalats i sorollosos, s'enfilaren per la recargolada carretera que porta al poblet suís de Zimmerwald.

La gent del poble veu passar els cotxes amb indiferència. « Més turistes », pensa. En la tartana de davant hi van dos alemanys, un francès, Bourderon, el suís Grimm, un parell de russos i un jueu polonès.

En la segona tartana s'hi han assegut Lenin i la seva muller Krupskaja, la socialista holandesa Rolland-Holst, el menxeric Wartor, Platten, l'alemany Dunker i el francès Merrheim, el diputat italià Morgari i els representants de tres o quatre petits països.

En l'últim carruatge hi anaven Angèlica Balaranov, la propagandista italiana, que només feia que contemplar el paisatge, el rus Akselrod, Norman, Heglun i d'altres representants escandinaus, bàltics i balcànics.

Durant quatre dies, del 5 al 8 de setembre del 1915, aquest mig centenar d'homes i dones, vinguts de 38 països diferents, molts d'ells « enemics » oficials, es reuniren formant una ampla rotllana a l'entorn de la foguera de l'Hostal del poble.

La gent començava a mirar-los amb estranyesa. No entenia gota del que discutien. Encara que haguessin comprès les set o vuit llengües que allí es parlaven, tampoc ho hauria entès; perquè es tractava de la pau i era ja un tema fora de costum...

La conferència havia estat convocada pels partits socialistes d'Itàlia i Suïssa. Excepte el Partit Socialdemòcrata rus, cap altra organització obrera hi era representada oficialment. Tots els delegats ho eren per grups, fraccions, minories.

Anar a Suïssa, parlar en la Conferència i tornar a passar clandestinament la frontera, era perillós. Per això tots els internacionalistes del món cabien en tres tartanes...

La conferència redactà un manifest, que Lenin considerà poc clar i poc audaç, formant un contra projecte, que sostingueren els que després formaren l'esquerra de Zimmerwald. Però per no trencar la unitat d'aquesta primera acció internacional, els esquerrans votaren el manifest de la majoria.

Publicà, també, una declaració comuna dels delegats francesos i alemanys i aprovà un « vot de simpatia i solidaritat amb els perseguits de tots els governs imperialistes i amb les víctimes de la guerra ».

Fou elegida una Comissió de Treball, que després s'establí a Berna, i que publicà el « Butlletí de la Comissió Socialista Internacional », únic enllaç que en aquells anys terribles tingueren els defensors de la pau de tots els països.

Acabada la conferència, Lenin en feia el següent balanç: « Els holandesos + nosaltres + l'esquerra alemanya + O, suma molt perquè més endavant O esdevindrà tot ».

Fora d'aquestes fraccions, realment no quedarà més que O. Els pobles, les masses del carrer, seguien encara la cridòria demagògica dels xovinistes. Només grups escassos, perseguits per les autoritats de tots colors, s'atreïen a parlar de pau, sense anèixons, de fraternitat internacional.

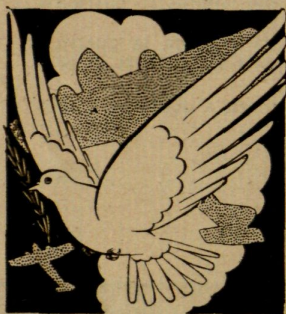
Els quatre diputats bolxevics a la Duma, estaven empresonats. Karl Liebknecht era l'únic dels diputats alemanys que havia estat mobilitzat. El diari que ell, Rosa Luxemburg, Clara Zetkin i Franz Mehring publicaven, havia de sortir clandestinament.

A França, a Anglaterra, el moviment pacifista era incoordinat, individual. Romain Rolland publicava a Suïssa el seu famós « Au desirs de la mèle » i Barbusse escrivia en un sanatori « Foc », que tantes coses havia de cremar.

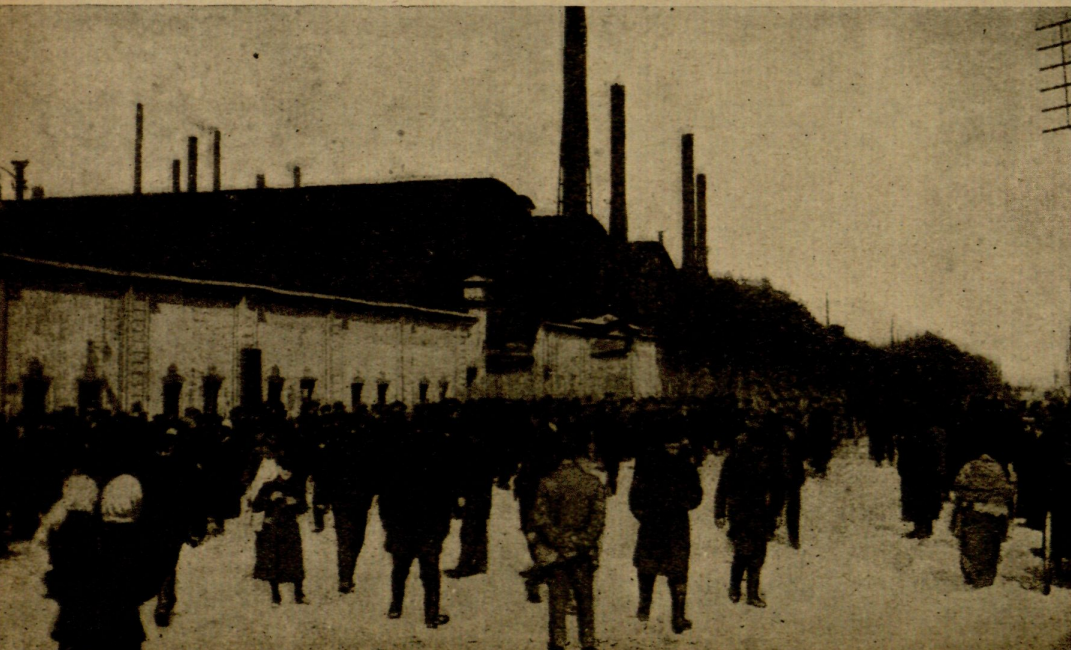
Fora d'això... guerra, mort, gregarisme.

UNB

Pel gener de 1915 es celebra a Londres una conferència convocada per l'Independent Labour Party, a la qual no més assistiren delegats dels països aliats. Litvinov hi representava els bolxevics, però no pogué parlar perquè el to de la conf-

Aspecte dels voltants de la fàbrica de Putilov, en declarar-se la vaga general a Sant Petersburg. Febrer 1917

A Berlín. Agost 1914. El poble berlinès, en el "Lustgarten", comentant la declaració de la guerra

Els trets de Sarajevo. L'origen de la Guerra Europea. La policia en detenir l'estudiant serbi moments després de l'atemptat

A París, 2 d'agost 1914. El poble, en manifestació entusiasta, a les proximitats de l'Estació de l'Est

rència no era pas internacionalista. Paral·lelament, i uns mesos més tard, els delegats dels països centrals es reuniren a Viena. Però ni d'una ni d'altra reunió sortien més que vagues desigs de pau i tranquil·litat i bons aliments.

El primer crit va llançar-lo la conferència Internacional de Joventuts Socialistes, reunida a Berna, per l'abril del 1915.

Karl Liebknecht, fundador del moviment juvenil socialista internacional, va organitzar-la i guiar-la, des de les trinxeres, arriscant la seva vida en un delictu de « traïció ».

Delegats dels fronts francès, alemany, rus i balcànic, parlaren davant els representants dels joves obrers de tot el món, assegurant que ells es batien obligats, els uns en profit del Tzar, els altres en profit del Kaiser.

Pel maig, pocs dies després que els joves delegats haguessin retornat als seus països, per mil arriscats camins, a continuar la lluita sobre el terreny, es reuniren els representants de les dones obreres, convocades per Clara Zetkin, Nadejna Krupskaja, Samoneau, Balabanov. Rosa Luxemburg no hi pogué assistir perquè estava en presó.

Fou aprovat un manifest afirmant el caràcter imperialista, de rapinya, de la guerra i, per tant, la no existència de la pretesa « defensa de la pàtria ».

Clara Zetkin clogué la conferència parlant a aquelles dones « enemigues »: mares i companyes d'homes que s'estaven matant entre ells en el front, assegurant que en moments en què el xovinisme ho batia tot, era necessària la reunió de totes les forces pacifistes i socialistes.

Zimmerwald, doncs, era el resultat de tota una activitat febril, difícil, perillosa.

Passar d'un país a l'altre era empresa de cavalleries. Editar i difondre manifestos pacifistes volia dir arriscar-se al piquet d'afusellament. Negar-se a anar a la guerra era l'execució immediata.

Poc a poc, però, l'ambient que trobava aquesta propaganda incessant anava canviant. L'hostilitat dels primers mesos, quan la gent creia en una marxa triomfal, es convertí en indiferència en el moment en que totes les hores del dia estaven ocupades per les cues, per l'espera angiosa d'una carta o d'una papereta de « mort gloriosament »....

Després, l'exasperació, el dolor col·lectiu, obriren els ulls a les masses. Una paraula, un tros de paper en què hi hagués el mot *pau*, la frase *fraternitat dels pobles*, era un revulsiu que posava en acció les multituds desesperades.

Els internacionalistes es tornen a reunir, per l'abril del 1916, a Kienthal, i adopten posicions més clares. Els esdeveniments, l'experiència a prova dels mesos i mesos de guerra ha esclarit les consciències. El manifest de Kienthal parla ja de pau sense anexions, d'Estats Units d'Europa...

Poc a poc els 30 delegats juvenils, 25 dones de la Conferència de Berna, el mig centenar d'internacionalistes de Zimmerwald, van augmentant. Son partits sencers, sindicats, organitzacions culturals obreres. Son batallons francesos o alemanys. Són diputats i alcaldes, que prefereixen la destitució a seguir la farsa. Són els primers actes de sabotatge en els ports dels països neutrals, en negar-se els treballadors a carregar els vaixells destinats a portar armes i explosius als països en guerra.

El O de després de Zimmerwald es multiplica a la dreta de xifres que apareixen cada dia més gran.

Són centenars, són milers, són milions...

Són els milions que en 1917 enderrocaren el Tzar i portaran els bolxevics al poder, els milions que faran fugir el Kaiser, que expulsaran l'Emperador d'Àustria-Hongria, que destronaran reis i capgiraran repúbliques.

Es ja tota la classe obrera, que només accepta la guerra quan la guerra serveix per alliberar-la i amb ella alliberar tota la humanitat.

P. S.

Aquelles cartes.....

D'emocionants, ja ho són ara.

Però en l'esdevenidor, quan Catalunya, superada la guerra, haurà reprès el ritme de la seva vida normal i el fet i el record d'aquest període s'hauran incorporat amb tots els honors i com un dels seus capítols més transcendents a les pàgines de la nostra Història nacional, la lectura de la correspondència dels soldats catalans que lluiten a tots els fronts de la Península, augmentarà — ungida amb la patina del temps — la seva força emotiva, i del conjunt d'aquelles cartes, amb la peculiar i inesborrable característica temperamental de llurs autors reflectida a través de les seves ratlles, hom podrà destriar-ne amb facilitat els elements per a una antologia magnífica d'amor a Catalunya, en els moments més definitivament importants i greus de la vida dels seus fills convertits, per imperatiu indefugible d'unes circumstàncies tràgiques en defensors del Dret dels homes i dels pobles, roentes les venes de sang abrindada — coratge i noblesa —, i amb l'ideal, com una llàntia encesa al fons del pit il·luminant una vida que generosament s'oferia, en holocauste a l'altar de la Pàtria, per la seva supervivència, per la seva llibertat!

* * *

Si em calgués cercar un símil per definir el *Comissariat de Propaganda*, jo no sabria trbar-ne d'altre millor oque aquell que, malgrat haver esdevingut un tòpic, mai com en aquest cas, al meu entendre, no resulta més just de concepte ni més feliç d'expressió: l'antena!

Tots els batecs de l'ànima dels fills de Catalunya, troben ressò al Comissariat. Tots els batecs de l'ànima de la Pàtria arriben als Catalans escampats arreu d'Espanya en lluita contra els enemics de la República i de Catalunya, a través del Comissariat!

JAUME MIRAVITLLES
Comissari de Propaganda de la Generalitat de Catalunya

Tinc a les mans la col·lecció de les cartes dels nostres combatents referides a l'ensenya « Catalunya »: el nom de la nostra terra, que alhora és la consigna donada als catalans pel President Companys, amb les quatre barres en una placa metàl·lica circular, color d'aram destinada a anar damunt el pit dels nostres soldats, arran del cor.

Les cartes, a mesura que vaig girant fulls, em parlen dels llocs més diversos. Noms geogràfics que assoliren popularitat gràcies als comunicats de guerra, que vol dir també gràcies a la sang que els soldats que des d'allà ens escrivien vessaren fins a xopar-ne la terra, per tal de conquerir-la, o per tal de defensar-la, van venint-me davant els ulls. Totes les cartes, tallades pel mateix patró, reflexen l'enyorament — que és una forma d'amor — per la terra catalana, i demanen la tramesa de l'ensenya que és per al nostre combatent, símbol i concreció de la Pàtria llunyana i estimada. Totes les cartes parlen d'amor a Catalunya. Totes les cartes parlen de la seva llibertat.

Un grafòleg podria a través de la lletra perfilada del dependent d'escriptori, de la lletra treballada i amanerada de l'estudiant, o bé a través de la lletra torturada de l'obrer manual o del pagès, estudiar els trets característics de la personalitat de l'autor. Un psicòleg, hi trobaria també camp abonat a les seves elucubracions de síntesi. I l'home, el lluitador, més o menys encertadament definit, sortiria de les pàgines d'aquestes cartes que jo tinc ara a les mans. Seria potser, una tasca curiosa i interessant.

Fet i fet, però, el millor que d'aquestes pàgines pot sortir-ne, ja ha estat donat a la llum de bell antuvi, sense necessitar el ressort de cap experiment científic: de cadascuna de les cartes pot sortir-ne, en surt un patriota català! Cal només — antena receptora — saber copsar el sentir dels catalans allunyats de Catalunya. Cal només deixar que el Comissariat bategui impulsat pel patrio-

Comissariat de Propaganda
Barcelona

Companys, salut: Jo, en representació de del company mes, Catalan com jo qu'es
proba a les terres del Sur d'Espanya ves freqüent d'enviar-me
com mes aviat millor, unes insignies que d'ara fa molt de temps
aquest Comissariat unida als Catalans que lluiten o hi han lluitat als diferents
fronts: Podem enviar les al meu nom i a aquest objecte, al seu de la
present ves envia la meua adreça.

! Mado agraït de fet cor: ! Vireu Catalunya;
! Vireu el Govern del Front Popular;

Antoni Munnich

Ell qui ho demana també.

la meua adreça:

Francisco J. Perat,
63 Divisió P.C.
Barcel. 338
C.C. 438

Paul
J. Perat
Eduard Esquerra
Eduard Pina

Base 42 - C.C. nº 9, - 16/5/38.

Oficina d'Informació Internacional
de la Generalitat de Catalunya

Barcelona

Companys:

Fa uns dies vaig ésser favore-
gut per vostre gentil enviament de
49 plaques del combatent català que
hi repartit per que tots nostres pa-
trics d'aquest Batalló portin a llur
pit l'honor de Catalunya.

Moltes gràcies també per les
diverses revistes, follets i altre ma-
terial de propaganda que hi ad-
junten, edicions que admiro respec-
tuosament vaig tots llurs aspectes
al repetir les mostres d'agrai-
ment en nom de tots els catalans d'a-
questa Unitat, reben-los particular-
i efusivament, saludant-los

Ramon Marimon

Ramon Marimon
Rt. Recaptació nº 9
42812
Base 42 - C.C. nº 9

tisme — antena d'emissió — per a tenir
l'absoluta certesa de què enllà de les
muntanyes, terres en dins de Castilla o
cap a les planes calcigades pel sol d'Ex-
tremadura, ha de « captar l'emissió » el
cor d'un català. I avui, un català que
lluita per la República vol dir també un
català que lluita per Catalunya.

Són emocionants aquestes cartes....

I de cop, penso que en aquell futur
de pau que somniem, alguns dels que han
volgut batre's rumbejant damunt el pit
l'emblema sagrat de la Pàtria, no hi se-
ran! Hauran caigut defensant Catalunya
en terres d'Espanya, i les seves despu-
lles reposaran lluny, molt lluny, allà on
no es parla català. De totes maneres,
l'enseny que un dia ens demanaven, es-
tarà junt a la seva carn gloriosament
trossejada. I l'enseny també és un tros
de Catalunya!

Els altres més sortosos, a l'hora de
la desfilada triomfal que coronarà la gue-
rra, la lluiran damunt el pit. I, a l'ende-
mà, en la vida de la pau, serà la millor
reliquia dels mesos de la guerra.

Són emocionants, certament, aques-
tes cartes!!!

JAUME MIRAVITLLES
Comissari de Propaganda
de la Generalitat de Ca-
talunya

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Després

Unes paraules de l'alcalde Hilari Salvadó

Tanmateix cal convenir una vegada més que les grans tasques, les més extraordinàries labors són portades a cap amb tanta activitat com bonhomia, amb tant de dinamisme com elegància i amabilitat. El « fair play » dels anglesos és a casa nostra la característica dels nostres millors homes. ¿En volem un exemple, entre molts? Ací el teniu; el del nostre alcalde, aquest digne ciutadà y excel·lent patrici que és i ha estat sempre Hilari Salvadó.

Ha reeixit l'Ajuntament, perquè ha reeixit el nostre alcalde, obrant, laborant amb aquest dinamisme elegant i amable de tot hora, amb el més perfecte « fair play » en tots els moments i en totes les coses.

Accessible a la conversa, ens ha acollit Hilari Salvadó, amb la seva característica amabilitat, amb el seu somriure cordial.

* * *

— Es precis reconèixer — ha estat observat a l'alcalde — que ha d'ésser aclaparadora la forma com deuen de plantejar-se determinats problemes a l'Ajuntament.

— Efectivament; els problemes es plantegen, alguns, amb caràcter d'angoixa; però, igual com en altres aspectes que són conseqüència de la guerra, ací cal fer front a totes les dificultats aparents o reals, donant el pit a qualsevol eventualitat. L'Ajuntament de Barcelona, des del mateix moment d'iniciar-se la militarada feixista, que donà la més bàrbara falconada a l'aparell administratiu, ha hagut que lluitar amb tota mena d'adversitats, des de la caiguda vertical de vells sistemes, a la infantil precipitació

d'orientacions quelcom utòpiques. Per sort, aquestes adversitats han estat superades en el seu volum de desarticulació, i els serveis municipals, l'economia local i la col·laboració decidida i eficient del Municipi en les preocupacions i necessitats de la guerra, és desenrollen avui amb completa normalitat, amb l'eficàcia i amb la puixança suficient per a servir d'exemple en la història de les ciutats.

— Cal admirar-se'n, tenint en compte la guerra amb les seves fatals conseqüències.

— Accepto el qualificatiu, i si en lloc d'ésser jo l'alcalde de Barcelona, fos l'encarregat de jutjar aquesta labor, diria, referint-me a la generalitat de la Corporació, i sense vacil·lar, completant la frase: Admirable i meravellós. Ningú que no hagi tingut ocasió

d'apreciar de prop, de viure la vida de l'Ajuntament en aquests dos anys de lluita, pot calibrar amb justesa, la potència de l'esforç ingent, l'extraordinari treball que la Corporació popular de Barcelona ve realitzant. No es tracta, tan sols, de mantenir la continuïtat dels serveis que abans del 19 de juliol es desenrotllaven amb caràcter efectiu i profitós, sinó d'atendre les múltiples necessitats a què ha donat lloc la guerra i els innombrables problemes derivats de la lluita.

— El problema dels refugiats, per exemple?

— Aquest n'és un, entre d'altres. L'afluència de refugiats ha demostrat fins a quin grau el poble català posseeix l'esperit de fraternitat. Per altra banda ha palesat l'aptitud de la nostra gent per resoldre problemes de gran envergadura. Puix que, accelerada constantment l'afluència de refugiats, ha calgut superar tota mesura preventiva.

Gràcies a la col·laboració prestada per la Generalitat i pel Govern de la República, tot i tractar-se d'un problema de Govern, i a desgrat de les enormes despeses que proporciona i a les quals s'atén amb regularitat, els fugitius de la invasió feixista són atesos i acollits com cal.

— En què més es destaca la labor de l'Ajuntament?

— Són moltes les coses a destacar. Hi ha, però, com a part que ens enorgulleix en el conjunt, tot el que es refereix a matèria sanitària. En aquest aspecte, gràcies al zel i a la capacitat del Conseller-Regidor d'aquest departament, company Joan Borràs, s'ha treballat molt. Es segueix el pla traçat d'instal·lar una xarxa de policlíniques als deu districtes de la ciutat; policlíniques dotades del més modern utilatge, les quals vindran a substituir els vells dispensaris municipals, en les atencions que es multipliquen cada dia més, donat el creixement accelerat de la població. En primer terme, i amb referència al mateix, cal esmentar l'obra portada a cap pel Laboratori Municipal, obra d'una valor social extraordinària. En fer l'elogi de la institució, no pot prescindir-se d'assenyalar els mèrits excepcionals del seu director, doctor Pere González, eminent científic. I d'entre la magnífica gestió social i sanitària que realitza, es destaquen els serveis antiràbics, la vigilància de les aigües, i, per la seva importància extraordinària, la secció de vacunes i sèrums, que ha esdevingut una de les més transcendents contribucions a l'esforç que realitza l'Ajuntament de Barcelona en servei de guerra.

Ni la tasca sanitària del nostre Ajuntament és sintetitzada amb el que acabem d'esbossar — afegeix l'alcalde — ni pot sintetitzar-se qualsevol de les seves activitats en una referència improvisada, per extensa que sigui. Un altre exemple el tenim amb l'Assistència Social. La feina feta en aquests dos darrers anys és immensa i d'una gran importància. Abans del 19 de juliol, els serveis de « beneficència » eren una cosa raquítica. Ultra la transformació del caràcter d'aquests serveis, puix que de la caritat i la gràcia, s'ha passat als d'assistència social, com exercici d'un dret social i compliment d'una exigència humana, s'ha donat cos a aquesta transformació amb la creació de noves institucions i amb la reorganització de les que ja teníem. S'ha passat dels vells asils i refugis, tots ells impropis d'una ciutat civilitzada, però existents encara al 1936, a les magnífiques residències per a vells i per a infants, institucions que honoren el nostre país i constitueixen llocs model·lics de calma i repòs per als vells i de millorament i reivindicació per als infants, homes del demà.

— I en l'aspecte cultural?

L'hora del desdèjuni en un grup escolar de Barcelona

HILARI SALVADÓ, Alcalde de Barcelona

de dos anys de guerra .

— També del 19 de juliol ençà el pas ha estat de gegant en aquest aspecte. A més a més d'atendre l'escolaritat dels infants refugiats, han estat augmentades d'una manera extraordinària les possibilitats culturals per als infants barcelonins. S'han habilitat nous edificis, se'n construeixen d'altres i s'han ampliat o perfeccionat els existents. No hi hagut edifici addient, fetes les reformes venients, que les circumstàncies ens hagin posat a la nostra disposició, que no hagi estat transformat en una escola. En escola primària s'ha arribat a la màxima perfecció possible avui. S'han establert escoles d'Assaig, en les quals es tenen en consideració les maneres d'ésser de cada infant, per tal de treure el màxim profit de l'ensenyament a aplicar. L'obra purament pedagògica és completada, d'una manera intensiva, amb l'organització cada vegada més accelerada de menjadors escolars, dels quals és una demostració els darrersament inaugurats a l'escola « Ramon Muntaner ».

— Es de reconèixer que tot plegat justifica l'elogi.

— Es cert, però no és tot. Hi ha encara el molt que s'ha fet en matèria de proveïments. Es a l'Ajuntament que es deu el racionament del pa i de tots els altres productes de vital importància que aconseguim a desgrat de les moltes dificultats i que es venen en tots els establiments i mercats de la ciutat. Per a fer-se càrrec, tot i les aparences, de les enormes quantitats racionades i per tant distribuïdes, és convenient tenir en compte el gran nombre d'habitants, nombre que diàriament sofreix un augment considerable. Per exemple no fa pas molts dies que la quantitat d'infants registrats per a ésser proveïts de llet era de 51.000 diàriament.

No podem passar per alt tampoc l'obra realitzada per la Conselleria d'Urbanització i Obres de l'Ajuntament. En aquest aspecte només cal dir que com el valor total de les obres d'urbanització, pavimentació, cloaques, etc., realitzades en aquest darrer període, ascendeix a 53.037,581'83 pessetes.

S'ha de fer constar, però, que la capital de Catalunya ha comptat des del 19 de juliol amb valuoses cooperacions tant personals com col·lectives, i amb l'esforç també creixent en entusiasme de tota la Corporació municipal, des del més humil funcionari als regidors tots. La màquina municipal funciona amb el perfecte engranatge del seu sistema i sempre ha trobat, per arreu, la possibilitat efectiva de la seva articulació. Es massa aviat per retre tributs d'admiració o de crítica. Estem en el període de consolidació definitiva dels sistemes posats en pràctica i bo serà no perdre, ni per un moment, l'orientació que tendeix a fer molt i parlar poc.

— Dificultats insuperables?

— Tanmateix, cap. Però, a través d'una tan extraordinària complexitat de qüestions, sempre es presenta qualsevol deficiència, per a l'esmena de la qual es troba alguna incomprensió. Tot i que sembla de poca importància, és a dir: encara que de cop podria presentar-se com una qüestió fàcil de plantejar i de solucionar, el problema de la circulació segueix preocupant a l'Ajuntament amb evident preferència. Portem ja dos anys de guerra i en aquest espai de temps els serveis municipals han aconseguit posar fre al que durant un temps fou un atemptat a l'economia nacional, al prestigi de l'urbs i, el que és més sensible, a la seguretat personal dels ciutadans.

No obstant, subsisteix el defecte que, com he dit, obeeix a una evident incomprensió. Cal posar-hi remei immediat. Els carrers, passeigs,avingudes i places de la ciutat estan sota el control de l'Ajuntament. A aquest control s'han d'ajustar tots, absolutament tots, els conductors de vehicles. No és possible que la incomprensió segueixi ocasionant víctimes i l'Ajuntament està disposat a fer-ho comprendre als incomprensius.

No vull deixar passar aquesta ocasió — ha dit l'alcalde — de parlar de la gestió de l'Ajuntament en el transcurs dels dos anys de guerra, i de cara a la guerra, sense fer constar que el compliment dels deures que ens imposa la lluita que sostenim, han estat complimentats així mateix per tots els Ajuntaments de Catalunya.

Les petites escolars són ensinistrades en l'art de parlar taula

Cantina d'una de les escoles municipals de Barcelona

La conversa amb l'alcalde, l'alcalde potser més popular que ha tingut la nostra ciutat, es podia haver perllongat encara més del que ho fou. En el seu desenrotllament comprovarem com la modèstia, la cordialitat i la simpatia en Hilari Salvadó, formen una línia paral·lela amb l'autoritat, el dinamisme i el talent. Home del poble, al poble es deu i al poble vol consagrar la seva vida. Jove, en la plenitud de la seva fortalesa física i en plena possessió d'una moral i arrelades conviccions democràtiques, s'ha lliurat al compliment dels deures que imposa l'alt sitial que ocupa.

En Hilari Salvadó, home, el qual consagra precisament a la lluita contra el feixisme tots els seus afanys, la satisfacció del deure acomplert sobrepassa tot altre sentiment, tot altre ideal.

J. P.

BONA

V O L U N T A T

VULGUEM o no, la llarga durada de la guerra ha modificat sensiblement el to de les múltiples manifestacions de l'amplíssima zona ideològica antifeixista.

Avui ens semblarien inoportunes aquelles brillants disquisicions sobre la manera d'encarrilar el futur immediat. En realitat ens vam avançar a prestar uns serveis la bona intenció dels quals no posarem en dubte, però que eren un producte verd i embanderat pels impacients. S'han quedat ara, com ara, en potència i en aquest estat potencial tenim la impressió que han perdut ocasió i oportunitat de realització, puix que el clima que s'ha anat creant és probable que doni a la indiscutible victòria antifeixista uns colors que el camí de l'èxit no havia d'haver perdut ni un sol moment. I no hi ha altre camí d'èxit que el d'un antifeixisme veritablement conscient.

i Hemeroteca General

També ens hem anat guarint, poc o molt, dels bizantinismes polèmics. La realitat que és una senyora molt dreturera, sovint ens ha desvetllat de l'abaltiment retòric amb oportunes gerres d'aigua freda.

Modificades les manifestacions, modificades les conclusions — ara no em dieu que les conclusions no s'han modificat! — ha variat també el tipus de servei que cal prestar a la Causa. L'ordre establert i l'autoritat a mans dels Governos legítims, Central i Autònoms, ha substituït la inspiració bèl·lica de les primeres formacions per un Exèrcit Popular Regular nodrit amb la regular crida de lleves. Aquesta crida ha portat a les rengleres del nostre Exèrcit un considerable nombre d'homes que es poden classificar políticament en una zona neutra; homes sense Partit, si voleu.

Hem tingut ocasió de conèixer íntimament amb aquests homes, i en honor a la veritat i en reivindicació d'aquesta zona neutra catalana, blasmada i recelada pels primers revolucionaris — o cridaners que de tot ha donat la convulsió — haurem de fer públiques quatre notes preses sobre el camp d'observació d'una lleva. La nostra.

Aquests homes que són majoria en el cupus de la nostra lleva, no han començat a prestar servei actiu a la Causa fins que una disposició ministerial els ho ha exigít. Desmèrit? Aparentment, sí.

Però no és el nostre objecte comparar l'actitud d'aquests homes — durant prop de dos anys al marge del moviment antifeixista oficial — amb la dels qui oficialment detentaven, i detenten alguns encara, el privilegi dirigent de la Causa. Ha plogut molt, molt espès i, a cops, a tall de ruixat.

He conegut companys de lleva, l'amistat dels quals avui m'és cara, que havien estat perseguits com a elements suspectes, quan encara es perseguia sense control centralitzat, i he vist amb sorpresa una disposició i un criteri francament antifeixistes en els companys perseguits. I sense malícia m'he preguntat: a què obeeiria la persecució contra aquests homes?

¿Quin servei és millor: el que avui presten aquests homes incorporats a l'Exèrcit o el que prestaven llurs perseguidors?

L'antifeixisme català, com totes les coses catalanes, ha estat un xic repelós amb els procediments i aquest pot ésser el motiu de la neutralitat dels homes aparentment neutres.

Una vegada incorporat he anat constatant amb sorpresa i amb goig l'accent lleidatà, que conec amb la flaire, en innumbrables converses de companys de lleva. Encuriós i satisfet de trobar-me com a casa entremig de coterranis, he anat preguntant amb la franquesa d'un mateix parlar, per les Comarques i els pobles d'origen i, tot el discretament possible, per la situació — ofici, passament — per tal de deduir aproximadament les activitats o posicions polítiques.

No és cap secret per a ningú que el nostre menestral i el nostre camperol eren i són esquerrans i catalanistes, és a dir, antifeixistes. Aquest fet l'he comprovat amb la petita experiència que m'ha estat possible de realitzar. Molts d'ells han sofert molèsties els primers dies, molts d'ells han sofert lesions de poca o molta quantia en els seus interessos, molts d'ells han tingut ocasió d'eludir la prestació del servei, i no cal dir com. Tots, però, són homes de bona voluntat catalana i antifeixista. Procedeixen en gran nombre de la zona ocupada pels invasors, en la qual no ha quedat ni un home apte. Això vol dir que no han arribat ni a plantejar-se el problema de si a l'altra banda se salvarien o no els aniria del tot malament. Han obeït senzillament llur convicció antifeixista present com mai a l'hora de la veritat, malgrat les molèsties prèterites. Aquesta gran bona voluntat és un altre dels caires de l'enorme aportació de Catalunya a la guerra i la zona neutra de la menestralia i de la pagesia benestant catalanes se'ns presenta de cop i volta, amb fets concloents, insubornablement antifeixista.

A tots ens hi ha sobrat quelcom en aquesta experiència que fa dos anys que dura. No te res d'estrany que ells també hi trobin quelcom sobrer. Però van a la guerra quan se'ls demana per a la guerra, afirmant així el sentit positiu del seu ésser que es dibuixa al fons, amarat de catalanitat, malgrat que tingui una expressió un xic tímida o confosa.

Són catalans, antifeixistes que sacrifiquen molt més, puix que res concret ni immediat no esperen, que no pas els que ja fa temps enllustren els pantalons a les oficines d'un o altre organisme controlador.

Quin homenatge més merescut el que s'oferís a aquesta bona voluntat que és un dels trets més definitius de la catalanitat.

M'he sentit i em sento enorgullit de la companyia d'aquests catalans la bona voluntat dels quals és més garantia que set carnets avaladors que a vegades no avalen més que desgràcies o cosa pitjor.

I estic segur que quan els ordenin "endavant" l'aniran endavant amb la mateixa bona voluntat de sempre.

Són en fi, part estimabilíssima de la fesomia i de la voluntat de Catalunya.

JOAN CORNUDELLA

Súria, agost 1938

UAE
Biblioteca de Cultura i
Democràcia Democràtica

COMIAT
per
Bardasano

L'ART AL SERVEI DEL POBLE

Fred i calmos de maneres, però roent de passió, devorat per un foc interior, per un entusiasme profund, Bardasano agafà els pinzells per a expressar el seu esperit rebel, la rebel·lia profunda que batega en la seva ànima, la seva solidaritat amb tots els que pateixen de la injustícia social, la seva solidaritat amb els humils, els explotats, els perseguits...

Però tot això, Bardasano, a l'inrevés de molts artistes, no ha hagut d'esperar que vingués el 19 de juliol per a dir-ho. No. Fill d'obers — i d'obers revolucionaris, perquè el seu pare, que l'any 1917 formava part del Comitè de vaga, fou feroçment perseguit pels governants de la monarquia — fill d'obers, Bardasano ha respirat aires proletaris des de molt menut. I des de molt menut ha sentit la necessitat imperiosa d'expressar el seu inconformisme amb formes i colors. I, en esclatar la guerra, el seu art, aspre i punyent, ha esdevingut encara més intens. Les seves actuals obres de guerra tenen les característiques vigoroses d'abans, però augmentades per l'odi a l'invasor, que ha centuplicat llur força. I aquest odi ha augmentat també considerablement la seva capacitat de treball. Bardasano, en efecte, incansable artista del poble, no ha parat de treballar un minut des del començament de la guerra. Des del 19 de juliol, ha produït, sense descans, pintures, dibuixos, cartells, veritables i vibrants crits contra els traïdors i contra l'invasor, que han inundat sales d'exposicions, parets del carrer, fulls de periòdic... Ha estat un dels propulsors de l'Exposició de la Joventut, que, organitzada per la comissió de cultura i propaganda de la Joventut Socialista Unificada, tingué lloc, fa un parell de mesos, a l'antic Hotel Colom, on foren exhibides un conjunt impressionant d'obres magnífiques.

— Hem volgut obrir l'Exposició el 2 de maig — ens deia Bardasano —. Data simbòlica. En aquests moments en què sostenim la Segona Guerra de la Independència, aquesta data era la més apropiada per a inaugurar una Exposició sobre temes de guerra.

Aquesta serà presentada a París, a Brussel·les, a Londres.

— Que a l'estranger vegin que no som tan bàrbars com molts ens pinten. Que vegin que en la zona roja hi ha art. I que aquest compta amb l'ajut dels organismes oficials, que ajuden tot el que és culte i progressiu.

— I ara, parlant d'una altra cosa, vam dir-li, ¿quin rol creieu que ha de jugar l'artista en aquests moments?

— En peu de guerra, naturalment. Com tothom. De més a més, ja és tradicional. El nostre art, els nostres artistes, han estat sempre rebels. S'han posat sempre al servei de la causa del poble. L'exemple és molt gastat, però cal citar-lo novament. Goya. El genial Goya, l'art del qual és una condemnaçió enèrgica d'una època i una societat, de l'imperialisme napoleònic. Actualment, tot pintor espanyol ha d'indignar-se fatalment, ha de sentir forçosament l'odi contra l'invasor i els seus procediments criminals. Actualment, tot pintor espanyol, sigui quina sigui la seva tendència política, ha de vibrar. Actualment, no hi ha lloc per als bodegons i els paisatges... S'ha acabat, allò!

Però el deure reclamava imperiosament i contínuament Bardasano. I una crida telefònica precipità el nostre comiat. Li estrenyèrem la mà a la porta d'aquella Exposició de la Joventut, interessantíssim certamen que ara recorre les principals capitals d'Europa i que recull gestes heroiques, escenes que resumeixen el dolor, el sacrifici del poble...

Hi brillen amb esclat singular el mestratge i el talent polifacètic de Bardasano, que cultiva tots els gèneres plàstics amb autoritat tècnica i força expressiva. I l'art exquisidament sensible de Juana Francisca, la tendresa i l'encís del qual exhalen un lirisme penetrant i mordent que ens colpeix per la seva punyent intensitat. I les fotografies de Walter, document a l'estat pur, que ens ofereixen la veritat de la guerra tota nua, descarnada, sense artifici...

Molt notables, també, les obres de Leché que, amb una factura delicada, diu coses molt fortes. I els vibrants dibuixos de Vela Zanetti. I la vigorosa escultura d'Alfredo de Pablo.

En fi, només felicitacions mereixen els organitzadors d'aquesta exhibició que tant contribueix amb l'art a elevar la capacitat d'aquells que lluiten i treballen per assolir la victòria.

Gràcies a ells, gràcies a aquesta jovenalla entusiasta i ardida, el nostre art travessarà les fronteres. I aquesta vibrant exposició demostrarà al món el valor i la qualitat de les obres dels nostres artistes, i servirà per a desmentir les campanyes insidioses de la premsa reaccionària de fora, que intenta presentar-nos davant el món com a enemics de l'art i de la civilització.

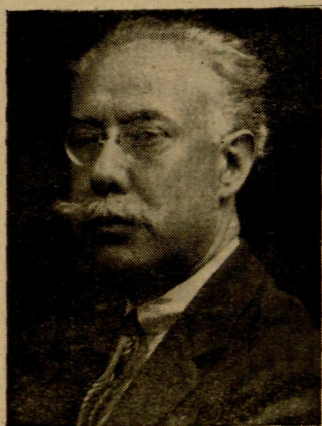
MARTI ROGER

Fraternitat
entre els soldats
de la República

Catalans al Nou Món

Un grup de nens de la colònia d'infants bascos de Torrent-bo, creada i sostinguda pel Casal Català de Buenos Aires, sota la cura d'Assistència Infantil

Dr. J. RIERA I PUNTÍ
President de l'Agrupació
Catalans d'Amèrica,
de Barcelona

NO tenim cap notícia de l'existència de catalans a les Índies abans de la seva descoberta per Cabot, Colom i altres navegants del Vell Món. Siguin Colom i Cabot catalans o no, és innegable, que, donada la potència naval catalana d'aquella època, l'expansió nacional nostrada per terres mediterrànies i l'entrada de la nostra cultura en les altes institucions franceses i italianes apadrinada per Ramon Llull, entre els companys de Colom devien trobar-s'hi cavallers, soldats i mariners catalans enduts per l'esperit aventurer del nostre poble. Les recerques del nostre admirat amic Ricard Carreres Valls, que la seva sobtada mort interrompé prematurament per Catalunya, començaven a proporcionar proves d'aquesta participació catalana que tenim l'esperança que nous investigadors catalans arribaran a provar palesament per mètodes científics moderns.

Més tard, malgrat la prohibició de comerciar amb Amèrica, imposada pels reis forasters als catalans, es troben en els arxius sud-americans del segle dissetè ençà, tractes i pactes amb mercaders i aventurers catalans, entre ells un existent a Bogotà (Colòmbia), en el qual al costat del nom i cognoms del nostre germà hi figura «El Catalán» com a motiu popular.

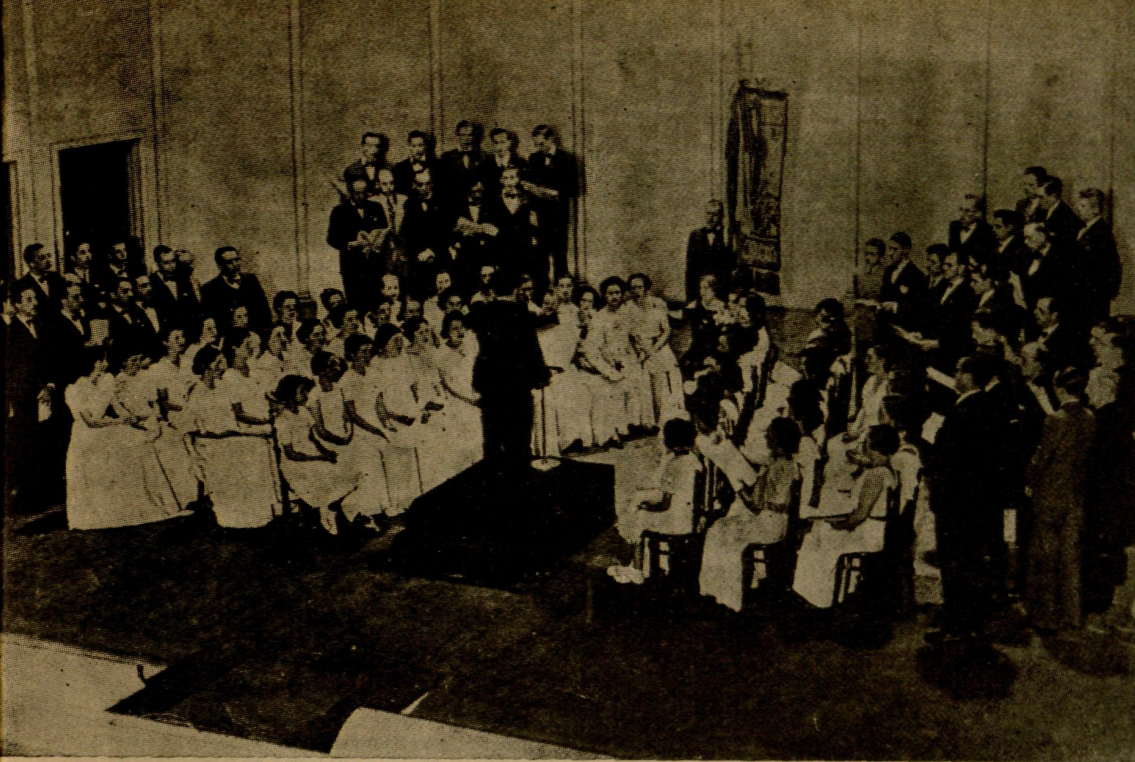
FELIP COSCOLLA. — Fundador del Centre Català de Santiago de Xile

Sonen noms catalans, per tot Amèrica en la sublevació de les Índies contra l'absolutisme patrioter de Ferran VII, car els catalans s'allistaren en massa en els exèrcits alliberadors de Bolívar i Sanmartín figurant entre molts d'altres els noms de Larrea, Sucre i Artigues, com a generals catalans a l'Argentina, Colòmbia, Perú, i a l'Uruguai els de Mateu, Martí i d'altres com a membres dels governs provisionals que es formaren. Catalans foren els autors dels himnes nacionals argentí i uruguaià i catalans molts ministres i legisladors d'aquelles joves repúbliques i àdhuc actualment figuren en les cambres de diputats i senadors catalans com el nostre bon amic Coca, diputat socialista per Buenos Aires en tres legislatures consecutives, amb el qual havíem conviscut en les rengleres del Casal Català de la gran urbs llatina, capital de l'Argentina.

De l'inici de la nostra Renaixença ençà, les nombroses colònies catalanes han anat estructurant-se i relacionant-se entre elles, seguint d'aprop els esdeveniments en la Metròpolis. Es fundaren Centres Catalans, els quals, malgrat formar part de les colònies espanyoles, marcaren ja un fet diferencial intentant superar el provincianisme sense reeixir, però, a fer néixer un regionalisme acusat.

Fa trenta anys, que la fundació del Casal Català de Buenos Aires, entitat cultural netament catalana i del Centre Català de l'Havana, seguida d'aprop per la del Centre Català de Santiago de Xile, marcà l'inici d'un fort corrent d'oposició de les colònies catalanes als representants de la monarquia estrangera que jugulava els pobles ibèrics i contra totes les

cledes, que titulant-se espanyolistes no eren més que agents de negocis i servidors venals del darrer Borbó els quals foren foragitats del nostre país amb la proclamació de la República feta per Lluís Companys des del balcó de l'Ajuntament de Barcelona.

Francesc Macià, durant la dictadura, trobà magnífic suport entre les colònies catalanes del Nou Món, que visità amb Ventura Gassol recollint dels nostres germans exiliats, els cabals necessaris per a la gesta simbòlica de Prats de Molló, començ de l'alliberació de Catalunya del jou de les monarquies forasteres.

Francesc Macià, primer President de Catalunya, venerat per tots els catalans, estimà l'obra i el patriotisme dels catalans d'Amèrica iniciant des de la Generalitat el diàleg amb llurs casals que ha intensificat amb visió política i nacional clara i persistent, l'actual President de Catalunya i els seus Consellers.

Els catalans d'Amèrica foren presents el sis d'Octubre del 1934, al costat dels germans de la Península i durant el procés i captiveri del nostre govern ajudaren moralment i material a la Metròpolis, i en esclatar el moviment militar del 19 de juliol es posaren immediatament a les ordres del President de Catalunya per iniciativa del Casal Català de Buenos Aires. Els nostres germans exiliats i les entitats catalanes han obert recaptés que canalitzades pel Casal Català i Comitè Llibertat de Buenos Aires, han fet possibles fins ara la creació i sosteniment de cinc colònies d'infants d'Assistència Infantil i d'Acció Social Universitària i Escolar del Govern de la Generalitat, amb un total de tres-cents infants. Son les del Casal Català de Buenos Aires, del Centre Català de Santiago de Xile, dels catalans de Colòmbia, del Comitè Llibertat i Centre Català de Buenos Aires, estant en tràmit d'instal·lació la sisena oferta per l'Orfeó Català de Mèxic.

Aquests Casals han organitzat una propaganda intensa en favor de la llibertat dels pobles ibèrics emprant tots els mitjans adients. Funcionen Hores Catalanes de Ràdio, en català i americà, dues a Buenos Aires; i a Montevideo, Santiago de Xile, Valparaíso i la Havana, per difondre entre els pobles americans les coses de Catalunya i la voluntat dels catalans de victòria, llibertat i cooperació internacional a la Pau i al Progrés de tots els pobles; publiquen revistes i periòdics, « Ressorgiment », « Catalunya » i « Boletín Informativo de Cataluña », a l'Argentina; « Germanor » i « Quincenal Informativo », a Xile; « Nova Catalunya », a la Havana i « Catalanian letters » i « Catalonia » als Estats Units.

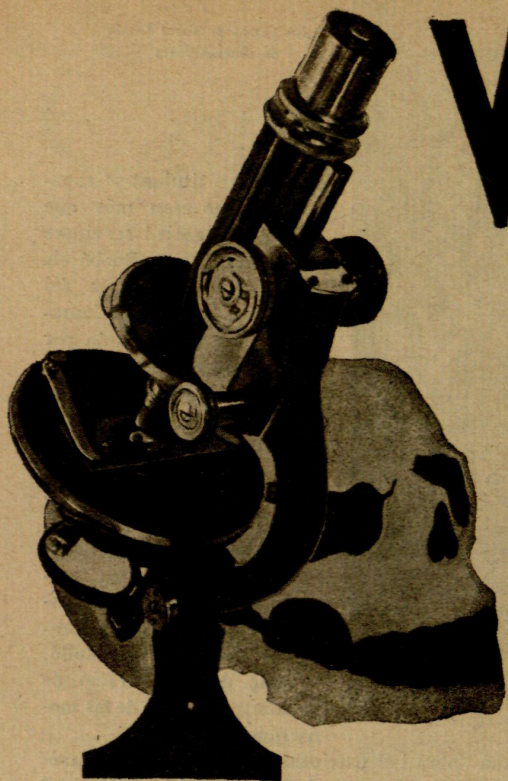
Fan trameses de queviures a hospitals i entitats benèfiques de Catalunya, tenen organitzat un servei de caixons familiars per a contribuir al millor benestar dels catalans peninsulars; han ofert subministrar el paper necessari per a les edicions dels nous llibres de la Institució de les Lletres Catalanes i material fotogràfic per a la Comissaria de Propaganda de la Generalitat i material escolar i biblioteques escolars per a les llars-escoles d'Assistència Infantil.

No acabariem enumerant les múltiples activitats dels nostres germans exiliats, en ajut de la Metròpolis durant la guerra alliberadora contra els eters enemics de la llibertat dels pobles, però ens cal destacar la catalanitat fonda i fecunda i l'alt esperit d'universalitat que són la guia i el nervi de tota la seva actuació que amb l'esforç de cada dia, intel·ligentment orientat, obre a Catalunya insospitades possibilitats en els països del Nou Món per al futur nacional de llibertat de la pàtria única de tots els catalans.

Dr. J. RIERA I PUNTI

Apat celebrat pel Casal Català de Buenos Aires amb motiu del 30 aniversari de la seva fundació

VETLLEM

per la SALUT

EN DEFENSA DE LA HIGIENE I SANITAT DE BARCELONA

Unes mani-
festacions del
Conseller-Re-
gidor JOAN
BORRAS

Bé prou que ho diu la dita popular: Més val prevenir que curar. La Higiene no té altra finalitat que aquesta. És el conjunt de mitjans pels quals cerquem de mantenir-nos en bona salut. En totes les circumstàncies de la vida, l'home ha de tenir ben presents els preceptes de la Higiene; els aliments que menja, l'aigua que beu, els vestits, la casa on viu, el lloc on treballa, poden tenir una influència decisiva sobre la seva salut. És la higiene el que determina, en cada cas, el que és bo o perjudicial. Fa més: senyala les precaucions a prendre, abans que les circumstàncies que puguin alterar la salut es produeixin.

Si importància té la higiene per a l'individu molta més en té per a la societat, o sigui per al conjunt de persones aplegades en pobles, poblets, viles, i, encara més en les grans urbs. Els perills contra la salut pública són múltiples en les grans concentracions humanes. Per tant, si important és la higiene privada o individual, molt més n'és la higiene pública. Aquesta comprèn totes les mesures que cal prendre per part de l'Estat, el Govern de la Generalitat o el Municipi, per tal d'evitar les malalties que ens amenacen i assegurar el millor desenrotllament físic de cadascun dels ciutadans.

Les malalties que es poden produir, àdhuc amb caràcter d'epidèmia, en una gran ciutat són múltiples. I són en major proporció en aquests moments en plena guerra que és quan pot produir-se en forma alarmant el desenrotllament i propagació de determinats bacils o microbis, origen de greus malures.

* * *

A Barcelona, en el moment actual, la higiene pública és d'una importància cabdal. Ultra la densitat de població habitual, cal tenir en compte el gran nombre d'habitants que se li han afegit, vinguts d'arreu de la Península; les grans quantitats de refugiats que hi han trobat acolliment i que, en determinats sectors de la ciutat, formen conglomerats considerables. Per altra banda, com acabem de dir, hi ha la guerra, amb les continuades anades i vingudes, residències transitòries o de pas, de contingents d'homes cridats a files per ésser instruits o bé, ja en condicions, per ésser traslladats al front. A més a més, cal tenir en compte també la condició que té Barcelona de port de primera categoria. Pel port és oberta una porta a l'entrada de nous i variats contingents de persones de diversa procedència.

De tot l'exposat es desprèn que per a Barcelona, Higiene i Sanitat constitueixen dos capítols importantíssims, transcendents, de tota gestió governamental.

Fins a quin punt ha estat i segueix atesa la higiene i Sanitat pública a la nostra ciutat? D'una manera perfecta, com ho demostren els resultats aconseguits. Ultra les dades que s'han fet públiques, nosaltres anem a afegir-n'hi unes

quanties que ens ha facilitat l'intel·ligent, actiu i entusiasta conseller regidor d'Higiene i Sanitat, Joan Borràs, el qual des del seu Departament Municipal està portant a cap una tasca altament meritòria i d'un gran valor per a la salut pública de Catalunya.

A preguntes que li hem formulat, el conseller regidor d'Higiene i Sanitat, ens ha donat tota classe de referències, destacant aquells problemes que, com ja hem fet constar, davant les característiques de gran urb que té Barcelona, exigeixen una major atenció.

* * *

— A part dels perills, sempre possibles en una gran ciutat — ens ha dit el camarada Borràs — s'han tingut en compte les circumstàncies que planteja l'augment tan considerable de població, el moviment d'entrades i sortides cada vegada en augment i les que són naturals a tota guerra com així mateix totes les altres contingències que, en els moments actuals, han de preveure la higiene i Sanitat públiques ben regides. Per exemple, pel que es refereix als refugiats, les mesures

TOTS PÚBLICA

preventives i sanitàries foren adoptades ja des del moment de llur entrada a la ciutat. Com pertocava fer, és portà i se segueix portant a cap una revisió mèdica i, quan el cas ho requereix, l'assistència facultativa convenient.

El problema primordial que hem cregut convenient d'atendre d'una manera preferent ha estat la de prevenir la població contra el tifus. Els resultats aconseguits fins ara amb les mesures preses, no poden ésser més satisfactoris. Podem afirmar que, amb caràcter epidèmic, no hi ha ni ha hagut cap cas. Puix que si bé és veritat que a Barcelona, normalment, els casos registrats són uns noranta o cent en qualsevol època, ara, quan el percentatge ha estat més alt, s'han registrat la xifra de cent-quaranta malalts tifoides en ple estiu. Aquesta xifra no representa cap perill, ni el més mínim, per a la salut pública en una ciutat de més d'un milió i mig d'habitants, ultra els centenars de mils que s'hi han afegit. La campanya antitífica, empresa per la Direcció general de Sanitat de la Generalitat i per l'Ajuntament, ha donat excel·lents resultats; superiors als previstos. L'eficàcia dels nostres serveis sanitaris ha fet que es superessin les previsions.

Em plau d'aprofitar aquesta ocasió — ha seguit dient el conseller regidor de Higiene i Sanitat — per a declarar que, tot hom que estimi el progrés cívic i el benestar general, ha de tenir ben present que no solament s'és antifeixista lluitant al front, aportant el màxim rendiment en la producció i obeint amb absoluta disciplina els comanaments del partit o del sindicat, sinó que se n'és i s'esdevé digne del títol de ciutadà, atenent la Higiene privada i la Higiene pública. No cal esperar l'obligatorietat d'una mesura com la decretada per a la vacunació antitífica; tot ciutadà ha d'imposar-se-la voluntàriament per a salvaguardar la seva pròpia conservació i la dels seus familiars, a l'ensem, que la dels seus conciutadans. Les vacunes injectades fins al moment present a Barcelona, representen una quantitat enorme de centenars de mils.

La població barcelonina ha demostrat un magnífic esperit de disciplina. Negar-se o defugir la vacunació és tant, per la gravetat de les conseqüències, com un acte de desertió.

De la mateixa manera com s'han aguditzat les mesures preventives sobre l'individu, especialment amb la vacunació, hem augmentat les precaucions pel que es refereix a assegurar la puresa de les aigües potables de què es proveeix a la població. L'aigua que presenta totes les característiques físiques i químiques d'aigua potable pot, no obstant, ésser un perill per a la salut pública si conté determinades bacteries. La bactèria, més de tèmper en l'aigua és, justament, el bacil tífic, que és l'agent de la febre tifòide. Doncs, bé, la potabilitat de les nostres aigües està assegurada. Tots els mitjans utilitzats per aquest fi, han estat posats en joc, i, avui, Barcelona pot usar de les aigües que li són servides sense temor a cap perill, puix que llur puresa i esterilització és garantida en absolut.

No serà endebedes, però, que la població es malfici en altres aspectes. L'estat de salubritat de la població és absolutament satisfactori; les aigües són completament purificades i, en cap moment, deixen d'ésser vigilades. Però hi ha altres agents conductors del bacil tífic que cal vetllar. Ningú ha de desatendre la recomanació de menjar-se la fruita en bones condicions; cal que es mengi cuita o bé gelada. Igualment tothom ha d'abstenir-se de menjar verdures crues. I, especialment, s'han de fer bullir tots els mariscos abans de pendre'ls com a aliment. Tota precaució en aquests aspectes és poca si és que hom vol salvaguardar-se de la terrible infecció tífica.

Una altra qüestió important en la salvaguarda de la salut pública és la de la lluita antiràbica. També en aquesta matèria podem sentir-nos orgullosos els barcelonins. La recollida de gossos a la via pública s'està portant a cap cada vegada amb més intensitat. També és notori el fet que, voluntàriament, són en gran nombre els veïns que han fet lliurament dels gossos que posseïen. Aquest exemple és convenient que el tinguin en compte els que enduts d'un sentimentalisme desviat — puix que el que interessa és la salut de tots — es resisteixen a lliurar «el gos de casa». No saben ells al que s'exposen i l'amenaça constant que mantenen. Per tant, cal fer constar que la recollida continuarà i seran aplicades les sancions corresponents als contraventors de les ordres donades; que és inútil que hi hagi qui acudi amb recomanacions o sense, a sol·licitar el retorn d'un gos agafat, com inútil és qui pretengui defugir la norma aplicada.

Afortunadament la població ho entén així i ho demostra el fet que els gossos rebuts són vuit i deu diaris. La ràbia és un perill que cal evitar; ningú ha d'oblidar que un gos és una contingència permanent de perill, perill constant d'una catàstrofe que pot produir veritables estralls.

Nosaltres, des d'aquest lloc del Govern municipal, no desistirem de prosseguir la tasca empresa amb tanta energia com entusiasme, avui més que mai, i en bé de tots els barcelonins i del gran nombre de forasters acollits a Barcelona. De la mateixa manera com no abandonarem en el més mínim tot el que es refereix a l'Assistència municipal. En aquest aspecte és convenient de destacar la labor que es porta a cap en les clíniques de Maternologia i Puericultura, on mares i infants són atesos amb tota cura i sol·licitud. En ells es fa un subministrament de llet cada dia en major proporció per als infants, les mares dels quals no els poden criar o bé d'alimentació materna deficient.

Per a l'obra que portem a cap, de la qual només hem senyalat alguns aspectes, però la importància de la qual resta ben demostrada, cal la col·laboració de tothom. Tots els barcelonins, en bé propi, han d'aportar-hi llur esforç, llur col·laboració constant i permanent. L'esforç no ha d'ésser sols dels governants, sinó de tots els ciutadans.

Perquè es converteixin en realitats l'afany de progrés i de millorament que hom sent, cal salvaguardar la higiene i la sanitat de la població, que és la de tothom.

Vetllem tots per la salut pública.!

R. V.

JOAN BORRÁS, Conseller Regidor d'Higiene i Sanitat

UB
Biblioteca de Comunicació
i Memòria General

L'obra financera del Govern de la Generalitat en els dos anys de guerra és la garantia més positiva de la victòria de Catalunya. En el col·lapse que, amb extremada violència, amb ferotgia perversa i fent trontollar tots els fonaments polític-socials del país, s'inicià el 19 de juliol de l'any 1936, i que persisteix en guerra civil, primer, i, després, en guerra d'invasió, i, amenaça en convertir-se en conflagració mundial, la gestió econòmico-financera del Govern de Catalunya constitueix la base més sòlida i segura de triomf tan en la guerra com en la solidificació victoriosa de la pau.

Tot just iniciat el període de convulsió dels primers dies, quan tot amenaça en enfrontar-se per obra i gràcia de l'aixecament feixista, per la traïció multiplicada dels encarregats de defensar el Poder públic, provocant així la més forta revolució que coneix la nostra història, des de la Conselleria de Finances de la Generalitat de Catalunya es fixen les normes legals, bàsiques i responsables, que han d'ésser els fonaments del nou endegament financer que les circumstàncies imposen. I en aquella ocasió, quan ningú podia preveure el que anava a succeir i la durada que anaven a tenir els esdeveniments que es produïen, aquelles disposicions que surten de la Conselleria de Finances tenen ja el mèrit de prevenir.

El període convulsiu, amb les enormes conseqüències, a causa de la seva profunditat i durada, es perllonga i ensems que es fa front a la guerra, a una veritable guerra, s'encarila una revolució, revolució, però, que si bé, a vegades, segueix la marxa evolutiva, majestuosa, serena, encara que massissa i impetuosa dels grans rius mares, en determinats moments es produeix com arrolladora i tempestuosa.

Això feia que les dificultats, durant llargs períodes, resultessin nombroses. A vegades calgué fer-ho tot de cap i de nou; substituir per un nou sistema la carcassa inconsistent del que havia mort o del que les noves exigències i les noves necessitats creades, feia inútil. On la convulsió esdevenia més profunda era en l'ordre econòmic i social, fins a extrems insospitats i que desfeien tota mesura d'espai i de temps.

No obstant des de la Conselleria de Finances del Govern català no s'abandonava la directriu imposada des del primer moment. Amb el mateix ritme, amb la mateixa visió de l'esdevenidor, es registraven els fets i es prenen les mesures de govern d'una aplicació cada vegada més eficaç. Es realitzava cada dia i a cada hora, per espai dels quatre primers mesos, primer, i després, pel de cinc mesos més, i s'ha seguit fins als dos anys, una veritable política financera. Es dictaven les disposicions ajustades a la conveniència momentània i, ensems, a mantenir per sempre més la riquesa econòmica de Catalunya.

L'OBRA FINANCERA DE LA GE

Aquesta tasca té el valor immens, que prou és i representa, d'haver arribat a sobrepassar els dos anys, juliol del 1936 al juliol 1938, evitant, a desgrat de la revolució i la guerra i llurs conseqüències, el desequilibri econòmico-financer que en cas de produir-se hauria estat l'origen d'un esfondrament fatal per a tot el país.

L'obra realitzada, en aquestes condicions i amb resultats tan positius, per la Conselleria de Finances de la Generalitat és d'un volum tan enorme com important, tan ampli com eficaç, d'un abast sense precedents i d'una ferma assegurança per l'esdevenidor. En breus referències intentarem donar-ne una idea.

D'una banda calia salvaguardar els mitjans econòmics amb què comptaven els organismes governamentals per a fer front a les despeses normals i procurar, a més a més, els necessaris per a fer front al manteniment de la guerra i atendre les exigències que l'adveniment del nou règim social comportaven. Gràcies a les disposicions dictades per la Conselleria de Finances es mantenia, amb xifres ben altes, les tres fonts principals d'ingressos de la Generalitat: Impos de cèdules personals; la contribució territorial i l'Import de Drets reials.

Aquestes disposicions de caràcter tributari, ensems que donaven un major rendiment en la recaptació, facilitaven llur compliment tenint en compte els moments presents per part del contribuent.

Com sigui que calgué anar a la creació de crèdits extraordinaris i ampliació de crèdits necessaris, es dictaren amb igual encert disposicions d'ordre interior, ampliant la consignació de la partida d'impostos. Aquest endegament, portat a cap mitjançant una perfecta organització totalitària, permetria a no tardar l'augment i ampliació de les consignacions a cada Conselleria de la Generalitat.

L'adveniment d'un règim social en el seu aspecte financer mereixia les mateixes atencions i igual eficaç endegament des de la Conselleria de Finances i es dictaven les normes addients per a la normalització de la vida industrial de Catalunya. Entre aquestes normes es destaquen les disposicions encaminades a assegurar el pagament dels jornals dels treballadors, amb la creació de l'Oficina Reguladora del Pagament de salaris. En un altre aspecte i amb la mateixa finalitat d'assegurar el curs ascendent de la indústria i el comerç català, és creada la Caixa Oficial de Descomptes i Pignoracions.

No és descurat ni molt menys l'arranjament de l'estructuració bancària per anar, també, a una ràpida normalització de la vida econòmica, i, ultra les disposicions ajustades a cada conveniència, es crea la Comissaria General de Banca, Borsa i Estalvi; es prenen les mesures de caràcter monetari, atenent amb el major encert, les repercussions del moviment borsàtil de cara a l'estranger; s'estructuren les finances municipals adaptades al conjunt del nou ordre econòmic, i es fonamenta, ja d'una manera definitiva, la nova orientació financera.

Es pel Decret de data 20 de novembre del 1936 que són atorgades al Conseller de Finances les autoritzacions i facultats excepcionals suficients per a prendre, tant en l'ordre fiscal i financer com en l'administratiu, les disposicions convenients per a organitzar i unificar la reglamentació de les despeses i dels pagaments en relació a tots els serveis de la Generalitat, i àdhuc altres que realitzi o pugui realitzar com a conseqüència de les funcions de l'Estat, de la Generalitat i dels organismes locals.

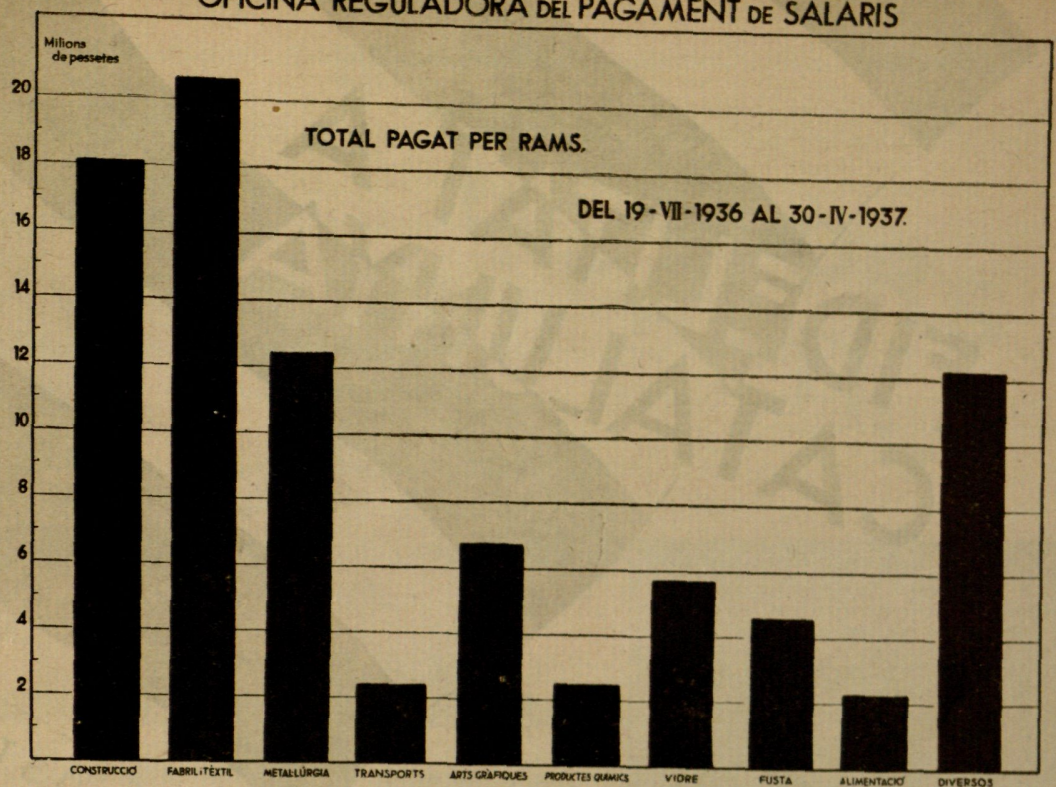
Aquestes facultats són atribuïdes al Conseller de Finances que és Josep Tarradellas. Josep Tarradellas, Conseller Primer i de Finances, des del començament del període que historiem, Conseller d'Economia i Serveis Públics i interí de Finances, després, i altra vegada, més ençà i fins avui, Conseller de Finances, és l'artífex d'aquesta gestió que, igual com la de Ray-

Carles Martí i Faced, sots-secretari de Finances.

mond Poincaré a França, en referl'economia, l'unitat del país, establitzar el franci tornar la confiança a un poble que es vegé amenaçat per l'esfondrament econòmic, no és cap miracle, però sí és l'obra d'un formidable economista i d'un financer de primera categoria. Com la França de la post-guerra trobà l'home que li calia amb en Raymond Poincaré, Catalunya l'ha trobat amb Josep Tarradellas.

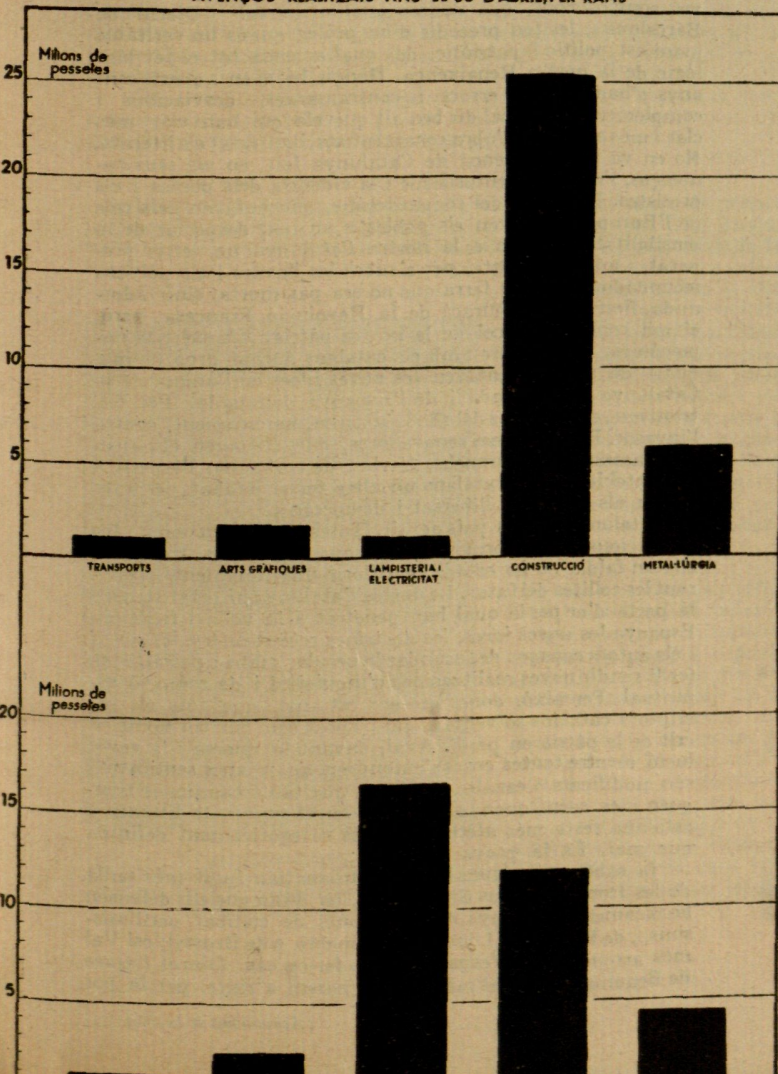
La labor portada a cap, d'una gran transcendència com hem vist, feia que amb Josep Tarradellas vegessin els homes del Govern català, en el novembre del 1936, l'estadista que convenia a Catalunya en aquells moments i en el llarg període que seguiria. Pel Decret concedint-li facultats excepcionals, és reconeixia un mèrit adquirit i una garantia per l'esdevenidor. Fidel a la confiança depositada i, persistint en el camí emprès, fent ús dels mitjans que li eren facilitats, es llençava a la tasca formidable d'estructurar un pla de conjunt que havia d'ésser el veritable fonament de l'estructuració econòmico-

GENERALITAT DE CATALUNYA

CAIXA OFICIAL DE DESCOMPTES I PIGNORACIONS

AVENÇOS REALITZATS FINS EL 30 D'ABRIL, PER RAMS

financera de Catalunya. El pla que formulà Josep Tarradellas amb els seus famosos Decrets, per ell anomenats « pla de decrets de S' Aragó », lloc on es retirà a treballar junt amb el personal que li fou necessari, i conegut per tothom per « Pla Tarradellas » ha passat a ésser el capítol més brillant de l'aptitud econòmica de Catalunya. En ells s'estructuren i es dicten les disposicions addients als nous impostos, tot quant afecta a la Banca i Estalvi, a l'atur forçós, al comerç exterior, a estatges i lloguers, a les finances municipals, a la reglamentació de les despeses i pagaments de la Generalitat, a la creació de la Comissió de Responsabilitats, a la Caixa de Reparacions i Auxilis, al règim a aplicar en matèria de Radiodifusió i al que afecta a l'acolliment i règim a establir en matèria de refugiats. Un exemple, entre els molts que podríem esmentar del resultat obtinguts pel « Pla Tarradellas », el tenim amb l'Impost sobre la xifra de negocis que, tot i tractant-se d'un impost decretat en temps de guerra i aplicat en el transcurs d'aquesta, ha permès la recaptació d'una xifra formidable de pessetes; és pagat amb una regularitat absoluta i cada dia en augment, cosa la qual permet preveure una acceleració crescuda a mesura que es persisteixi en la normalització del comerç.

Igual succeeix en el que afecta als impostos sobre espectacles i radiodifusió, en el segell de la Generalitat i la taxa sobre assignacions dels funcionaris. Tot plegat fa que les línies dels gràfics estadístics siguin ascendents quan registren el curs de les recaptacions, l'augment de la riquesa de Catalunya en la seva totalitat.

Els dos volums publicats sobre « La política financera de la Generalitat, 19 de juliol - 19 novembre (volum primer) (20 novembre - 30 abril, 1937) (volum segon) », de 448 pàgines el primer i de 554 el segon, donen idea del que ha estat, pel bé de Catalunya i de la República, la gestió de Josep Tarradellas, portada a cap des de la Conselleria de Finances.

Amb un criteri d'ordenació i un pla, calia dir-ho, restrictiu que era i segueix essent indispensable, el Conseller de Finances, amb una capacitat de treball formidable, una visió claríssima dels problemes plantejats i una intel·ligència excepcional en trobar les solucions, ha imposat una política financera unificada, uniforme i eficient a Catalunya.

Com a principal i destacadíssim col·laborador, braç dret del Conseller titular de Finances, Josep Tarradellas, manté al seu costat l'eminent financer Carles Martí i Facó, actualment sots-secretari de Finances del Govern de Catalunya, i d'una competència en la matèria, reconeguda i apreciada per tothom.

Gràcies a ells, el Govern de la Generalitat, i Catalunya poden vanagloriar-se d'haver portat a cap una obra que, com hem començat dient, és la garantia més positiva d'una victòria en la lluita actual i d'un esdevenidor magnífic en la pau.

E. P.

FIDELITAT A CATALUNYA

per AGUSTI ESCLASANS

Una de les proves més clares de la majoria d'edat a què ha arribat ja la moderna cultura catalana, és aquesta fidelitat absoluta a les essències de l'esperit i de l'intel·lecte, de què han donat i donen proves els escriptors catalans, davant el fet catastròfic de la guerra i la revolució. Quan un poble arriba a un tan alt grau de consciència i de responsabilitat, és ja digne de totes les admiracions i de tots els respectes. L'any vinent es compliran els cent anys de la publicació de les primeres poesies catalanes de « Lo Gayter del Llobregat », d'aquell patriarca que es digué Joaquim Rubió i Ors, i que en aplegar més tard en volum les seves composicions, que veieren la llum al vell « Diario de Barcelona », les féu precedir d'un pròleg que és un veritable manifest polític i patriòtic, del qual arrenca tot el fet biològic de la nostra Renaixença. Doncs, bé: si en aquests cent anys s'han produït errors i contramarxes, desviacions i complementacions, cal dir ben alt que els qui han vist més clar i més a fons, en l'obra renaixentista, han estat els literats. No en va la Renaixença de Catalunya fou, en els seus començos, l'obra de l'entusiasme i la vidència dels poetes i els prosistes. Els vents del romanticisme, que bufaven pels cels de l'Europa i cridaven els pobles a un nou despertar de la sensibilitat, trobaren a la nostra Catalunya un terror preparat, i adobat a posta, per a rebre les llavors i els pòl·lens fecundadors, en una terra que no era pas morta, sinó adormida. Fou el gran huracà de la Revolució Francesa, però, el qui remogué el cel de la nostra pàtria. Els exèrcits napoleònics, en conjuir amb els catalans durant prop de mig quart de segle, plantaven les noves idees en l'ànima de la Catalunya martiritzada i de l'Espanya dominada. Per patriotisme, els catalans del 1808 s'alçaren, heroicament, contra l'invasor. Però les idees renovadores, que creuaven els aires per damunt dels Pireneus, havien de trobar en l'esperit i en l'intel·lecte dels catalans un altre terror adobat, per a fer fruitar els ideals de llibertat i democràcia...

Catalunya és un país agraït. Totes les renovacions, i les revolucions, i les reformes, de l'Europa i del món, troben en ella un faldar on fer estada i on florir ubèrrimament, preparant les collites del futur. La nostra Catalunya ha estat sempre la porta d'or per la qual han penetrat a la vella i fadigada Espanya les noves idees, les doctrines recent nades, les obres i els autors capaços de fecundar la secular matriu pairal, i de fer-li rendir noves realitzacions d'inquietud i de remoció espiritual. Per això, doncs, no ens estranya que tots els escriptors catalans solvents hagin respost com un sol home al crit de la pàtria en perill. Avui, davant la guerra i la revolució, mentre tantes coses s'enfondren, quan tants sentiments són modificats o esvaïts, en l'hora que tants camins es trenquen i es rectifiquen o es fonen en el no-res, la literatura catalana resta més afermada i més categòricament definida que mai. Es la prova del foc.

Ja sabem que alguns literats catalans han fugit més enllà de les fronteres. Si us els escolteu, us diran que ells defensaren heroicament Catalunya des dels fronts de combat perillósissims... de París o de Londres, de Ginebra o de Brussel·les! Val més arronçar-nos d'espatlles, i no fer-ne cas. Com el Figaro de Beaumarchais, val més que ens posem a riure, per la por

(Acabament a la pàg. 59)

MENJADORS INFANTILS

Un home una obra, s'ha dit. Positiva realitat excepcional, però extraordinària quan l'home sap fer honor a l'obra la realització de la qual li correspon.

Reconstruir la vida d'un país damunt el qual plana la mort és obra gegantina, però més gegantina és, encara, salvar-ne i reconstruir-ne l'esperit.

Només l'orbesa podria deixar-nos insensibles davant una obra de tanta importància espiritual. La creació, la necessitat de creació dels menjadors infantils, flotava en l'ambient com un imperatiu categòric de l'hora actual; hora de devastació imposada pels vandals. Calia salvar els infants dels rigors obligats de la guerra, posant-los a cobert de tota eventualitat restrictiva. Calia salvar-los, no pas d'una mort incerta, sinó de la possibilitat d'una misèria orgànica que, forçosament, havia d'ésser un *handicap* per a la recreació de la Catalunya nova, de l'Espanya nova.

Es amb una gran visió del futur, que s'ha emprès l'obra gegantina. Perquè els homes de demà, pels quals lluiten les generacions d'avui a Catalunya i a Castella, a Andalusia i a València, estiguessin en situació de superar el moment transicional que ha de marcar-se pel pas de la guerra a la lluita dura i fatigant que haurem de mantenir fins a la total reconstrucció econòmica del país.

Vençuda la sublevació, derrotats els traïdors, neta la nostra terra d'invasors, restarà damunt nostre la més feixuga de les tasques: la reconstrucció moral, espiritual i econòmica de la Pàtria. I en aquesta tasca de superació col·lectiva hi tenen reservat un gran paper aquests infants que avui, en plena guerra, cal situar al marge de tota possible depressió del cos i de l'esperit.

Cada vida d'infant que es salva es una victòria. I això és el que s'ha aconseguit: posar a cobert dels horrors de la guerra i salvar de la bàrbara devastació dels legionaris estrangers, les essències vitals del nostre poble.

Lentament, però amb pas segur, els menjadors infantils prenen ufana. Les dificultats naturals en una hora de trasbals com la que vivim, han estat vençudes. La tenacitat no ha trobat en ple camí obstacles insuperables i gràcies a una altra de les grans obres que realitza, els fruits de la qual es deixaran sentir ben aviat — ens referim a la intervenció dels Espectacles Públics — els infants donaran satisfacció, en aquests menjadors que han estat creats per a ells, al cos i a l'esperit.

Si necessari és — ara i sempre — tenir cura especial de la formació i del nodriment del cos de l'infant, avui considerem imprescindible el seu nodriment espiritual. Cal que cada infant sigui un home i que cada home pugui donar el rendiment excepcional que serà necessari per a la recreació total del cos i de l'esperit de la Pàtria quan, després de la guerra, les generacions que pugen s'hauran de fer càrrec de la transformació progressiva de tot allò que ara esdevé caduc o que fracassa.

Mentre fem la guerra — una guerra que ens ha estat imposada pel més caduc del nostre país — evolucionem. I de la consolidació d'aquesta evolució hauran de tenir-ne cura els que avui són infants, aquests infants que Catalunya tracta amb amorosiment paternal.

No ha calgut cap esforç, no ha estat necessària cap propaganda, perquè les nostres unitats militars volguessin sumar-se a l'obra iniciada. Han estat molts el cossos d'Exèrcit que han volgut apadrinar menjadors infantils i molts els que, espontàniament, que és la manera més generosa de fer-ho — possiblement l'única manera generosa de fer-ho — han fet aportació de grans quantitats en metàl·lic o en queviures. No és missió nostra ressenyar-ho. Nosaltres començem, assenyalem un fet que diu molt en favor del poble que n'és protagonista.

«Bastaria, només, una rialla de l'infant que s'esllanguia per a sentir-me satisfet de la meua obra», deia un cor generós que, temps enrera, creà una casa de repòs per a infants, en un poblet de la costa catalana. Aquestes paraules les hem recordades sempre. Per això ara, en contemplar la riuada d'infants que contents i satisfets assisteixen als menjadors infantils, clars i alegres com ells, hem pensat: ¿No paga, aquesta sana alegria, tots els esforços realitzats?

Com és de sana la diàfana innocència de l'infant que avui ha pogut sostreure's als rigors de la guerra i que demà serà l'encarregat de reparar tots els horrors de la tragèdia. ¿Per què — se'ns acut preguntar — no tots els homes han d'inspirar la seva obra en les lleis que s'emparen en la més generosa de les realitats: la bondat humana?

M. V.

JOAN COMORERA
Conseller d'Economia

AGUSTÍ COMA

President de la Comissió Interventora de la Indústria Gastronòmica

ELS OBJECTIUS DE L'ENEMIC

POBLACIONS CIVILS

I VAIXELLS MERCANTS

Com esbufeguen els feixistes en llur ofensiva al front de Llevant! Ells van dir, després de l'ocupació de Gijón, que guanyarien i acabarien la guerra al cap d'unes quantes setmanes. Van repetir-ho després de llur avanç al front del

Est, finalment deturat als rius Ebre, Segre i Noguera Pallaresa. Ho van tornar a dir després d'arribar a la costa mediterrània per Vinaròs. I ho van dir novament quan van ocupar Castelló de la Plana. Podem afegir a aquest recordatori les il·lusions que ells feren ja abans, en ocupar Badajoz, Toledo, Màlaga, Bilbao i Santander.

La característica principal de l'ofensiva facciosa al front de Llevant és la lentitud. El dia 15 d'abril d'enguany van arribar a Vinaròs. Fins al cap de dos mesos no van arribar a Castelló de la Plana, i en les setmanes següents, la lentitud va ésser encara més accentuada. I això que ells, pel mes de desembre de l'any passat, deien que per Nadal ja serien a València. Però, València se'ls presenta com un fruit més verd encara que Madrid.

Ni tan sols han pogut arribar a Sagunt, a despit de l'esforç costosíssim que han fet darrerament les tropes italianes per aquell costat, i mentrestant l'exèrcit de l'Est, entrant sobtadament en acció, ha passat l'Ebre i ha avançat cap a l'Oest entre Mequinença i Xerta, operació brillantíssima que té molta més importància que els resultats de l'ofensiva rebel a Extremadura. D'altra part, el sector d'Albarrací les tropes republicanes han pres també l'ofensiva.

Davant el fracàs cronològic dels seus plans, l'enemic s'ha revenjat intensificant els més bàrbars i il·lícits procediments de guerra: el bombardeig de les poblacions civils i el dels vaixells de comerç.

Ha succeït, però, que amb tot i els danys i les víctimes que aquests procediments causen, els feixistes han fet un mal negoci. Atacant les ciutats i viles indefenses i enfonsant navilis estrangers, han reforçat enormement l'antipatia internacional, que acabarà per crear-los un ambient irrespirable.

Llurs cops inhumans i contraris al dret internacional no han tingut els efectes de terror que ells esperaven. Al revés, han tingut efectes inesperats per a ells. Els rebels no han tingut en compte l'experiència de la gran guerra dels anys 1914-1918, i han caigut en els mateixos errors psicològics dels alemanys; uns errors de gros calibre, com llurs canons.

El fet és que la situació internacional de la República ha millorat notablement. A molts franquistes i a molts neutrals de l'estranger els ha caigut la bena dels ulls. Alguns dels que més ben disposats estaven respecte a Franco, han començat a canviar de direcció. I fins la pacient Anglaterra ha ensenyat les dents, aquestes dents angleses que es mostren en els somriures i també en les mossegades. Burxar el lleopard britànic és un exercici perillós, perquè és un lleopard que de vegades sembla que dormi, i de sobte s'abraona damunt l'imprudent.

Les ràdios franquistes, amb l'inconfusible dring de mentida descarada que els és propi, declaren sovint: « La nostra aviació només bombardeja objectius militars ». Els qui som al territori republicà, i que veiem cada dia allò que fan els avions del crim, sentim encara més horror i repugnància que Neville Chamberlain davant les malifetes i les negatives d'haver-les comeses.

Per això el Govern de la República va acceptar tot seguit la idea anglesa de formar una comissió d'enquesta composta per neutrals, encarregada d'examinar sobre el terreny el cas dels bombardeigs, sempre que una de les parts en lluita ho sol·licités. Una tal proposta no ha fet cap gràcia als homes de Burgos, i la mala acollida que han donat a la proposta britànica demostra prou bé de quina part és la raó i de quina part és la culpa.

Si les afirmacions dels franquistes, segons les quals ells només bombardegen objectius militars, fossin verídiques, ells serien els més interessats en el funcionament de la Comissió d'enquesta. O el Govern de la República s'hauria d'absoldre de cridar la Comissió, o aquesta proclamaria el caràcter lícit dels bombardeigs. Però com que aquelles afirmacions són falses, és a ells, als franquistes, i no pas als republicans, a qui fa por l'enquesta estrangera.

Val a dir que per actuar dins el territori republicà, la Comissió no necessitaria el permís dels franquistes. Es molt de dolbre, doncs, que l'allunyament dels Estats Units, els escrúpols injustificats de Suècia, les condicions innecessàries d'Holanda i l'habitual parsimònia d'Anglaterra hagin retardat la realització d'una de les poquíssimes iniciatives plausibles que ha tingut el Govern de Londres respecte a la guerra espanyola. ¿No és hora ja de posar aturador a la decadència de la moral internacional, de què ha parlat recentment el nordamericà William Bullitt?

LA MONGÒLIA

i l'imperialisme nipó

A despit del greu fracàs que ha tingut la provatura japonesa a la frontera oriental de la U. R. S. S. (els nostres lectors ja coneixen els incidents i la petita guerra de Xang=fu=Keng), l'imperialisme nipó ronda encara per aquells indrets. No tenint-ne prou amb les annexions que ha anat realitzant directament o indirectament—Corea, Manxúria, etc.—ni amb l'actual invasió de Xina, aquest imperialisme extremadament golafre guaita temps ha altres territoris, i especialment la Mongòlia.

* * *

Aquesta vasta comarca de l'Àsia central pertanyia abans a la Xina. Avui hi ha tres bocins de Mongòlia, o si es vol dir així, tres Mongòlies: la part englobada dins el

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Mandxukuo, la Mongòlia interior, que segueix essent xinesa, i la Mongòlia exterior, que, a l'ombra de la U. R. S. S. forma una República independent de caràcter soviètic amb 600.000 habitants, i té per capital la ciutat d'Urga.

* * *

Si vingués una guerra russo=japonesa, la Mongòlia seria un dels principals objectius de la rapacitat nipona. Però els russos, que ho saben prou bé, han pres precaucions i continuen prenent-ne d'altres.

El cas recent de les hostilitats parcials que tant han fet parlar la Premsa de tot arreu, prova que si els japonesos volen clavar a la Mongòlia les seves dents, se les trencaran amb tota seguretat.

La malaltia imperialista — tant la del Japó com la d'Alemanya, com la d'Itàlia — només pot curar-se de fora estant, seguint el mètode enèrgic que Litvinof ha aplicat i està disposat a seguir aplicant, i que un dia o altre hauràn d'aplicar les democràcies occidentals.

Creiem que, amb el seu propi exèrcit i amb l'exèrcit rus al darrera, la República de Mongòlia està assegurada contra un eventual cop dels homenets grocs de Tòquio, que sovint ensenyen agressivament les dents blanques.

Sindicat de indústria de la fusta i decoració "fusta socialitzada"

EL RAM DE LA FUSTA SOCIALITZAT

Un exemple el tenim amb el Ram de la Fusta socialitzat. Mentre els feixistes tenen per norma la destrucció de les fonts de riquesa del país, són múltiples els exemples de com els antifeixistes construeixen, de com els Sindicats, obedients a llur missió, organitzen el treball i la producció, atenen el funcionament de tallers i fàbriques, ensems que en posen en marxa de nous. Organització de tallers i fàbriques, i dels centres de distribució, per tal de proveir les necessitats de la guerra i de la reraguarda. Com en altres indústries, aquest ha estat el programa i la realització del Ram de la Fusta socialitzat.

Dinou de juliol 1936-1938, són els dos anys que omplen aquesta obra.

Quan encara és lluitava pels carrers de la ciutat contra els facciosos ja vençuts i els fills del poble es batien triomfants; quan tot just acabaven d'ésser recollits els cadàvers d'Ascaso i d'altres que, amb llur mort heroica, havien pagat llur tribut a la causa de la llibertat, el Sindicat de la Fusta de la Confederació Nacional del Treball, té una visió dels fets que van a succeir-se. Sap que a l'endemà de vençuda la rebel·lió dels militars i feixistes a la ciutat, els obrers del seu ram es trobaran amb una indústria pobre i abandonada. I, efectivament, així succeix, cosa la qual produeix una natural i momentània desorientació entre alguns milers d'obers. Gràcies a les previsions formulades des de llur Sindicat, els militants del ram de la fusta, molts d'ells sense abandonar el fusell, s'imposen un deure: el de salvaguardar l'economia, convertir-la amb una economia de guerra.

ABANS I DESPRES

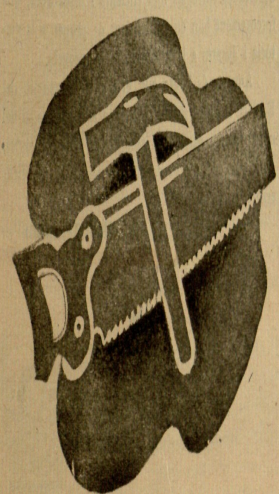
Abans del moviment hi havia, per exemple, a Barcelona, centenars de petits tallers, la majoria d'ells amb pèssimes condicions de salubritat. Es pot garantir que solament un deu per cent tenien vida pròpia. La resta arrossegaven una vida complicada, impròpia d'una autèntica prosperitat, treballant amb escàs crèdit; tallers incontrolats, la principal característica dels quals era l'escamoteig de llur existència al Municipi i a l'Estat, mitjançant una mobilitat que consistia en instal·lar-se avui en un lloc i demà en una barriada oposada a la primera, i així defugir els pagaments del lloguer, impostos i altres compromisos industrials.

Avui la situació és tota una altra. S'han inutilitzat aquells tallers requintats sense raó d'existir i s'ha augmentat la possibilitat de producció dels aprofitables, ensems que se n'han creat de nous amb una instal·lació i organització perfecta. Tot, però, sota unes mateixes directives, en una unitat que representa un pas segur vers la socialització industrial.

Avui el total de companyies que componen aquesta indústria és, a la nostra ciutat, de set mil, dels quals, mil, mobilitzats per a l'Exèrcit, compleixen llurs deures al front, i la resta treballa en els tallers confederals.

El Ram de la Fusta socialitzada, per tant, aten l'organització del treball i distribució a la reraguarda i no oblida

L'EXPERIENCIA ECONOMICO-SOCIAL DE DOS ANYS

Han transcorregut més de dos anys des del «pronunciamiento» militar-feixista d'aquell tràgic i, alhora, gloriós 19 de juliol del 1936. Les hordes de Franco, Hitler i Mussolini prossegueixen llur obra criminal i nefesta, destructora i regressiva.

Traint, assassinant, destruint i pertorbant tota la vida econòmico-social del país començaren llur gestió Franco i els seus aliats del juliol del 1936; endinsant el país a la

major pertorbació econòmica, destruint poblets, i sostenint la traïció més infamant a la pau del món: Franco i els seus aliats Mussolini i Hitler mantenen la guerra.

Passats els dos anys el poble manté l'entusiasme del primer dia per a seguir lluitant fins a vèncer als traïdors, feixistes i invasors. Com el 19 de juliol, el poble està en peu de guerra, segur del seu triomf. Per això sofreix amb estoïcisme l'escorment dels bàrbars. Des del primer moment que resisteix i ataca, quan i on ha de resistir o atacar, i sap que arribarà el moment que atacarà amb prou força per a vèncer els traïdors sanguinaris i bàrbars, complint amb la fesponsabilitat que el món li ha confiat.

Dos anys han estat superats, dos anys de revolució i guerra. Inseparables ambdós factors a causa de la profunda transformació que ha calgut i s'ha volgut—d'acord amb la voluntat suprema del poble—imprimir en el destí del país, ensems que se'ns imposava la lluita més ferotge que ha conegut la nostra història. Per tot això s'ha fet necessari elevar i posar a prova totes les nostres virtuts de moralitat revolucionària, totes les facultats cíviqes i productores, totes les energies aptes per un nou ordre i una autèntica reconstrucció progressiva.

Calia tenir en compte que, tot de cop i amb la mateixa finalitat la burgesia espanyola feia defecció, abandonava l'engranatge econòmic, fent, en la seva majoria, causa comú amb els reaccionaris militars espanyols i amb el feixisme internacional invasor.

Les forces sindicals s'adonaren tot seguit de la gravetat que això representava, i, junts els homes d'ofici i els tècnics, aplegats en els Sindicats feren un ampli estudi de la situació i decidiren posar en joc tot llur esforç per a posar en marxa els tallers i fàbriques, i mantenir així la continuïtat econòmica, per a la normalitat en el desenvolupament econòmico-industrial del país, fase primordial en les necessitats de fer front a la guerra.

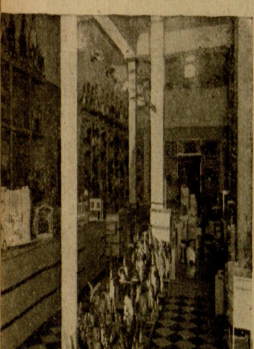
Foren els autèntics revolucionaris, els que portaren a cap l'autèntica revolució, els que feren front a totes les malvestats, evitant la fatal i evident ruïna que per a tot al país representava la paralització de les indústries. S'han creat noves i sòlides empreses d'una nova estructura econòmico-social que, a l'ensems que salvaguardaven l'economia, posaven en marxa un funcionament racional de cara a les aspiracions del poble. Aquesta ha estat l'experiència econòmico-social dels dos darrers anys.

ASPECTES

DE LA

N O V A

ECONOMIA

Exposició de joguines construïdes als tallers confederals

els familiars dels companys mobilitzats, als quals lliura una subvenció setmanal.

Com herència la burgesia deixà el problema d'aquells companys que, per la seva avançada edat i per les dures jornades de treball, tenien llurs forces esgotades. El Ram de la Fusta socialitzada resol aquests problema jubillant a aquest companys, a desgrat d'ésser en gran nombre.

FUNCIONAMENT

Al primer cop d'ull semblarà complicat el desenrotllament del Ram de la Fusta socialitzada, puix que, de primer, cal declarar que no restà res del règim d'abans del 19 de juliol. Ha calgut muntar-ho tot de nou, establint grans tallers en espaisos locals i en magnífiques condicions higièniques. Per altra banda ha calgut reformar la majoria dels atuells i maquinària de treball i proporcionar-se'n de nous.

S'ha constituït un Consell Econòmic amb els seus Departaments auxiliars, la composició dels quals és com segueix:

Presidència. — Control, Trànsits i Assumptes oficials i de distribució.

Vice-presidència. — Pressupostos. Venda en general.

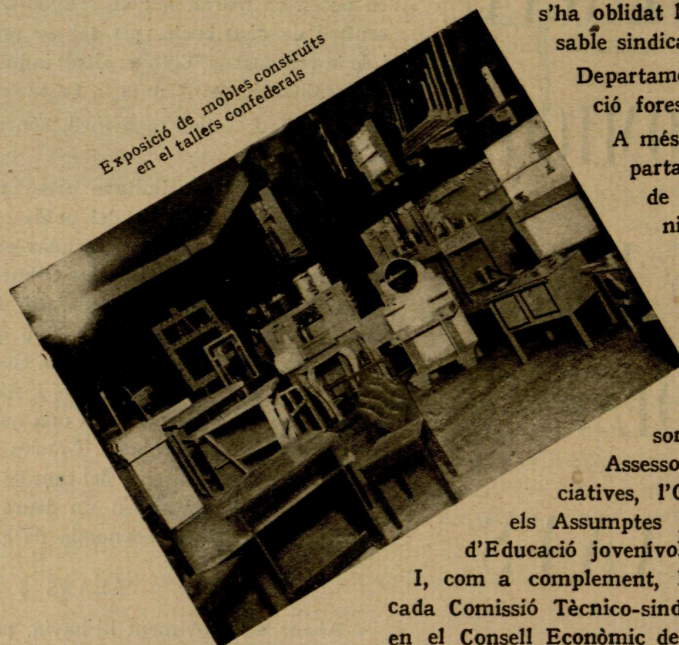
Secretari polític-social.

Secretari comercial.

El Departament de Finances el componen, amb responsables de pagament i cobrament, una comptabilitat general; cobraments oficials i cartera i terminis.

Exposició de mobles construïts
en el tallers confederals

Una secció d'envernissar

En aquest aspecte de l'organització no s'ha oblidat la presència d'un responsable sindical.

Departament de Compres. — Secció forestal.

A més a més, existeixen els Departaments de matèries primes, de maquinària electromecànica i de productes elaborats.

Els elements encarregats de projectes, del càlcul comercial i dels pressupostos, estan aplegats en una Assessoria comercial. I en una Assessoria jurídica el Buró d'iniciatives, l'Orientació i Propaganda, els Assumptes jurídics, i l'Organització d'Educació juvenil.

I, com a complement, hem de fer constar que cada Comissió Tècnico-sindical té una representació en el Consell Econòmic de l'important element per l'economia del país que és el Ram de la Fusta socialitzada.

Amb els Departaments expressats és regulada l'economia d'aquest ram. Una organització eficient i destacada, entre les més eficients i destacades, que forçosament han de conduir-nos de primer a la victòria i després a la prosperitat i al progrés.

Aquesta és l'obra que, el Consell Econòmic del Ram de la Fusta socialitzada posa a consideració del nostre poble, disposat a atendre les crítiques justes, puix que, com a premissa, té per norma el rectificar errors.

MAGI ZAMORANO

EL POM DE ROSES

"Text i Dibuixos de Mari Batlle"

Un ventet suau, entrava un dia al capvespre per l'ampla finestra del jardí. Trapella i de

cidit acariciava amorós els pètals d'unes flors que majestuoses i altaneres, exposaven llur beutat dins d'un artístic gerro de porcellana.

Eren totes de bellesa cridanera i flaira deliciosa. N'hi havia de vermelles..., de grogues... fins i tot; n'hi havia

algunes que tenien la sort de posseir variats colors harmonitzant meravellosament.

Totes eren joves ja que tot just devia fer una hora que estaven amb aigua.

A la casa tot era tràfec aquella nit. La més tafanera estirà el coll fins situar-se més enfora que les altres flors i pogué oir així una conversa: la que els aclaria el misteri d'aquell desordre que portaven els amos de la casa.

«Es que la noia gran, — la filla d'aquesta senyora tan tivada, saps? — compleix disset anys i esperen molta gent que vindrà dins de poca estona a festejar la felicitat diada».

Tot dient això la rosa més tivada i tafanera estarrufa llurs fulles per tal de semblar més formosa que les seves germanes.

De sobte; el seu esguard descobreix per entre les branquetes de mimosa el caparró d'una rosa nova: una rosa blanca, d'una blancor un xic grogosa, si bé tan suau; que no li feia perdre la seva transparència de cristall. Era petitona i les seves fulletes es plegaven discretament al voltant del seu cos.

Mireu quin atreviment! Una rosa tan insignificant i atrevir-se a treure el seu ridícul caparró al costat del nostre..!

Totes les roses miraren fit a fit a la pobre roseta blanca, avergonyint-la amb els seus menyspreus. I ella amb les fulletes més plegades i un xic rosada per la sufocació restava més bella i xamosa que mai.

Una suau música de vals, arribava del saló fins la cambra semioscura on el gerro de porcellana, guardava immòbil el pom de fragants roses.

Una remor de passes va fer tombar el cap a la rosa tafanera, — poseu-se totes bé! — crida. — La filla de la casa s'atansa vers nosaltres i ben segur ve a escollir la rosa més bonica per tal de lluir-la 'damunt del seu pit. ! Totes les roses cuitaren a estarrufar-se, de tal forma, que la pobre roseta blanca no podia ni tan sols respirar d'arreconada que l'havien deixada les altres.

Una noieta amb un rostre gairebé infantil, s'atansa fins la gran finestra. Els seus ulls blaus, repassen amb trasbals d'alegria tota la fosca del jardí com cercant quelcom...

Poc més tard, un jovencell es destaca de la fosca penombra; i cautelós i amb la frisança de cosa furtiva s'acosta fins la finestra guiat per la tènue llum que retallant la inquieta figura de la seva estimada, es fon pel jardí.

El pit de tots dos té una agitació violenta; els ulls esquincats pel raig d'amor que irradien no veuen res. Es tan emotiu el silenci de la nit, i d'aquells moments!...

Ell, després de besar aquella mà estimada, li fa ofrena un exquisit present. Una alegria infantil es dibuixa en l'esguard de la noieta 'a qual adreçant-se al gerro, cerca vacil·lant una rosa.

Quan la seva maneta s'adreça vers la rosa vermella i tafanera, descobreix la dolça poncelleta blanca, i ja, sense cap més vacil·lació, l'agafa amb els seus ditets i tot deixant-hi un amorós bes, la lliura al simpàtic jovencell que l'ha de guardar tota la vida, com el més volgut tresor.

* * *

Al matí següent, el sol entrava riall per l'ample finestral del jardí tot acaronent amb llàstima un marcit pom

de roses vermelles, que a desgrat dels esforços per a mantenir-se «majestuoses i altaneres» — com si això fos l'únic objecte de llur existència —, morien sense deixar cap record de la seva bellesa buida, ni del seu aroma fals.

Maria
Batlle

UB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca Digital

L'HERO (per Bardasano)

« La guerra llarga en el país immens », intitulàvem l'article que en el número passat de MOMENTS vam dedicar a la guerra xino-japonesa. Aquest doble caràcter d'aquella lluita apareix cada vegada amb més tràgic relleu. Ha fet ja un any que el Japó va llançar-se a la nova aventura, i a despit dels extensos territoris xinesos que ha ocupat per la força de les armes, la fi de la campanya no s'albira pas i s'accentua la impressió que n'hi ha per molt de temps.

« Preparem-nos per a vint anys de guerra », ha dit, amb un to de fatxenda, un dels dirigents japonesos. I, pel seu costat, Txang-Kai-Xec ha dit: « Els xinesos lluitarem fins que ens quedi un pam de terra i fins a morir ».

Això dels vint anys de guerra, quan tot just en fa un que dura, recorda aquella frase d'un drama històric: « Anem a començar la guerra dels Trenta anys! ». El personatge nipó no és tan ingenu com el personatge del drama. I allò que ell ha volgut dir veritablement és que els japonesos es disposin a fer un gran esforç, com si la lluita contra la Xina hagués de durar fins a l'any 1958.

No és de creure que duri tant, ni segurament ho creu el personatge groc que així ha parlat. Amb força menys de temps de durada n'hi hauria prou per a posar el Japó en

una situació, no ja difícil — que prou ho és aquella en què ara es troba — sinó francament insostenible.

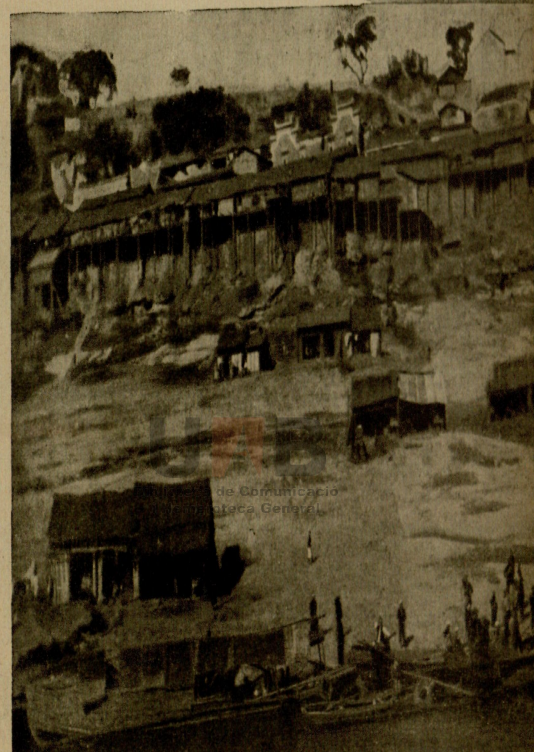
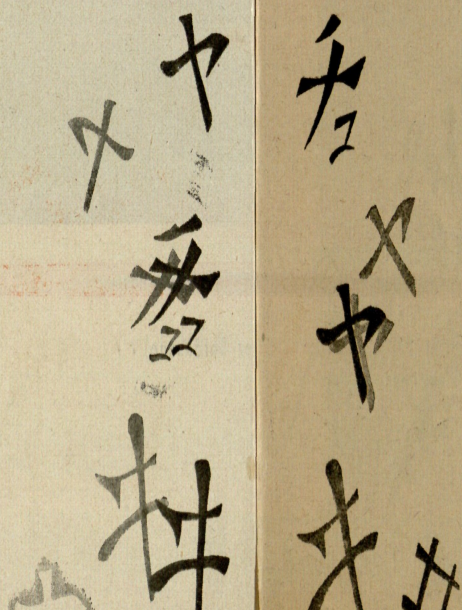
L'allargament de la guerra ofereix, per al Japó, tres principals trencacolls: fracàs militar, enfonçada econòmica i complicacions amb algunes grans potències estrangeres.

Durant el primer any de guerra, Toquio ha tingut serioses qüestions amb Londres, Moscou, Washington i París. El seu impetu inicial ha produït diversos refrets perillosos. I ha calgut que moderés aquell impetu per evitar una topada violenta que hauria abrindat les mars i les terres extremo-orientals.

El balanç d'aquest primer any haurà fet veure al poble japonès la funesta follia de l'imperialisme militar que s'ha imposat a l'Imperi del Sol Ixent. Balanç amb enormes despeses d'or i de sang, i tancat amb un terrible dèficit, mentre el segon any ha entrat en escena sota els senyals de la malastrugància.

La qüestió de l'illa d'Hainan i dels illots Paracel, al golf de Tonquin, ha portat un conflicte entre el Japó i França. I encara que aquest conflicte no provoqui per

UNA ILLA I UNS ILLOTS

si mateix greus esdeveniments, fa més delicada la situació i demostra amb quina facilitat podria embolicar-se qualsevol dia la troca internacional mentre la guerra persisteixi en aquelles vastíssimes contrades.

Amb l'adveniment del nou Govern japonès, que és dirigit pels militars, els perills de complicacions augmenten. Va ésser ben imprudent la declaració del ministre d'Afers estrangers segons la qual els japonesos podrien veure's en el cas d'ocupar l'illa d'Hainan. L'ocupació d'aquesta illa (que té prop de tres milions d'habitants), seria alhora un cop contra la Xina en la seva regió sud, i una amenaça contra la Indo-Xina, que és la gran colònia de França a l'Àsia.

El pretext que ha volgut utilitzar el Japó a fi de buscar raons per aquell indret, és que per la frontera passa material de guerra destinat a la Xina. I bé: si això fos veritat, no seria res d'il·lícit. Però ni tan sols és veritat. El Govern francès ha fet remarcar que és l'únic Govern que ha prohibit el pas de material bèl·lic. I és precisament a ell que Toquió busca raons.

En aquesta qüestió França no s'ha mostrat indecisa ni lenta. Abans que el Japó actués, ha actuat ella. Per tal de prevenir-se contra un intent japonès sobre l'illa de Hainan, ha ocupat les illes Paracel, situades al Sud d'aquella, i que són en realitat un grup d'illots gairebé deshabitats, però que tenen un considerable valor estratègic, especialment perquè podrien servir de base aèria.

El Japó ha protestat. Fa goig de veure que els imperialistes rapissers protestin alguna vegada. Al mateix temps, la Xina ha fet constar que les illes li pertanyen. El Govern de París ha donat garanties al Japó, assegurant-li que els súbdits nipons que hi habiten seran respectats, i a la Xina, reconeixent la seva sobirania.

No és de pensar, que per les petites illes Paracel hi hagi trencadissa. Però n'hi podria haver per la grossa illa de Hainan. França s'ha mostrat enèrgica. La cosa s'ho val. A més a més, compta, per allò que es refereix a aquesta qüestió, amb l'ajut de la Gran Bretanya.

Que París i Londres facin bona parella per a la defensa de la justícia i la llibertat, i aquestes prevaldran a l'Extrem Orient, i a l'Extrem Occident, i a tot arreu del món.

A. R. I V.

EL PEIX que menja Barcelona

Per l'octubre del 1936, quan es decretà la Llei de col·lectivitats, els treballadors del Mercat central de Peix fresc, d'acord amb els consignataris, col·lectivitzaren la indústria. Així aplagaren tots llurs esforços i activitats i, en consideració a les necessitats que tenia la població a causa de l'escassetat de peix d'importació del reste dels ports de la Península, es donaren a la feina amb el sentiment de complir un deure, més que pel fet, altrament justificat de l'amor al guany. Cal tenir en compte que les dificultats eren moltes, puix que les exigències del proveïment de Barcelona havien sofert un gran augment — motivades per l'augment de la població i per la manca d'altres productes alimentaris — i en canvi el peix de què es disposava era escàs, com hem dit, per la manca d'algunes fonts d'importació.

Gràcies, no obstant, a la magnífica labor realitzada pel Sindicat de la Indústria Pesquera i la Federació Regional de Tramontana es pogué aconseguir que les clíniques, hospitals i les institucions d'assistència social — necessitats primordials — fossin proveïdes a bastament. Els resultats aconseguits han estat, durant deu i dotze mesos seguits, 175,000 quilògrams de peix donats pels nostres pescadors, i més de 300,000 quilògrams destinats al proveïment de la població, amb un 25 o un 30 per 100 de descompte sobre el valor mínim del gènere.

El Consell d'Empresa, que dirigeix i administra amb tanta competència la col·lectivització de la indústria del peix, ha fet front amb encert sempre a totes les situacions. Quan, poc després d'haver-se establert la taxa, minvà d'una manera absoluta l'afluència de peix al Mercat central, foren superats els moments difícils amb el mateix entusiasme i desinterès de sempre. Ho prova el fet que els treballadors arribaren fins el sacrifici de cobrar només una tercera, i fins una quarta part, de la seva setmanada. No obstant i això es treballà, i el poc o molt peix que venia era distribuït amb la màxima perfecció possible i cobertes les necessitats més peremptòries.

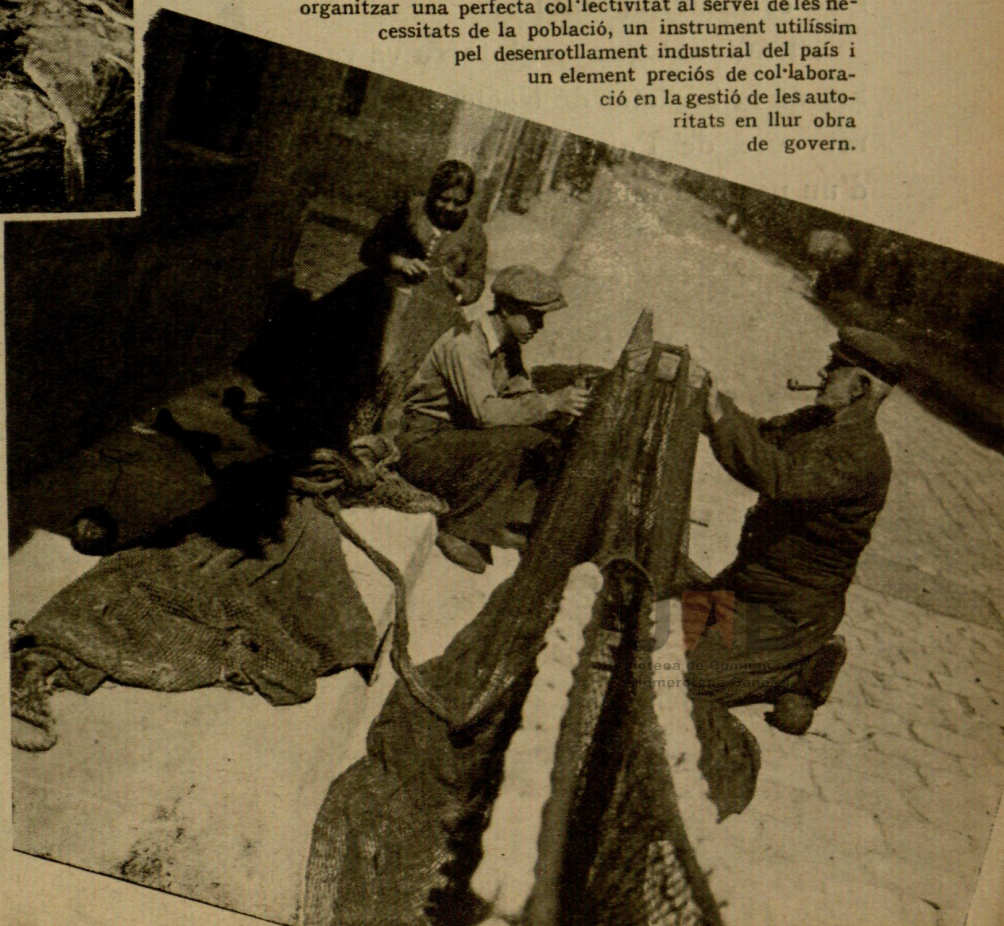
Actualment, mitjançant el peix d'importació, obra de la Direcció general de Proveïments, d'acord amb l'Ajuntament de Barcelona, el Mercat ha readquirit el seu desenrotllament normal.

Si es té en compte les dificultats superades — a vegades la manca absoluta de peix — hom pot constatar com els treballadors del Mercat central del Peix han donat mostres d'haver sabut organitzar una perfecta col·lectivitat al servei de les necessitats de la població, un instrument utilíssim pel desenrotllament industrial del país i un element preciós de col·laboració en la gestió de les autoritats en llur obra de govern.

L'amor al treball únicament per l'obtenció del profit no és una gran virtut. Està bé que es tingui un fort amor al guany, però quan la feina és productiva i satisfà és quan respon al sentiment fort i propi del deure acomplert.

Si bé és veritat que és corrent entre nosaltres de trobar qui, expressió de l'autèntica virtut del treball, treballa perquè està en el seu caràcter i ho fa segons les seves aficions, necessitats o gustos, també molts són els que treballen, produeixen o es dediquen a un comerç, atenent les necessitats, especialment, dels altres.

En aquest darrer cas es troben els nostres venedors de peix fresc. Llur laboriositat tradicional, sempre ha tingut com expressió el satisfer els gustos i necessitats del públic. Quan s'han plantejat necessitats peremptòries, ells han estat dels que més s'han distingit per atendre-les. Un repàs, encara que breu, del succeït aquests darrers temps ens en donarà una prova.

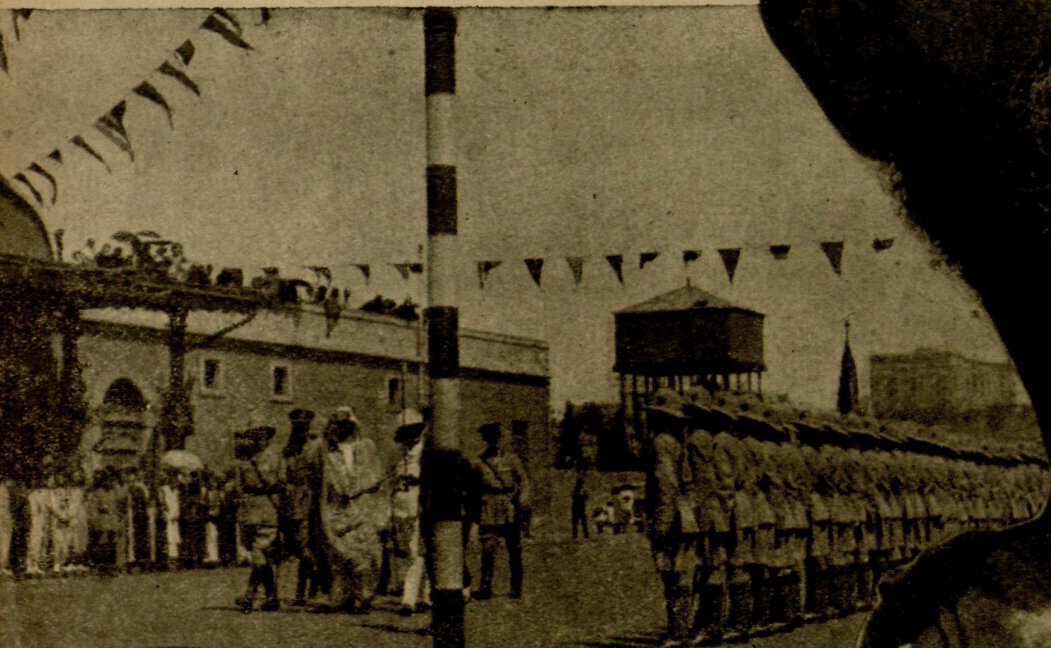
ARABS i JUEUS

El gest de la Gran Bretanya oferint als jueus una «llar nacional» a Palestina, era lloable. Es lloable també que els polítics de Londres hagin volgut dur a la pràctica el projecte (format davant la gran guerra dels anys 1914-1918) de manera que no fossin perjudicats ni vexats els àrabs d'aquell país, on formaven temps ha la majoria de la població.

Però la realització del pensament anglès ha estat molt poc afortunada. Si la instal·lació d'un important nombre de jueus a Palestina ha constituït en si mateixa un èxit mitjà, han fracassat en canvi els esforços per aconseguir la convivència de jueus i àrabs.

Inspirats per la gelosia i atíats per les maniobres estrangeres, els àrabs han anat accentuant llur hostilitat a la immigració de jueus, amb tot i haver-se limitat a reduïts contingents. La protesta dels àrabs ha pres un creixent caràcter de violència i els procediments terroristes (alimentats per mans amagades, però fàcils d'endevinar) han convertit aquell país bíblic — la terra promesa — en l'escenari de lluites sagnants i de crims vituperables.

El mandat que Anglaterra va rebre de la Societat de Nacions per tenir cura de Palestina, ha resultat d'un pes ben feixuc. La preocupació

vehemència. Però tothom comprèn que l'actitud d'aquests és en gran part deguda a l'ajut en armes i diners i als mals consells dels agents alemanys i italians.

Mentrestant, Anglaterra vacil·la davant el cas de Palestina, igual que davant d'altres casos que ja sabem. I fins que Londres no mostri la necessària energia, atacant les causes del mal, el desgavell de Palestina no tindrà adob.

per aquella contrada ha vingut a augmentar el nombre de les preocupacions britàniques. Amb el desig de trobar una solució al conflicte, el Govern anglès va fer aprovar l'any passat per la Societat de Nacions un projecte de divisió de Palestina en dues regions: jueva i àrab. Els jueus no n'han quedat gaire contents, i els àrabs n'han protestat amb

L' OBRA CULTURAL

DE

Després de dos anys de Guerra, passada la primera època convulsiva en la que tots els esforços foren encaminats a ordenar la vida del país, mentre al front, amb tota mena d'improvisacions havia de plantar-se cara a les forces rebels que pretenien vèncer a la República sota el signe de l'esclavatge; després

d'aquests dos anys en què el nostre poble ve sofrint la continuada envestida amb l'afany de fer-lo desaparèixer com a poble lliure, ho és fer un resum de l'obra que a Catalunya ha vingut realitzant el Govern de la Generalitat en el que fa referència a Cultura, comparant-la amb l'obra destructora dels nostres enemics. Mentre ells destrueixen des de l'aire les nostres Escoles i Centres docents, la Generalitat en crea de nous; mentre

Lliçó de música

Cantina escolar

Taller de pintura i escultura, de Tarragona. Aules d'escultura.

GENERALITAT DE CATALUNYA

LA

ells destrueixen els nostres Monuments artístics, la Generalitat retorna al seu primitiu estat les belles obres de l'antigor; mentre ells assassinen els nostres infants, la Generalitat els vetlla i els aixopluga i els aten per a fer-los la guerra menys penosa; mentre ells pretenen esclavitzar la idea, l'esperit, tot allò que és patrimoni individual, privant de manifestar-se com hom pensa i desenrotllar-ho en les diverses formes literàries, la Generalitat no tan sols continua atorgant els premis creats a Catalunya per a valorar l'obra dels seus literats, sinó que en crea de nous. L'esperit de renovació cultural del nostre poble s'ha anat succeint a través dels homes que han ocupat la Conselleria de Cultura i actualment, sota el guiatge de Carles Pi i Sunyer, aquest Departament continua la seva obra ascendent.

La revolta militar i els trasbalsos que la següiren, deixaren a Catalunya un problema difícil de resoldre, un factor nou, pel fet que el Govern Autònom no tenia al seu càrrec l'ensenyament Primari: el problema dels infants sense escola, el qual s'agreujà considerablement en desaparèixer les de les Congregacions. Aleshores la Generalitat, que fins en aquell moment s'havia abstingut de crear Institucions d'Ensenyament Primari, va considerar obligat fer front al problema d'acord amb altres corporacions oficials

Escola de dibuix i pintura, d'Olot

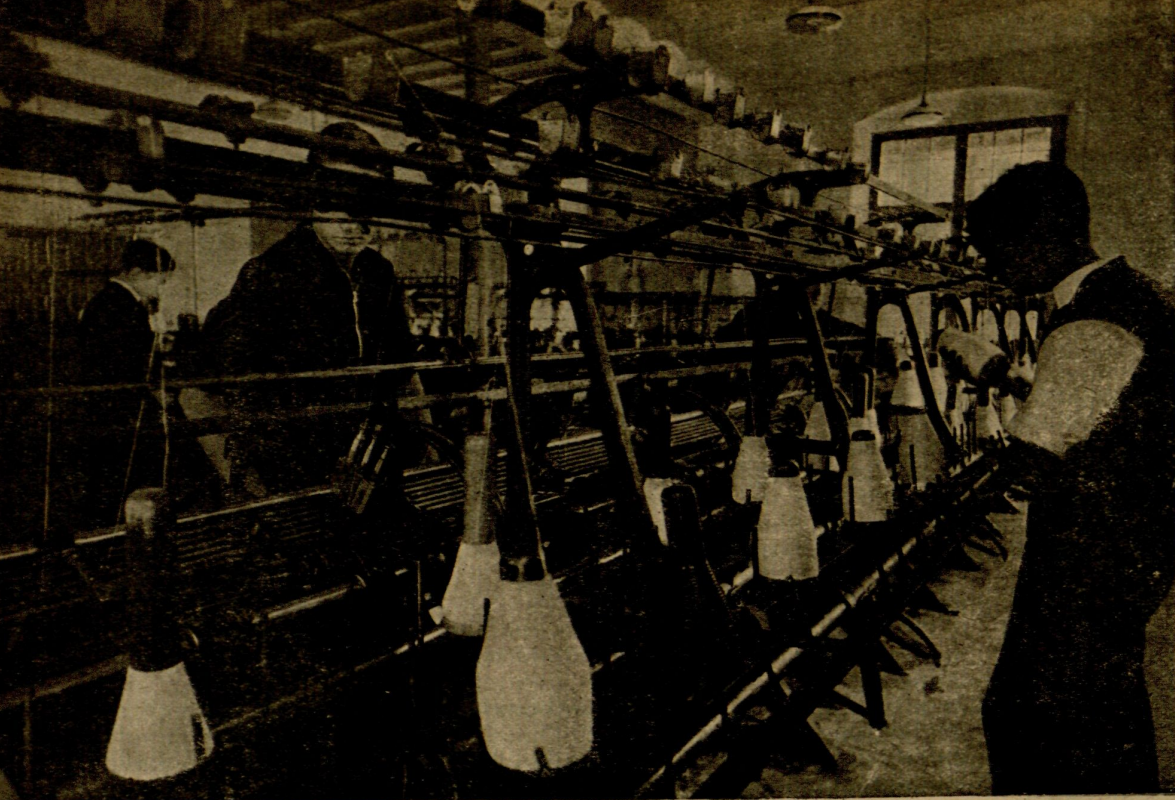

L'hora del bany

Aspecte d'una aula per a petits infants

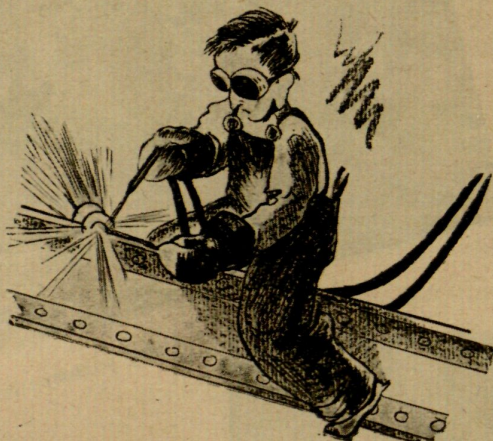

Canet de Mar: Escola de Teixits de punt.

i començà a crear escoles per tal de resoldre el greu problema a Barcelona i a Catalunya. A Barcelona solament 75,000 infants reben avui educació en els Grups de la Generalitat i entre tot Catalunya sumen més de 110,000 els infants que s'assisteixen a les noves institucions d'ensenyament primari.

Durant aquests dos anys, mentre al front s'ha lluitat per la llibertat, i la nostra reraguarda s'ha mobilitzat tota per a guanyar la Guerra, al mateix temps que es creaven fàbriques per a proveir al nostre Exèrcit, mentre l'obrer s'especialitzava en aquest nou treball, els futurs obrers de demà no eren descurats. De la ja llarga llista d'Escoles d'Art i Belles Oficis, Escoles del Treball, l'especialitzada en Teixits de punt de Canet de Mar i les diverses d'Agricultura, s'anaren ampliant i creant-se'n de noves, entre d'altres, l'Escola de Pre-aprenentatge, l'Escola del Treball de Figueres, l'Institut Politècnic de Tàrrrega; i, de la mateixa manera que s'han creat aquestes noves Institucions de preparació tècnico-industrial, on ha de formar-se la joventut de les nostres ciutats industrials i de les comarques agrícoles, s'han ampliat els Instituts-Escoles ja existents, on es pre-

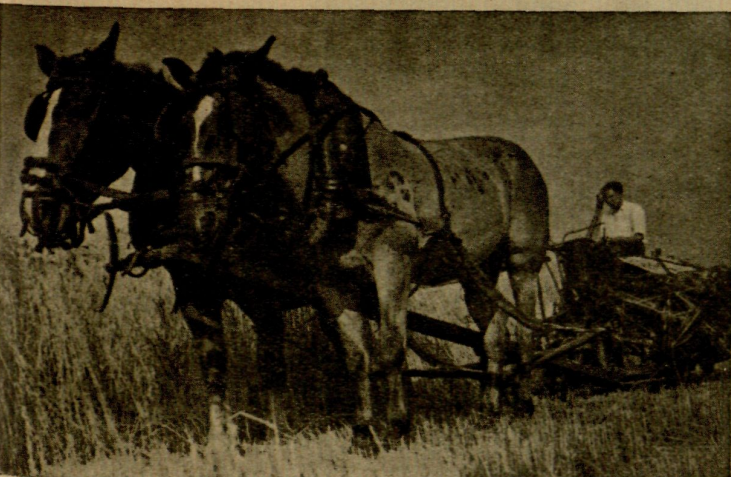
Escola industrial: Taller de soldadura.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Bibliobús al servei dels nostres
combatents

Escola d'Agricultura
a Caldas de Montbui

Pràctiques d'agricultura
pels alumnes d'una de les
escoles de la Generalitat

paren els estudis universitaris, amb un nou Institut-Escola a la ciutat de Sabadell.

Totes les manifestacions artístiques en els seus més diversos aspectes han vingut obtenint la preferència del nostre Govern. Totes les manifestacions culturals, la música, el teatre, les lletres en general, la pintura, l'escultura, a tothora han trobat a la Conselleria de Cultura l'ajut necessari. Amb la creació de l'Institució de les Lletres Catalanes, amb la Junta d'Exposicions d'Art, amb la creació de la Comissió Editorial de la Música Catalana, la subvenció al Teatre Català i amb la continuació i creació de nous premis literaris, les lletres, la música i les Belles Arts han anat fent la seva tasca progressiva, i els homes que les conreen s'han sentit ajudats, i sense cap desafecció, han continuat treballant posant al servei del país les seves armes que sense ésser de guerra, ajuden a vèncer als pobles amb la seva gran tasca de renovació espiritual que es manifesta per

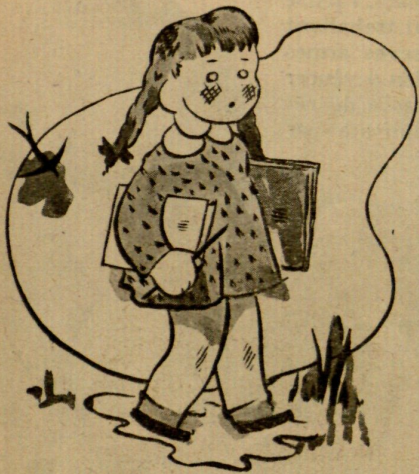

Museu Arqueològic

la capacitat cultural de les races. Cal remarcar la important tasca realitzada pel Departament de Cultura des de l'inici de la revolta per a salvaguardar el gran tresor que representa el nostre Patrimoni artístic. Des del monument de murs patinats fins a la biblioteca de l'home d'estudi, els serveis encarregats de vetllar pel nostre patrimoni, han funcionat admirablement. Primer fou la tasca de protecció, després ha continuat la tasca de descoberta i reconstrucció i actualment pot dir-se que està enllestida l'obra de salvaguardar tot el nostre tresor, llegat dels segles, per a evitar la seva destrucció en aquests atacs que els avions estrangers realitzen durant els seus raids damunt les ciutats i viles de la nostra terra; sense cap altre objectiu que el de la destrucció dels nostres pobles.

En la tasca cultural realitzada pel Govern no s'ha descurat cap dels factors que poden influenciar en l'esperit dels ciutadans per a capacitar-los a bastament i renovar la raça en tots els seus aspectes intel·lectuals i físics. Tot aquest esforç es realitza perquè el nostre poble, perquè la nostra joventut que creix i la que lluita al front de batalla, assolixi aquella formació que el dia de demà la converteixi en ciutadans models en aquesta Europa revellida que malda per a rejuvenir-se i que en la frisança de la seva vellesa sent néixer una

Sant Jordi, del mestre Jaume Huguet

Poblet. — Obres de restauració i conservació

Museu Marítim
de Catalunya

Pintures murals romàniques de Sant Climent de Tahull.

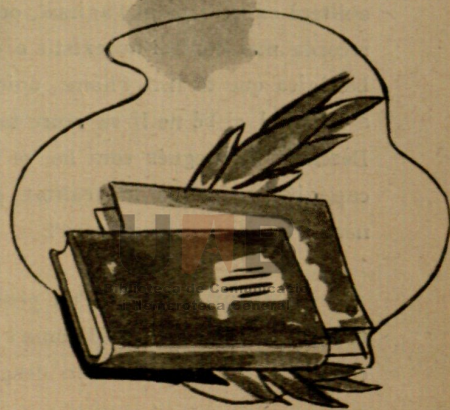
Museu nacional

nova vida que, no en dubtem, encarnarà amb una nova joventut i en la que la de Catalunya formarà a l'avanguardia d'aquesta nova promoció. Es per això que tot el que significa una renovació per a l'individu és atès pel Govern de Catalunya, i de la mateixa manera que les Lletres i les Belles Arts, l'ensenyament i la protecció del Patrimoni artístic, a través del Comissariat d'Educació Física i d'Esports s'estructura la nova organització per a la formació física de la nostra joventut.

El Departament de Cultura de la Generalitat ha tingut un especial interès en què els fills de Catalunya que lluiten en els diversos fronts de l'Espanya Republicana, no perdessin el contacte espiritual amb la nostra terra, i, a través del Servei de Cultura al Front i els Serveis de Biblioteques, creats exclusivament per atendre les necessitats dels soldats catalans, aquests reben per a ells i tenen a l'abast de les seves mans, fins en els primers parapets del front, els llibres que més els plauen.

Aquesta és, en resum, la tasca realizada pel Govern de Catalunya a través del Departament de Cultura durant aquests dos anys de guerra. Es l'obra d'uns homes que senten la freturanga d'un avenir per a Catalunya, d'un avenir en que tots els anhels de llibertat d'aquest país de cel i mar blaus es realitzin i els seus fills puguin respirar a cor obert després de la tragèdia que ens martiritza desfent totes les nostres coses més preuades, però que l'esperit i la raça d'aquest poble que és Catalunya, farà revivre en un demà que hem d'esperar pròxim.

l'animal DE Descartes

Hem dit manta vegada que Descartes, el més gran filòsof francès, va ésser un català cap per avall, perquè va intentar fundar una ciència universal, que acaba per allí on la de Catalunya comença. Si la ciència catalana en no poder conèixer directament l'essència de l'esperit i la matèria, úniques substàncies que hom percep clarament de l'existència coneguda, estudia las relacions en què estan en la realitat observable, per deduir-ne les lleis que se'n desprenen, la ciència cartesiana, després d'haver estudiat la realitat coneguda, acaba dient i deduint que es redueix a pensament i extensió, o sigui a esperit i matèria.

Una altra de les diferències que la separa del concepte científic català, és la d'excloure del conjunt de la ciència universal, els éssers vivents considerats inferiors a l'home, com les plantes i les bèsties, que tant serviren i serveixen a la ciència universal catalana, per arribar a conèixer les lleis més generals de l'existència coneguda. Ja no parlem de l'exclusió cartesiana dels protozoaris, éssers vivents posats en l'escala de la vida entre els vegetals i els animals, perquè no havent estat descoberts fins que la potència del microscopi ho va permetre, no tenia res d'estrany que ignorés l'existència.

Descartes no sols va ometre els éssers orgànics de l'escala de la vida i de la mort, sinó que obliterationà expressament l'animal, prescindint completament del vegetal, perquè d'aquest ja ni se'n recorda mai com si no existís o com si no s'hi hagués fixat mai ni molt menys en la relació biològica que té amb l'home, únic ésser que preocupa a l'autor del *Discurs del mètode*. Quant a l'animal, si bé no li va veure tampoc cap relació amb l'home, li feia nosa, perquè encara que Descartes ho negués com ho va negar, fins en la sola aparença, té relacions amb l'home que cap observador de la realitat pot desconèixer. Descartes en va tenir de parlar encara que només fos que per excloure'l.

Davant dels ulls d'un pensador que instintivament estableix connexió entre els diferents termes, la relació entre l'home i l'animal, salta a la vista. Però Descartes, com el seu deixeble i contrincant Leibnitz i com després el mateix Kant, que és el prototípus del pensador, que no

veu res més que l'home, no va voler admetre un ésser tan significatiu com l'animal en el conjunt de l'escala espiritual, perquè mai no li va semblar digne de viure entre nosaltres. La realitat, però, és va imposar i no hi havia manera humana d'escamotejar-lo, perquè en ciència experimental no es poden fer ni jocs de mans, ni miracles. La seva semblança amb l'home era comprometedora i només hi havia un mitjà de descartar-lo i fer-lo desaparèixer del mapa filosòfic que era declarar-lo una màquina.

Aquesta declaració que el geni francès és va atrevir a fer amb escàndol general, encara que com veurem era pitjor el remei que la malaltia, no es pot negar que era una veritat, perquè, en efecte, és, com va dir Descartes per descartar-lo, una màquina orgànica. L'error del filòsof va ésser anomenar-lo així pensant-se que el distingia de l'home que, com sabem, és també una màquina orgànica. L'error de Descartes va ésser voler establir una diferència essencial entre l'home i l'animal, en lloc de cercar-ne les identitats. L'encert d'anomenar màquina orgànica a l'animal, havia d'ésser arrodonit per l'encert d'anomenar igualment màquina orgànica al home, com fa la ciència moderna, i com ho és també la planta que Descartes, com hem dit, es va deixar al tinter. El fet d'ésser màquines no sols no els diferencia de l'home, sinó que els hi identifica. L'animal i l'home no es distingeixen per la qualitat, sinó per la quantitat. No sols són iguals materialment, sinó espiritualment. La mal anomenada irracionalitat de l'animal, no és més que una menor quantitat de la racionalitat de l'home. Ço que els distingeix també quantitativament i no qualitativament, és la separació espiritual en què es troben respecte de la matèria, major en l'home que en la bèstia. Però aquesta quantitat de separació resulta en la pràctica una qualitat, que és la de què el grau de separació espiritual de l'home li permet arribar a majors manifestacions de l'esperit que a l'animal. L'espiritualitat de l'home, evidentment superior a la de l'animal, resulta de què el grau de separació espiritual supera normalment el grau de fusió material, mentre que en l'animal aquesta separació espiritual i aquesta fusió material, a tot el més que poden arribar és a un equilibri.

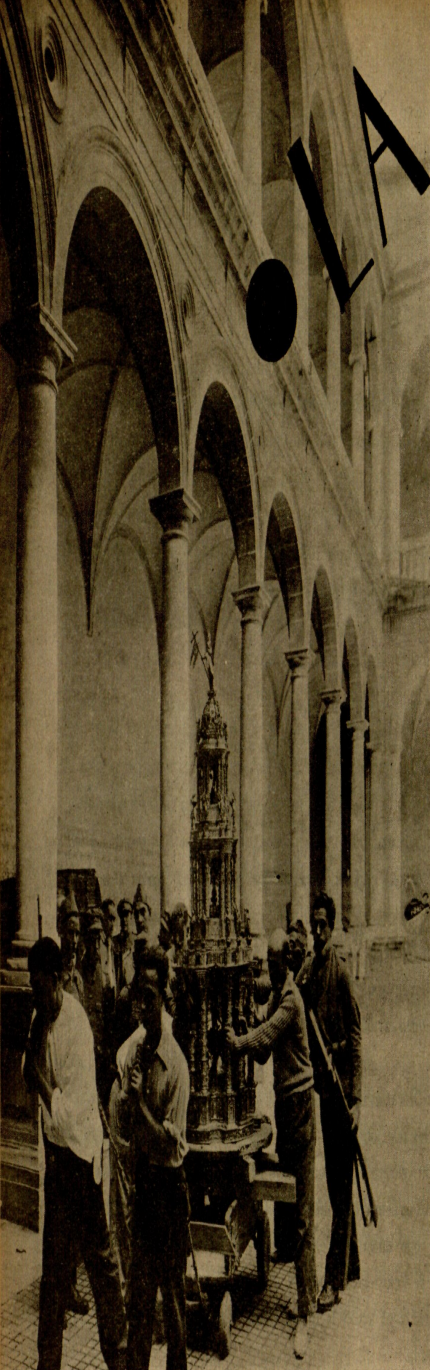
Hom pot veure, doncs, com Descartes en el seu concepte apriorístic de la ciència, desvirtua amb un encert i amb un error les relacions entre els components de l'existència coneguda, que ens poden ensenyar les lleis més generals que les regeixen. En voler sortir del foc va caure a les brases i la seva ciència universal en comptes de valer-se de les tan evidents com transcendents relacions entre l'animal i l'home, que quasi podríem dir que són la clau que ens revela el secret de les lleis més generals de l'existència coneguda i desconeguda, va apartar sistemàticament l'animal de l'home, contribuint així a la major confusió dels termes de la realitat coneguda i també de la desconeguda.

La tan orgullosa com vanitosa ciència universal menyspreadora dels éssers que ens són inferiors en l'escala de la vida i de la mort, que és allí on neixem, vivim i morim, que mirava del home cap amunt, sense mirar de l'home per avall, estava, com és molt natural, destinada al fracàs que tots li coneixem. Només la humilitat de la ciència que abans de mirar del home cap amunt, mira de l'home per avall com la ciència catalana fundada per Ramon Llull i Ramon Sibiuda, és la que pot estar destinada a triomfar, com veurem molt aviat, si tenim vida i salut.

FRANCESC PUJOLS

LA SALVAGUARDA del TRESOR ARTÍSTIC

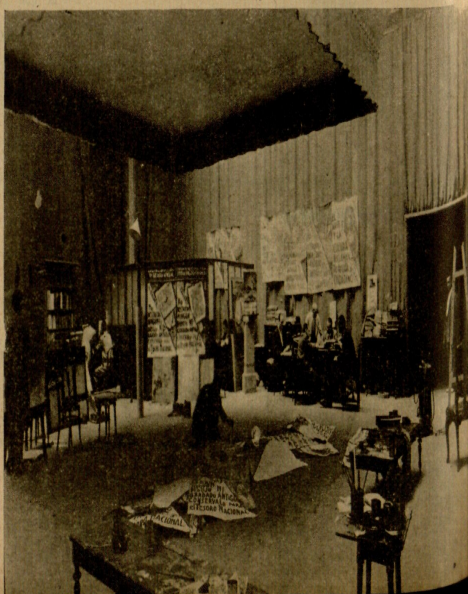
Trasllat a un dipòsit d'una peça d'orfebreria

La labor de protecció del Tresor Artístic Nacional és ja coneguda de tots per les publicacions de la Junta Central del Tresor Artístic, i no cal ara fer una història detallada del procés que ha seguit la dificil tasca.

Una vegada vençudes les dificultats amb què en un principi ensopegava, i determinada ja la seva organització, la Junta Central del Tresor Artístic té dues missions: la recollida i protecció d'obres d'art i la seva minuciosa catalogació. Quant a la catalogació cal remarcar la seva importància, ja que el que no hi hagués un inventari complet de tota la riquesa artística nacional, ha contribuït en altres temps a l'evasió de tants objectes artístics; entenent per riquesa artística de la Nació, totes les obres que tinguin aquell valor i estiguin en territori espanyol, les de les esglésies i inclús les que pertanyen a propietats privades. La Junta Central del Tresor Artístic té Juntetes Delegades a totes les Capitalls de província de l'Espanya lliure, i diverses Subjuntetes a les poblacions que pel seu interès artístic ho mereixen, com per exemple, Jàtiva i Segorbe. A més d'aquestes Juntetes i Subjuntetes Delegades, compta amb un equip tècnic i mòbil de caràcter militar, encarregat de retirar obres d'art de les poblacions pròximes als fronts, seguint immediatament l'avanç de les nostres tropes. Amb la seva valuosa col·laboració fou possible de retirar de Terol, en evitar la seva destrucció, una extensa sèrie d'obres de primer ordre que són conservades avui als dipòsits de la Junta Central.

Per a l'obra de catalogació la Junta Central té una secció d'Arxius, en la qual cada pintura, cada tapís, cada escultura i cada objecte, té la seva fitxa detallada on consta la seva procedència, dimensions, autor, estil, època, el lloc on està dipositada i diversos detalls d'observació; en la qual es consigna l'estat en què s'ha rebut i el tractament que es segueix en el cas de què tingui algun deteriorament.

Existeix una constant relació entre la secció d'Arxius i la de restauració, ja que el tenir pintures en dipòsit requereix una especial cura i una incessant vigilància. Les caixes on es troben els quadres, a més de tenir-se dipositades en sales on la temperatura i les condicions atmosfèriques són pràcticament constants; són periòdicament obertes i estudiada escrupolosament la pintura per experts (per tal de determinar si cal procedir a la seva repara-

Trabalis de propaganda a l'Acadèmia de Belles Arts de Madrid

ció), els quals una vegada realitzat l'examen o el treball de restauració, passen el seu informe a la secció d'Arxius que ho anota a la fitxa corresponent, essent aquesta una història clínica del quadre.

Les Juntetes i Subjuntetes Delegades tenen els seus inventaris i envien periòdicament còpies parcials a la Junta Central, a mesura que reben més objectes, i fotografies de les obres més importants, pos-

Oficines de la Junta Delegada, de Madrid

seint, doncs, l'esmentada Junta, un Fitxer general de tot el Tresor Artístic Salvaguardat.

La Junta Central del Tresor Artístic està organitzant un Arxíu fotogràfic, en el qual cada obra tindrà les seves fotografies, de conjunt i per fragments, el qual facilita el seu estudi en els casos precisos.

Aquest Arxíu aportarà material per a la labor de propaganda, interessant en tots els aspectes, puix que a més de donar-nos a conèixer les nostres obres d'art i facilitar el seu estudi, posen en evidència la falsa propaganda facciosa, que escampa arreu que les obres d'art religiós que hi havia a l'Espanya repu-

blicana han estat destruïdes. A nosaltres ens és fàcil de demostrar amb quina cura han estat protegides aquestes obres, àdhuc les d'escassa vàlua, a més d'ésser suficient per a refutar les col·umnies dels nostres detractors, el nostre inventari i la immensa xifra d'obres recollides. També s'ha dit en aquella propaganda que, quadres com «Las Meninas», n'havíem fet present o els havíem venut a Rússia.

La Junta ha pogut exhibir a l'estranger, no un argument fàcil de desfer com el seu, sinó, una fotografia en la qual apareix l'esmentat quadre en un dels seus dipòsits, voltat d'eminents personalitats tècniques angleses, ben conegudes, que el vingueren a veure i del crèdit de les quals ningú en pot dubtar.

Es així com la República vetlla pel nostre tresor artístic. I cal fer constar que aquest desig de salvaguardar les nostres riqueses, no queda circumscrit als organismes oficials adients ni a les entitats i persones que de sempre havien estimat i conreat les arts, sinó que aquest desig s'ha estès a tot el poble, el qual, no amb paraules sinó d'una manera pràctica i eficient, contribueix a l'obra que es realitza mitjançant la seva col·laboració personal i desinteressada. Ho fa perquè la República l'ha ensenyat a estimar les coses de l'esperit, s'en sen gelós i vetlla per allò que avui sap que també li pertany i que constitueix un signe de cultura i tot el passat i el present de la seva Pàtria.

Biblioteca i Hem

Els soldats ajuden a recollir obres d'art de caràcter religiós

llibres

ALFONS MASERES, PREMI DELS NOVEL·LISTES

L'Ajuntament de Barcelona, en mantenir i augmentar aquest any la subvenció concedida al «Premi dels Novel·listes», malgrat les preocupacions i els problemes urgents de l'hora actual, ha demostrat, ultra l'interès que li mereixen les atencions culturals, el seu desig de contribuir al foment de la literatura catalana. Participaven automàticament a aquest concurs, per haver estat publicades l'any anterior, entre altres: L'ARBRE DEL BE I DEL MAL, d'Alfons Maseres; APPASSIONATTA, de Josep Sol; L'ULTIM ROMANTIC, de Joan Cornudella; MURALLES DE SILENCI, de J. Roig i Reventós; METGES... O TRAFICANTS?, de Jordi Joan Riquer.

Resulta guanyadora del premi, per una gran majoria de vots, la novel·la d'Alfons Maseres, L'ARBRE DEL BE I DEL MAL, a la qual seguiren en ordre de votació, les novel·les de Joan Cornudella, de Josep Sol i de J. Roig i Reventós.

Alfons Maseres nasqué a Sant Jaume dels Domenys, l'any 1884. Adolescent encara, col·laborà a les revistes literàries del començament de segle i d'aleshores ençà no ha cessat ni un moment de treballar per la literatura catalana. Són quaranta anys de labor intensa.

El seu primer llibre, publicat l'any 1907, fou DELIRIUM, volum de poemes, per bé que anteriorment havia escrit una obra en vers titulada EL POEMA DELS CAMINS. Una de les seves primeres novel·les fou EDMON, premiada en un concurs organitzat per «El Poble Català».

En qualsevol dels gèneres que ha conreat Alfons Maseres, té obres de vàlua suficients per a destacar el seu nom dintre la literatura catalana. Poeta, té publicades, ultra els seus primers llibres que abans hem esmentat, LA LLANTIA ENCESA, ESTAMPES, POEMES MINUSCULS, A EUROPA — publicat fa poc per l'Editorial Forja —, i té ara a punt de sortir, INVOCACIO I ALTRES POEMES i una traducció comentada dels Cants de Leopardi. Les poesies d'Alfons Maseres revelen un temperament líric delicat i profund, un amor apassionat i sincer de la bellesa, en el seu doble aspecte material i espiritual; són el resultat d'un esforç intel·lectual sostingut i exigent.

Els volums de contes de Maseres ens el mostren en un dels aspectes més interessants de la seva obra, vasta i diversa. CONTES FATIDICS, CONTES A L'ATZAR, SETZE CONTES, LA RATLLA, FIGURES D'ARGILA i EL RETORN, entre altres, valorats per la crítica i estimats pels lectors, contenen narracions remarcables, algunes de les quals són suficients perquè sigui considerat com a un dels millors contistes catalans. Es potser en el conte on el talent d'Alfons Maseres s'ha demostrat d'una manera més brillant i més plena.

La seva tasca com a novel·lista és així mateix molt apreciable. Esmentarem només: L'ADOLESCENT i IL·DARIBAL, novel·les de reconstitució històrica, molt d'acord amb la moda del moment i influïdes per Flaubert i d'altres novel·listes francesos; EDMON, llibre escrit amb apassionament juvenívol, novel·la d'un romanticisme exaltat; L'EVASIO; UNA VIDA OBSCURA; L'ESTUDIANT DE CERVERA i, finalment, ZODIAC, novel·la ambiciosa i complexa, escrita en forma de monòleg interior.

Maseres és apreciat també pels seus estudis crítics, pels seus prólegs i pels seus articles periodístics, per les seves col·laboracions a tots els periòdics literaris de Catalunya, en els quals ha figurat la seva signatura amb una assiduitat remarcable. Com a traduc-

tor, cal esmentar d'una manera especial, les seves versions de Molière i de Leopardi, que compten entre les més perfectes i fidels que s'hagin publicat en la nostra llengua.

Per a completar la silueta literària d'aquest escriptor prolífic i infatigable, cal assenyalar també les seves obres teatrals: L'HEREU i GUERAU I MARTA, amb les quals sembla haver volgut provar que la seva sensibilitat artística i el seu domini de l'ofici i del llenguatge podien emprar-se indistintament en tots els gèneres literaris.

El «Premi dels Novel·listes» que li ha estat atorgat ara, no és pas, com s'ha dit aquests dies, la primera consagració oficial de l'obra d'aquest escriptor intel·ligent i tenaç. Abans hem fet es-

ment del premi de «El Poble Català», a la seva novel·la EDMON, l'any 1908, premi que compartí amb Prudenci Bertrana. En els Jocs Florals ha estat distingit amb diversos premis, entre ells el que fou concedit al seu llibre ESTAMPES. L'any 1919 fou publicat, en edició d'homenatge, el seu volum de poemes EGLOGUES i el POEMA DELS CAMINS.

L'ARBRE DEL BE I DEL MAL, que ha donat ocasió als novel·listes catalans per a demostrar a Alfons Maseres la consideració que els mereixia la seva obra, fou publicat en francès — en la seva edició original — l'any 1912 i editat l'any darrer, en català, a la Biblioteca de «La Rosa dels Vents».

Maseres, que ha sojornat llargues temporades a França, ha sofert fortament l'empremta de la literatura d'aquest país, que admira i estima amb vehemència. El fet d'haver escrit en francès aquesta novel·la i diversos poemes; el tema i la construcció d'un altre dels seus llibres, LA FIRA DE MONTMARTRE, ho proven a bastament. En L'ARBRE DEL BE I DEL MAL s'acusa, a més d'aquest segell inconfusible, la influència dels corrents de l'època i també l'atracció poderosa de l'obra de D'Annunzio. En ella, però, comença ja a demostrar-se la humanitat profunda que informà més tard d'una manera més madura i reixida, la seva obra de contista i de novel·lista. d'humanitat que féu dir a Cesare Giardini, en referir-se a la seva poesia que «de vegades tota la humanitat és en l'arrel dels poemes de Maseres, tota la Humanitat amb les seves desesperances i les seves aspiracions, amb els seus desigs i els seus ardors, amb els seus anhels mil·lenaris i les seves

il·lusions renovades». I a Xenius, en el Glossari del 1912, en tractar precisament de L'ARBRE DU BIEN ET DU MAL, «que per aquesta obra passava un buf shakespearà».

L'acció de la novel·la passa a la petita illa de Lípari i els personatges es mouen en un clima líric i simbòlic. Vacil·lants i torturats, misteriosos i secrets, d'una complexitat torbadora, reviu l'aventura bíblica, i s'exhaureixen a la recerca d'una convivència impossible. Només aconsegueixen redimir-se i elevar-se per damunt de les misèries d'una humanitat tristament — mediocrement — perversa, dignificada per un amor autèntic, les dues figures per les quals l'autor demostra una predilecció singular.

El resultat de l'escrutini del «Premi dels Novel·listes 1937» ha estat acollit amb una satisfacció i una simpatia unànims. El nostre món literari ha aprovat sense excepció aquest reconeixement del talent i del mèrit d'aquest escriptor laboriós i auster, un dels pocs homes de lletres complets amb què compta la moderna literatura catalana.

M.

ALFONS MASERES

L'ACTUALITAT LITERÀRIA

Malgrat la guerra, l'activitat editorial de Catalunya, segueix un ritme poc menys que normal. Singularment la « Institució de les Lletres Catalanes » que, amb la « Revista de Catalunya » contribueix d'una manera tan poderosa a donar la mesura del tot i de la continuïtat de la nostra literatura, ha publicat en poc temps un gran nombre d'obres importantíssimes. Assenyalem, principalment, els Premis literaris de la Generalitat de Catalunya: **ALOMA** — la novel·la famosa de Mercè Rodoreda, penetrant estudi psicològic d'una ànima femenina, sincera i pura, escrit amb un estil despreocupat i vibrant —; **LES ELEGIES I ELS JARDINS**, poemes de Josep Lleonart; **QUINZE ARTICLES**, d'A. Rovira i Virgili, i la segona edició del magistral llibre de crítiques de Carles Riba, **PER COMPRENDRE**. En la seva col·lecció d'autors catalans ha publicat la novel·la **LA VIDA I LA MORT D'EN JORDI FRAGINALS**, exhaustiva fa temps en les seves edicions anteriors, que era esperada amb avidesa pels admiradors d'aquest eminent escriptor català, i **HORES ANGLESES**, per Ferran Soldevila, fulls del diari d'un esperit sensible en contacte amb els costums i la civilització britànica, d'una finor i d'una lucidesa admirables.

Són a punt de publicar-se, a les col·leccions de la I. de les LL. C., dos volums del **CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA**, per Pere Bohigues; una **TRIA DE VERSOS**, de Marià Manent i un llibre d'**ASSAIGS**, de J. Serra Hunter. I també, traduccions del **TEATRE DE MARLOWE**, per C. A. Jordana; d'**EL RENAISSANCEMENT**, de Walter Pater, per Marià Manent i de **FRAGMENTS DE NOVALIS**, per J. Bofill i Ferro.

La Institució de les Lletres Catalanes, d'acord i amb la col·laboració de la Direcció General de Radiodifusió, edita també setmanalment una gasetta radiada, amb el títol de **LA VIDA LITERÀRIA A CATALUNYA**, les emissions de la qual han desvetllat un gran interès. Aquesta gasetta parlada es compon a cada número, d'un article de fons sobre temes actuals de literatura i d'art, a càrrec de noms prestigiosos de les nostres lletres; d'una secció « Els homes i els llibres », en la qual són comentades per crítics competents les novetats literàries catalanes i estrangeres; d'una altra, « Esdeveniments literaris », on són reportats els fets més importants de la setmana que tenen relació amb la vida intel·lectual, i, finalment, d'unes informacions breus sobre el moviment

literari de Catalunya (llibres, publicacions, conferències, etc.).

En els números radiats fins ara han col·laborat, entre altres, els escriptors següents: Andreu A. Artís, Xavier Benguerel, J. Bofill i Ferro, Josep M.ª Capdevila, J. Ferran i Mayoral, Sebastià Gasch, Domènec Guansé, C. A. Jordana, Josep Lleonart, Lluís Montanyà, Armand Obiols, J. Pous i Pagès, Carles Riba, J. Roure-Torrent, A. Rovira i Virgili, Jordi Rubió, Joan Sacs, Jaume Serra Hunter, Ferran Soldevila i Rafael Tasis i Marca.

Els llibres, publicacions, notes informatives, etc., destinats a **LA VIDA LITERÀRIA A CATALUNYA**, han d'ésser adreçats al seu redactor en cap, Lluís Montanyà, Rambla de Catalunya, 41, principal.

A la premsa diària es publiquen, cada setmana, els sumaris d'aquesta publicació radiada, a la qual la Institució de les Lletres Catalanes procura donar una gran varietat.

Les Edicions del Comissariat de Propaganda i Editorial Forja, treballen també sense descans. Destaquem d'una manera especial el llibre **UNITATS DE XOC**, de Pere Calders, amb il·lustracions d'Enric Cluselles, del qual por dir-se que ha inaugurat al nostre país l'autèntica literatura de guerra. En una col·lecció de novel·les de guerra que és a punt d'inaugurar-se, serà publicada **FLAMES DE JULIOL**, de C. A. Jordana i **LA CEL·LULA**, de Pere Calders, de les quals tenim les millors referències.

Cal esmentar també la tasca meritòria de les col·leccions de **LA ROSA DELS VENTS**, amb les seves noves sèries **OREIG** i **ALLO QUE PERDURA**, (darrers volums publicats: « Quasi blanca », de Claudi Mackay; « El Pescador d'Espones », de Panait Istrati; « Flush », de Virginia Woolf; « L'Educació de la Inventiva », de Joaquim Ruyra i antologies i traduccions de poemes de Llopè-Picó, Garcia Lorca i Carles Riba.) De la del grup **OASI**, els llibres de poesia de poetes joves, que porta publicats, fins ara: volums remarcables de versos de J. Gimeno-Navarro, Agustí Bartra, Frederic Alfonso i Orfila, Palmira Jaquetti, Ramon Bech i Jaume Casadevall.

I també, les dels « Serveis de Cultura al front », que editen el setmanari **AMIC**, destinat als combatents dels nostres fronts i han publicat, amb la mateixa finalitat, les obres següents:

« Presència de Catalunya »; « Fets d'armes dels Catalans »; « Poesia de guerra »; « L'humor a la Catalunya del vuitcents ».

FIDELITAT A CATALUNYA

(Continuació de la pàgina 30)

que tenim de posar-nos a plorar. Pobra Catalunya, si hagués de refiar-se d'aquests intel·lectuals frívols, epidèrmics, superficials, que en l'hora de la prova màxima han abandonat la pàtria voltada de perills! ¿Qui els podrà escoltar quan la guerra s'acabi i tornin a Catalunya? ¿I amb quina cara els podrà rebre la Pàtria alliberada? Potser hi ha algú que s'estranya de veure, entre els intel·lectuals traidors i botiflers, alguns noms que semblaven solvents i categòrics. Per què estranyar-se? No fan més que ésser fidels a ells mateixos, en ésser infidels a Catalunya! Recordeu, si us plau, aquelles campanyes inqualificables, de què foren víctimes, del 14 d'abril del 1931 fins a la mort del President Macià, els nostres homes més representatius i els nostres intel·lectuals més estoicament productors. Recordeu aquelles campanyes ignominioses de certa premsa (i al davant d'ella, aquell setmanari, de menyspreable memòria, que es deia « El Be Negre ») i comprendreu per què han traït, i per què han fugit, hipòcritament i covardament, els màxims animadors d'aquelles tristíssimes campanyes de desprestigi... Jo, que vaig ésser un dels més insultats i calumniats, no puc estranyar-me'n, ni veure en llur fallida més que una confirmació lògica de llurs antipatriòtiques actituds. Aquells migs intel·lectuals que, en l'hora de la màxima responsabilitat, volien donar-nos lliçons d'ètica i de moral, i que es reien de nosaltres i ens posaven bastons a les rodes, són els únics que han fallat, en aquesta hora terrible de la prova del foc!

No. Els escriptors catalans no han traït. Els que han traït, són els que, al fons de llurs consciències, ja havien traït abans de fugir. Els qui, tota la vida, sense ésser polítics, però posant damunt les nostres testes l'imperatiu categòric del patriotisme més incommovible, havem cregut en la futura redempció d'aquest país, tan digne de millor sort, avui ens trobem aplegats, en l'hora de la suprema angouxa, al voltant de la nostra Catalunya màrtir, i lligats per la fidelitat més estricta i per l'amor més purificat envers les seves essències seculars. Són l'Espanya federal i la Catalunya autònoma les bases del programa que encara encén espurnes d'esperança al fons dels nostres cors, i que les suscita en les nostres mentes, ja una mica fatigades per tants anys de lluita, i també — ¿per què no dir-ho lleialment? — per tants desenganys i tants dolors suportats, perdonadorament, en silenci...

La fidelitat a Catalunya: heus aquí el que cal exigir a tots els nostres homes d'intel·lecte i de cor, pensin com pensin i sentin com sentin! Les essències racials són com un cristall de mil facetes exposades als radis del sol. Cada prisma tindrà un color diferent, i seran molts els radis de l'iris. Però tots ells s'apleguen en el comú denominador de la daurada llum animadora. I aquesta llum pura, aquest raig d'or etern, és l'amor a la nostra Catalunya. Nosaltres, catalans intel·lectuals, homes de sistema per damunt

de tot, formats dintre l'ordre filosòfic d'una tradició que no passa ni es commou, veiem una il·lació lògica i serena de doctrines intel·lectuals, que va del federalisme del gran Francesc Pi i Margall, al sentiment pur, d'amor a la democràcia i a la llibertat del darrer dels nostres soldats heroics i màrtirs.

L'Espanya federal i la Catalunya autònoma: per arribar a aquest programa de comprensió total i absoluta, hi ha homes que encara han de donar moltes voltes i petjar camins molt plens de brolla o d'espinals. Tan difícil és construir una pàtria, quan abans no s'ha construït, renaixentistament, una cultura! Car és indispensable no oblidar mai això: l'Espanya lliure, la Catalunya nova, seran producte autèntic de renaixentisme, o no seran. La vella Península Ibèrica era un país, situat a un extrem d'Europa i del món, al qual encara no havien arribat, amb viril impuls fecundador i transformador, les idees renovadores de la Revolució i la Reforma. Si rellegim la Història d'Espanya veurem que s'aturà, biològicament, després del segle XV. Si recordem la Història de Catalunya, veurem que l'atur experimentat fa cinc segles (i que tallava de biaix el nostre Renaixement en el mateix moment en que anava a produir-se), ha estat la causa de les lluites incessants del nostre poble per a posar-se a viure seguint l'hora d'Europa.

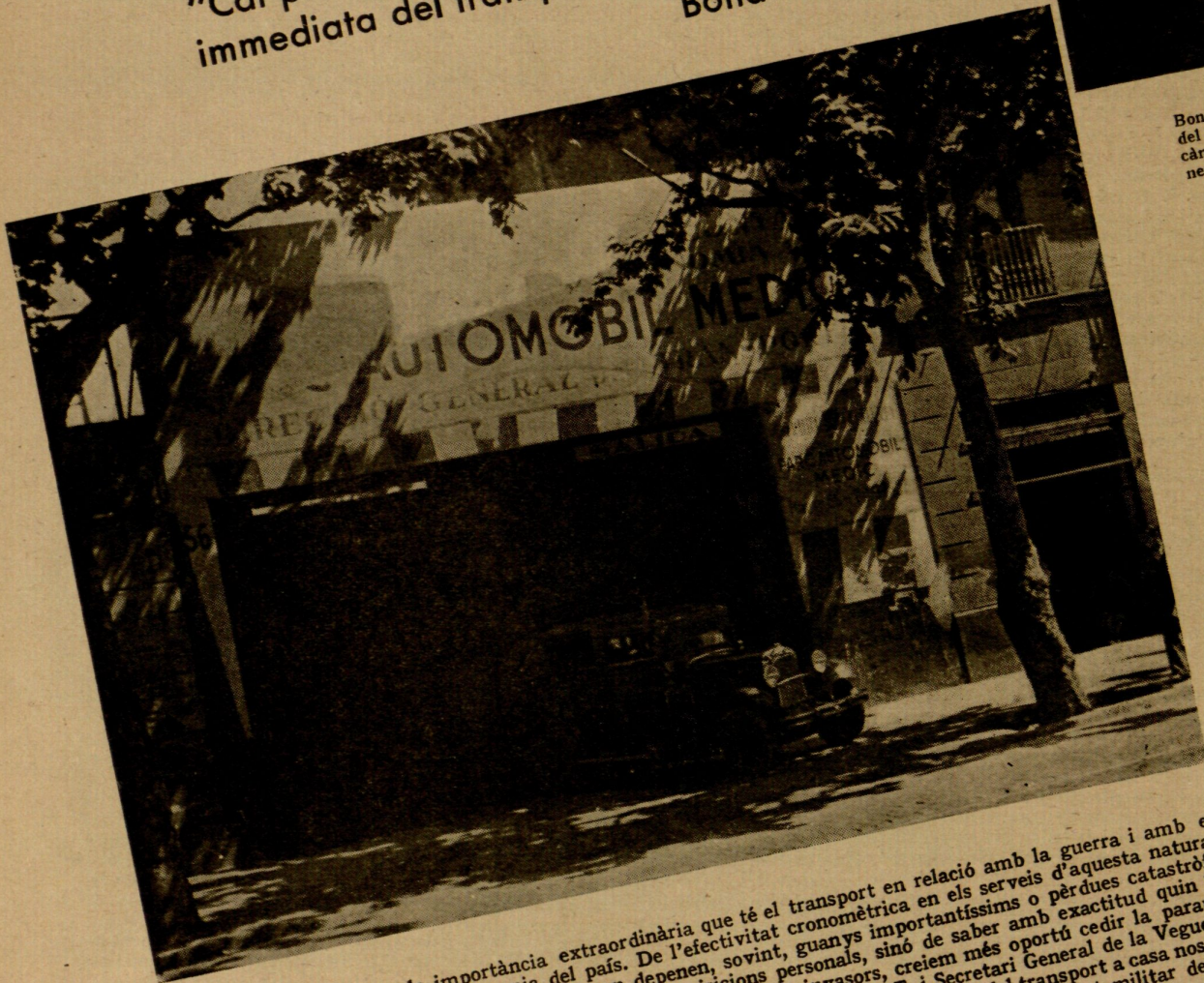
Quan algun indocumentat malparli, davant vostre, dels intel·lectuals catalans, feu-lo callar, i demostreu-li la injustícia que comet. Han fugit i han traït els superficials i els mediocres, els botiflers i els tèrbols. Però els escriptors responsables i solvents, es troben al lloc on eren; i continuen i prossegueixen llurs obres heroiques i estoiques com és de lògica i de raó. Les joventuts intel·lectuals de Catalunya s'han portat esplèndidament, i són fidels a llur torn a la tradició de solvència i de severitat imposada pel nostre Renaixement literari, que començava, potser inconscientment, amb l'*Oda a la Pàtria*, de Bonaventura Carles Aribau, i que prosseguia, amb plena consciència, gràcies a l'esforç de poeta i de profeta de Joaquim Rubió i Ors, l'any que ve farà cent anys. Es als joves que cal agrair la continuïtat de l'obra poètica i filosòfica, rígida i sistemàtica, que nosaltres impulsàvem sota una pluja de rialles i de sàtires, d'injúries i de calúnnies. Davant la guerra i la revolució, els nostres joves s'han portat com uns veritables patriotes, moguts només pel signe suprem que guia els nostres passos: la fidelitat a Catalunya! Per això s'han salvat, i per això triomfaran. I gràcies a llur esforç coratjós, la pàtria serà redimida. Si ara volguéssim fixar una fórmula patriòtica, que tingués molt de programa polític, aconsellàriem, això: als joves catalanistes federals de les darreres promocións: visqueu sempre una vida d'absoluta conformitat amb la llei moral i amb la lleialtat intel·lectual, a major glòria de la futura Catalunya social, per a la qual tots lluitem, amb les armes o amb les lletres!..

El Transport Mecànic a Catalunya

"Cal procedir a la militarització immediata del transport" — diu —
Bonaventura Trilles

Bonaventura Trilles, President del Sindicat del Transport Mecànic, U. G. T., i Secretari General de la Vegueria de Barcelona

Façana del Parc Mèdic

Ningú no desconeix la importància extraordinària que té el transport en relació amb la guerra i amb el desenvolupament normal de l'economia del país. De l'efectivitat cronomètrica en els serveis d'aquesta naturalesa, que són l'ànima de tota altra activitat, en depenen, sovint, guanyos importantíssims o pèrdues catastròfiques. Però com que no es tracta de perdre'ns en disquisicions personals, sinó de saber amb exactitud quin ha estat el paper del transport en la guerra que sostenim contra els invasors, creiem més oportú cedir la paraula a Bonaventura Trilles, President del Sindicat del Transport Mecànic, U. G. T. i Secretari General de la Vegueria de Barcelona, per tal que amb la seva autoritzada paraula exposi la magnífica realitat del transport a casa nostra.

— El transport a Catalunya — comença — passà un període greu després de l'alçament militar del 19 de juliol del 1936. No tan dolorós per la pròpia realitat, com per la campanya portada a cap pels amics de la reacció situats entre nosaltres. Això, com és natural, va portar-nos a la conseqüència fatal en tots sentits de veure com els afiliats es disgregaven sota la nefasta influència d'aquella etapa que hom ha classificat d'època dels incontrolats.

— Fou molt difícil de superar aquesta etapa?

— No, perquè els dirigents del Sindicat ens adonàrem immediatament que calia guanyar la primera batalla i ens esforçàrem en vèncer totes les dificultats imaginables a base d'una actuació persistent i assenyada, una actuació responsable, que provocà la reacció esperada i — per què no dir-ho? — desitjada. Ràpidament es reintegraren els ugetistes al Sindicat i les propostes de nous afiliats es multiplicaven cada dia, fins aconseguir xifres que constitueixen un veritable rècord en aquest sentit.

— Quina fou la vostra aportació immediata a les necessitats apremiants de la guerra?

— De molt diverses maneres cooperàrem a fer impossible el triomf de la barbàrie: amb homes i amb esforços; però un dels èxits més destacats del nostre Sindicat fou la creació d'aquelles famoses caravanes que des de poc després del 19 de juliol havia d'encarregar-se de nodrir el front de tot el que li era necessari. Els enormes serveis prestats per aquell cos de tren improvisat els demostra el fet de la nostra empremta als fronts d'Aragó.

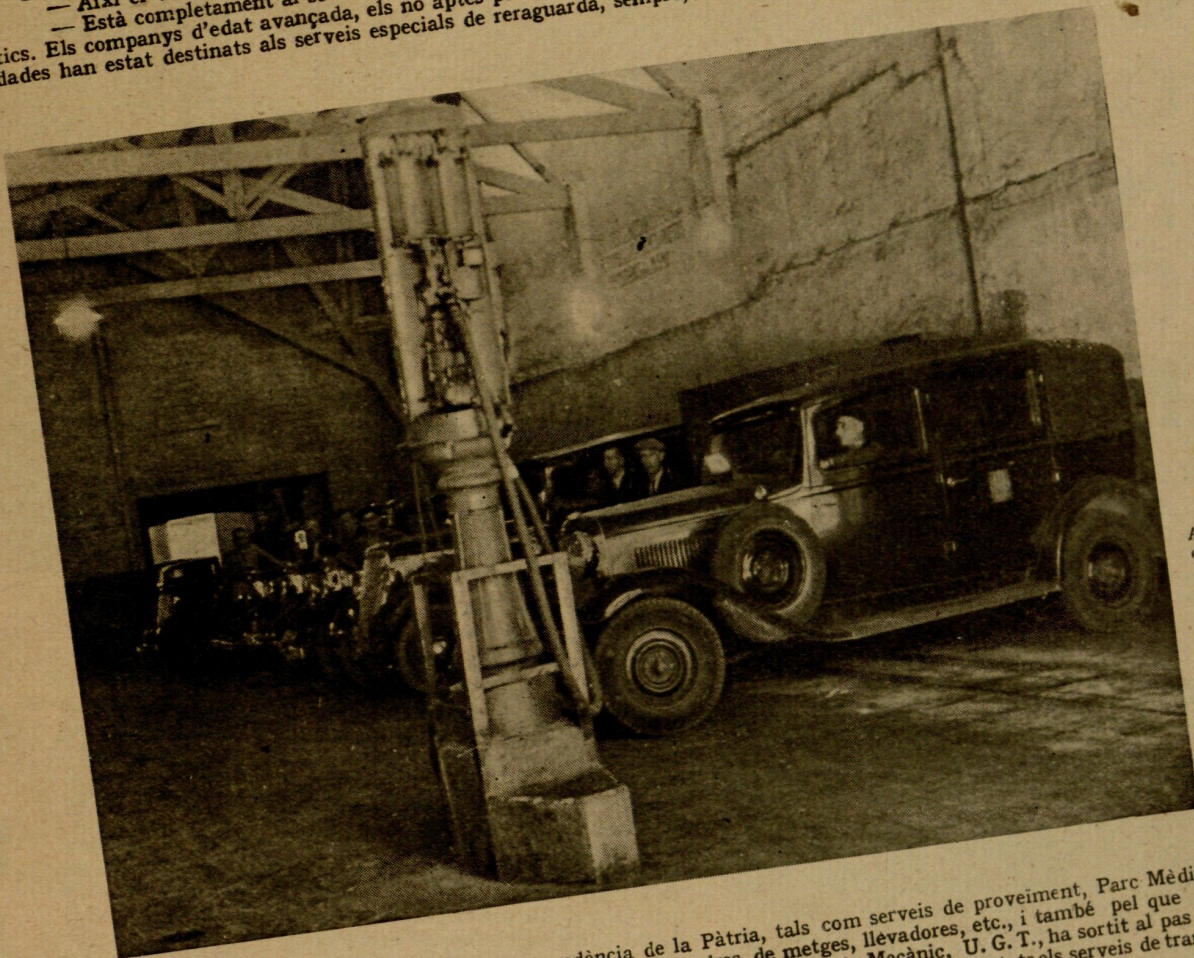
UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Perquè, ¿què haurien fet les nostres heroiques milícies, per a les quals tot homenatge és poc, sense la cooperació entusiasta i decidida dels companys del transport?

— Tinc entès que heu fet una bona aportació de personal per a la lluita amb les armes.
— Efectivament. Però això no té més que una importància relativa, puix que el que va al front en el moment d'ésser cridades les lleves no fa més que complir un deure inexcusable. El que sí té un interès remarcable és que el nostre Sindicat ha col·laborat amb el més decidit entusiasme a la creació del « Quart Batalló Local de Transport ». Del Sindicat del Transport Mecànic, U. G. T., han sortit els primers comandaments del transport de guerra, aquest servei militar que constitueix la base fonamental de tota altra actuació bèl·lica.

— Així el vostre Sindicat...?
— Està completament al servei de la guerra. Tots els afiliats compleixen estrictament llurs deures patriòtics. Els companys d'edat avançada, els no aptes per al servei de les armes o els que pertanyen a lleves no cridades han estat destinats als serveis especials de reraguarda, sempre, naturalment, amb relació a les exigències

Aspecte parcial d'un departament de cotxes del Parc Mèdic

apremiants de la nostra lluita per la independència de la Pàtria, tals com serveis de proveïment, Parc Mèdic, que, com sabeu, presta un assenyalat servei a les ordres de metges, llevadores, etc., i també pel que fa referència als d'urgència. A part d'això el Sindicat del Transport Mecànic, U. G. T., ha sortit al pas de tot camuflatge o emboscament oferint-se als centres oficials per a cobrir les necessitats de tots els serveis de transport, servint-nos, és clar, dels elements no aptes per als serveis directes de guerra.

— Es realment digna d'atenció aquesta preocupació vostra, però ¿ha donat resultats pràctics?
— Excellents. Quan els dirigents d'un Sindicat troben la col·laboració franca i decidida dels seus afiliats poden fer-se grans coses. I nosaltres hem volgut demostrar, i ho hem aconseguit, que podíem convertir-nos en un element decisiu a l'hora de la realitat.

— En aquest cas deveu tenir determinats projectes, algun programa d'actuació...
— Sí, sí; tenim projectes que no volem que morin com a tals, sinó que aspirem a convertir-los en realitats d'una manera immediata. El nostre Sindicat ha plantejat diverses vegades, per exemple, la necessitat d'anar a la centralització del transport mecànic, amb la qual cosa quedarien resolts automàticament tots els problemes que aquest té plantejat des de fa molt temps i que han estat motiu de preocupació i d'estudi per part dels economistes, no solament del nostre país, sinó de tot el món.

— Però, de moment...
— De moment, al nostre entendre, cal procedir a la militarització del transport. Això resolndria totes les dificultats que puguin sorgir sobre la marxa, que avui, per raó lògica, adquireix velocitats vertiginoses i que no admet dilacions que poden ésser fatals.

— I en estudi?
— Ja us he dit que no havíem perdut el temps. Per a immediatament d'acabada la guerra, en el qual moment sorgiran tots els problemes més complexos d'una reorganització econòmica a fons, el Sindicat del Transport Mecànic té ja enllestits els projectes de reorganització dels transports, els quals sotmetrà a la consideració del Govern per tal de portar-los a la pràctica amb el seu valuós i imprescindible concurs. Aspirem a què el nostre país, en ascendent d'aquest important aspecte de l'economia nacional.

Fins ací les paraules justes i serenes — paraules d'home responsable que sap com ha d'ésser constructiva la labor dels Sindicats — del company Bonaventura Trilles. A la mesurada i justa actuació del Sindicat del Transport Mecànic U. G. T., que tan efectivament ha treballat i treballa per a la guerra, cal afegir la preocupació sentida per al millorament econòmic del futur. Resultaria pàl·lid tot el que nosaltres poguéssim dir després de les justes paraules del camarada Trilles, l'home que, convençut de la victòria, ja labora incansable en la reconstrucció de la nostra economia.

U. G. T.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

L'ECONOMIA

MINES

En produir-se el moviment militar que ha portat com a conseqüència la guerra d'invasió que amb tant de tremp i d'energia sosté el poble espanyol, la nostra economia minera sofri un cop fortíssim amb l'abandonament en què restaren les empreses mineres per part de la majoria dels seus dirigents com a conseqüència de la comoció revolucionària que es produí.

El poc espai de què disposem no permet emetre un jui vast sobre l'afer apuntat. Resti, doncs, per a moments de més calma. En canvi exposarem d'una manera sumària l'estat actual de la nostra economia.

El Govern ha realitzat tota mena d'esforços i ha dedicat el màxim interès a la importantíssima branca minera, gairebé destruïda en els primers mesos de la guerra. L'esforç de reconstrucció minera s'inicià a la tardor del 1936, arribant a ésser una realitat viva la primavera del 1937, en la qual situació continua.

Circumscriuint-nos a les conques mineres carboníferes actualment en poder de la República, la de Puertollano ha augmentat la producció en una proporció superior al 70 % i la de Catalunya en un 20%.

En el curs de l'any 1937, la producció carbonífera de l'Espanya lleial ha aconseguit xifres mesals considerables, amb tendència a millorar, malgrat les dificultats provocades per la incorporació a files del personal i les naturals del transport en períodes de guerra.

La millora és deguda principalment, a la tasca de les intervencions decretades per l'Estat, les quals regulen tècnicament i socialment, ensems que fiscalitzen les explotacions amb garantia per a la producció, per al treballador i per als interessos estrangers.

L'Oficina Reguladora de Combustibles ha encarrilat regularment la producció carbonífera i ha organitzat la importació i distribució del carbó, aconseguint disposar, actualment, de grans quantitats d'aquest combustible per a la bona marxa de la guerra i de la producció, amb mires a qualsevol risc que pogués produir-se.

En plom, la crisi dels primers temps repercutí en la producció del plom dolç, la qual motivà un descens en les nostres exportacions que fou superat en el curs de l'any 1937. Durant els mesos transcorreguts de l'any en curs la producció de plom dolç continua la corba ascendent, sobre-

DE L'ESPAÑA LLEIAL

pujant les xifres del 1937, amb la qual cosa s'aconseguirà superar l'exportació de l'any anterior, malgrat l'increment que ha pres el consum interior de guerra.

En ferro i potasses comptem amb fortes existències que sobrepassen les 500,000 tones en el primer i les 100,000 en les segones.

S'han respectat els interessos de les empreses estrangeres, subordinat, com és lògic, a les necessitats del país; però sempre garantint els drets de les empreses que romangueren en llurs llocs i entrant en relació amb aquelles que, per diverses causes, abandonaren llurs explotacions.

En resum: el Govern, amb la col·laboració franca i lleial de les classes treballadores obté actualment el màxim rendiment a la nostra mineria i té perfectament organitzat el sistema d'importació i distribució d'aquells productes que com el carbó, necessitem importar per tal de fer front al consum en els més diversos aspectes.

INDUSTRIA

De manera semblant i per idèntiques circumstàncies s'inicià el col·lapse industrial; però el Poder executiu, plenament convençut, transformà la tasca inspectora i fiscalitzadora dels corresponents organismes oficials en labor activa, assumint la direcció al costat dels representants del personal, atenent, d'aquesta manera, la bona marxa de les explotacions i empreses. Aquest fou el motiu principal de les primeres disposicions del Govern, intervenint oficialment la producció, la qual anà reorganitzant a base de mantenir la disciplina indispensable, reforçant l'element tècnic i propulsant el rendiment del treball amb el màxim aprofitament de la maquinària de què es disposava.

Intervinguda la producció pel Govern i per la Generalitat, les necessitats de la guerra i el sosteniment de l'economia del país exigiren de les noves directrius industrials una actuació paral·lela en el sentit de transformar determinades indústries inadequades i sense aplicació en altres d'indispensables per a la defensa nacional, arribant a la creació de diverses indústries noves a Espanya, no solament en el ram químic per a la fabricació d'explosius, sinó en el que fa referència a armament i municions i diversos substitutius de productes d'importació. Nasqueren noves fàbriques per a material d'artilleria i aviació; altres s'ampliaren i àdhuc es desplaçaren per tal d'allunyar-les de llocs de major perill, portant-se a cap aquesta labor sense que minvés la producció que, amb ritme accelerat, havia d'atendre els requeriments creixents de la guerra.

Cal fer constar, en honor a la classe obrera, que no s'ha comès el més mínim acte de sabotatge, ni han deixat de funcionar ni un sol moment, en les grans capitals, els serveis públics de gas, electricitat, aigua, neteja pública i transports urbans.

En intervenir la producció, el Govern ha emprès la tasca de subministrament de les primeres matèries a les indústries, organitzant els serveis, a tal efecte, dintre de l'Administració tradicional de l'Estat, en forma completament eficaç i en connexió amb les seves representacions a l'estranger; però sense absorbir la lliure iniciativa, dintre de cada empresa, per al seu desenvolupament tècnic i econòmic. Aquesta organització ha permès atendre les necessitats industrials i una intensificació en l'aprofitament de les primeres matèries produïdes en el país, part de les quals, en determinats casos, no s'aprofitava amb l'extensió que la política industrial del Govern ha permès.

COMERÇ

La intervenció estatal en el nostre comerç la marca el Decret del 2 de desembre del 1936 i la confirma el Decret del 13 d'agost del 1937. En virtut d'ambdós decrets totes les exportacions i totes les importacions necessiten la llicència d'importació o exportació corresponent. La documentació comercial de les exportacions ha de lliurar-se al Banc Exterior d'Espanya, el qual, plenament subordinat al Centre Oficial de Contractació de Moneda, actua com a recol·lector del producte de totes les exportacions espanyoles.

En el que fa referència a les importacions, no hi ha possibilitat d'efectuar-les si a més de la llicència d'importació no han estat concedides les divises necessàries, amb la qual cosa s'evita la possibilitat de contraure nous deutes.

L'existència del control de l'Estat garanteix al Govern, per una part, que no s'exporti cap producte necessari per a l'alimentació del poble espanyol o que constitueixi una primera matèria per a les indústries del país i que, ademés s'exporti en condicions que, si bé no forcin el valor de cada producte en els mercats estrangers, assegurin la percepció íntegra del benefici corresponent.

El control de les importacions assegura, al mateix temps, que no s'usaran les divises de l'Estat en cap despesa supèrflua, tota vegada que està en poder de totes les dades per a regular la distribució i bon ús dels productes importats.

La regulació general del comerç d'importació i exportació la complementa l'organització al marge de l'Estat, però en estreta dependència d'ell, d'una sèrie d'entitats, anteriors al 19 de juliol del 1936, les unes i altres posteriors i, per tant, de nova creació, que amb distints mètodes i amb major o menor autonomia, segons els casos, contribueixen a organitzar adequadament cada una de les branques més importants del nostre comerç exterior.

Es manté l'organització referent a les vendes de mercuri; han estat reorganitzades l'Oficina de l'Oli, el Comitè Industrial Cotoner, el Seder, el Llaner, la Central de Reïnes i el Consorci del Plom i s'han organitzat les Centrals d'Exportació de la Ceba, de Raïm de taula, del Pebre i d'Agres, etc.

La batalla de l'arròs.

Per a formar-se una idea de la tasca abnegada d'aquests treballadors, del fervor amb què han realitzat les feixugues feines de « la plantà » i de l'enorme esperit de sacrifici de què han estat animats, és suficient esmentar com exemples l'ocorregut a Algemés, on es plantaven anualment divuit mil fanegades i on aquest any, en menys de deu dies i amb la meitat de braços, se n'han plantat prop de vint-i-dos mil; i el de Sollana, on abans hi acudien

un miler de forasters per a les tasques de la plantació i aquest any, sense comptar amb aquell doble miler de braços i mancant els incorporats a files de la població, ultra els dedicats a fortificacions, s'ha realitzat la mateixa labor. Igual exemple el trobem a Tabernes de Valldigna que ha passat de les quatre mil fanegades a les set mil enguany. Però de tots els casos notables el que majorment es destaca és el de Sueca, cas el qual mereix ésser divulgat per a estímulo de la reraguarda. Amb dos mil sis-cents homes i en vint-i-sis dies, els obrers de Sueca plantaren setanta-sis mil fanegades, mentre que l'any passat amb cinc mil homes, en plantaren setanta-una mil, treball en el qual empraren cinquanta dies. Aquest és un fet que no necessita comentaris. Tan

EXCM. SR. ADOLF VAZQUEZ HUMASQUE
Sots-Secretari del Ministeri d'Agricultura

Per al Ministeri d'Agricultura, com per a tot el país, era una qüestió de vida o mort l'èxit del què pels germans de València és anomenat « la plantà » de l'arròs. La perturbació en el camp valencià, conseqüència natural produïda per la guerra que sostenim, originava problemes de difícil solució. Aquests problemes eren: la manca de braços per a les tasques agrícoles, a causa de la mobilització per a la guerra de bona part de la joventut; les dificultats de trobar llevor, adobs i transports, i l'escassetat de queviures que, tanmateix, podia constituir un destorb per aquelles tasques.

Davant d'aquesta situació el Ministeri d'Agricultura es proposà cobrir la mateixa superfície de cultiu d'arròs que en anys anteriors. Aquest propòsit neixia de sentir amb tota la seva amplitud la necessitat de proporcionar la major quantitat possible d'arròs a l'Exèrcit i a la reraguarda. Per tant, era precís resoldre totes aquelles dificultats.

I el propòsit es convertí en una realitat: tota la collita es salvà. I cal fer constar que si el Ministeri d'Agricultura ha aconseguit la solució de tan difícils problemes es deu a l'esperit abnegat i entusiasta del camperol valencià.

La mobilització del Front Popular, la col·laboració de les organitzacions sindicals amb els òrgans del Ministeri d'Agricultura, la unitat d'acció i l'activitat desenrotllada per tots per a superar les diferències i resoldre els petits problemes existents en els pobles, enardí els treballadors, aixecà llur moral de treball i llur entusiasme per a superar totes les dificultats i emprendre la lluita per una major producció.

sols l'entusiasme que dona la convicció de què també amb la producció es lluita per la causa justa pot igualar aquestes realitzacions.

Un altre cas emocionant que demostra com els treballadors comprenen quina és la situació i fins on arriba l'esperit de sacrifici, ens l'ofereix Alcúdia de Carlet. En aquest poble, que de sempre és dels primers que comença la plantada, aquesta era acabada quan arribaren els planters que facilitava el Ministeri d'Agricultura. Els cediren perquè fossin portats a altres pobles, en els quals encara no s'hagués realitzat la plantada, per tal d'animar-los. Els d'Alcúdia de Carlet es prestaren a treballar, àdhuc, alguns dies sense pa; no ignoraven el difícil que podia ésser per al Govern proporcionar-los queviures en aquelles circumstàncies, i, com sigui que el treball fort estava vençut, era desig d'ells que, també, el pa anés a altres pobles i així contribuir a què no restés una sola fanegada sense plantar.

*** **UAB**

Quan els mercenaris d'Hitler i Mussolini adrecen tot llur aparell guerrer vers València, emprenent la violenta ofensiva pel front de Llevant, els camperols de zona arrossera, amb una moral elevadíssima, fan seus els propòsits del Ministeri d'Agricultura i es llancen fervorosament al combat de la producció i, triplicant

la jornada de treball, aconsegueixen triomfar de totes les debilitats que impedièen realitzar el cultiu, sobrepasant els objectius assenyalats, o sigui: augmentant notablement la superfície de la plantació.

Tan sols una fe cega en la nostra victòria, tan sols la confiança absoluta de què rebutjarem la ferotge escomesa dels invasors, foragitant-los després d'Espanya, pot donar l'entusiasme que anima als braus treballadors arrossers. Si per un sol moment pensessin que l'enemic podia apoderar-se de València, si llur fe en el triomf de la nostra causa vacil·lés, és indubtable que no realitzarien les dures jornades de treball, d'enorme sacrifici que ens permet, avui, registrar aquest magnífic èxit en el cultiu. Per a què? Els camperols prepararen les terres i feren la plantada amb la convicció de què ells en recollirien el fruit per al nostre Exèrcit i per a la nostra reraguarda.

* * *

L'Institut de Reforma Agrària posà dos tractors a disposició dels cultivadors d'arròs, n'arrenjà d'altres set i trameté un mecànic especialitzat en el seu maneig; els treballadors *xerugaren* la terra, posant-la en condicions per a la plantada. Aquesta s'efectuà.

Cometeríem un manament imperdonable si en valorar tots els esforços que s'uniren per a aquestes feines agrícoles, no destaquéssim la gran labor del sots-secretari del Ministeri d'Agricultura, Adolf Vázquez Humasqué, el qual prengué a càrrec seu el racionament de tots els treballadors de Llevant i el portà a cap amb

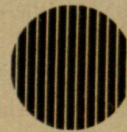
tant d'encert com afecte per a la classe proletària.

Amb aquesta moral de treball i aquest esperit de sacrifici, no ens pot estranyar que, faltant la meitat de braços, s'hagi plantat més arròs que l'any passat.

El nostre gloriós Exèrcit trobarà nous estímuls per al seu heroisme en conèixer esforços, com els referits, i la reraguarda un exemple a imitar, sobre tot, ara, temps de collita. L'exemple de l'esforç dels treballadors germans de

València, especialment els de la zona arrossera, és una demostració de què la producció agrícola no ha de minvar per manca de braços. Com ha estat demostrat, l'entusiasme ha fet el miracle d'augmentar-la, miracle que, pot i ha d'ésser repetit.

J. P.

EL "BLAU"

I

EL

S

E

A

GERMA FUSSELL

DE LA HISTÒRIA QUE NO ES CONTA

El 19 de juliol era guàrdia d'assalt. Encara ho és.

Estava, llavors, i encara segueix estant-ho, a les ordres del Govern de Catalunya. I aquella setmana que precedí a l'efemèrides gloriosa, dormí molt poques hores. Guàrdies i més guàrdies... Però no us cregueu que aquest treball intens els disgustés. Més aviat — segur, — s'hagüés disgustat que haguessin prescindit d'ell.

Aquella setmana no s'oblida mai en la història d'un home. Aquella tensió de nervis, aquella atmosfera que es va enrarint, enrarint, fins fer-se irrespirable per a acabar dissipant-se del tot... Uns records de lluita intensa que pesen, per sempre més, al llarg de la vostra vida...

Allò que es temia s'esdevingué. Les notícies de la sublevació al Marroc corregueren ràpidament per tot l'àmbit de la Península. Recordem que a les redaccions dels diaris, dels diaris republicans, les visites i els cops de telèfon eren una cosa que posava els nervis de punta. I fou el dissabte a la nit, quan sortíem de la impremta, que «coincidíem» amb els primers trets al carrer.

No anem pas a fer història d'aquella jornada: però si volem glossar una línia perfecta, la seguida per les forces a les ordres del Govern de Catalunya: al Paral·lel, a la Plaça de la Universitat, a la Plaça de Catalunya... La lluita, a la Universitat, fou dura... Però, qui podia deturar l'entusiasme de la guàrdia d'assalt per la causa del poble? Ajudada eficaçment pels elements obrers que s'havien llançat al carrer. El nostre primer edifici docent fou netejat de facciosos després d'una lluita duríssima, en la qual caigueren vint-i-un guàrdies d'assalt i molts obrers. Després, per la Ronda, cap a la Plaça de Catalunya. Batalla impressionant. Un a un, van caient els reductes de la facció: la Telefònica, el Casino Militar, el Colom...

Mentrestant, però, altres guàrdies, a la Comissaria General d'Ordre Públic, es comportaven amb el mateix heroisme que els del Paral·lel i els de la Plaça de la Universitat. El President Companys havia anat a la «línia de foc» de la Laietana, i les forces al servei de la República es multiplicaren. La facció no passa. I encara, l'endemà, el furiós atac a les Drassanes, que acabà amb la rendició dels revoltats... I tants altres episodis que podrien contar-se, però que tothom els coneix: a tots els indrets de Barcelona, a Gràcia, Sants, Sant Andreu, el poble es vegé assistit pels «blaus», fidels a la República...

Als dos anys, encara és aviat per a calibrar, amb justesa, la gesta heroica de la Guàrdia d'Assalt. La poca distància desdibuixa la perspectiva. Temps hi haurà per a fer-ho exactament, no importa per qui... I la gesta, llavors, es veurà gegantina, de proporcions enormes d'heroisme i de fidelitat a Catalunya i a la República.

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Nosaltres coneguèrem, aquells dies, un guàrdia d'assalt. Encara segueix essent-ho. I cregueu que aquests dos anys de lluita no han pas pogut abatre el seu esperit fidelíssim a la nostra causa.

Quan sortiren — el dia 24 de juliol del 1936 — les primeres columnes cap a terres aragoneses, aquest home, que feia vuit dies que no dormia, que a penes menjava, puix que el treball no admetia pauses, també se n'anà a fer la guerra al feixisme a Aragó. Hi romangué una bona temporada. Quan la lluita s'estabilitzà, quan els fronts esdevingueren estàtics, tornà a Barcelona. Aquí l'havia de sorprendre un altre moviment de tipus subversiu, provocat per la incomprensió, puix que no era pas afavorir la nostra causa el que les dissensions sortissin al mig del carrer.

El nostre home s'adonà de seguida, pel cantó on estava l'alta conveniència de la Pàtria en perill. I la seva feina fou bona, eficient... Tres dies sense descans, i la República que s'imposa, perquè la República tenia raó. I, després, novament al front: Puebla de Alborton, Belchite... Unes setmanes de lluita duríssima, a pit descobert. Unes jornades de glòria per la República. I el guàrdia d'assalt que retorna a veure els seus, a Barcelona, per a marxar, de seguida, cap a Terol...

Eren masses provatures contra totes les contingències, i la seva sang brolla d'una ferida causada per la facció. Un mes de repòs a un hospital, i altra vegada a la brega, aquesta vegada als fronts de Catalunya.

Ara l'hem trobat a Barcelona. Passejava pacíficament, amb el fusell a l'espatlla, fent guàrdia. Hem fumat, junts, una cigarreta. M'ha contat anècdotes i coses de totes les jornades en què el seu esforç ha estat posat al servei de Catalunya... Veritablement, la història de « dos anys » d'aquest home dóna matèria per a una novel·la de sang, justícia i heroisme. Però ell no se n'adona. Ell, segueix amb la seva granota « blava » i amb el seu germà fusell, que faria servir si Catalunya en tingués necessitat...

I quan nosaltres hem volgut glossar el seu heroisme, l'home no ho ha volgut pas admetre. Ens ha tapat, ràpidament, la boca:

— Epl! Res d'elogis. Això deixeu-ho per als que volen pujar amunt! No sóc més que un soldat de Catalunya, i amb això en tinc prou. L'única cosa que trobo a faltar, amb aquesta calor que fa, és un bon doble de cervesa negra...

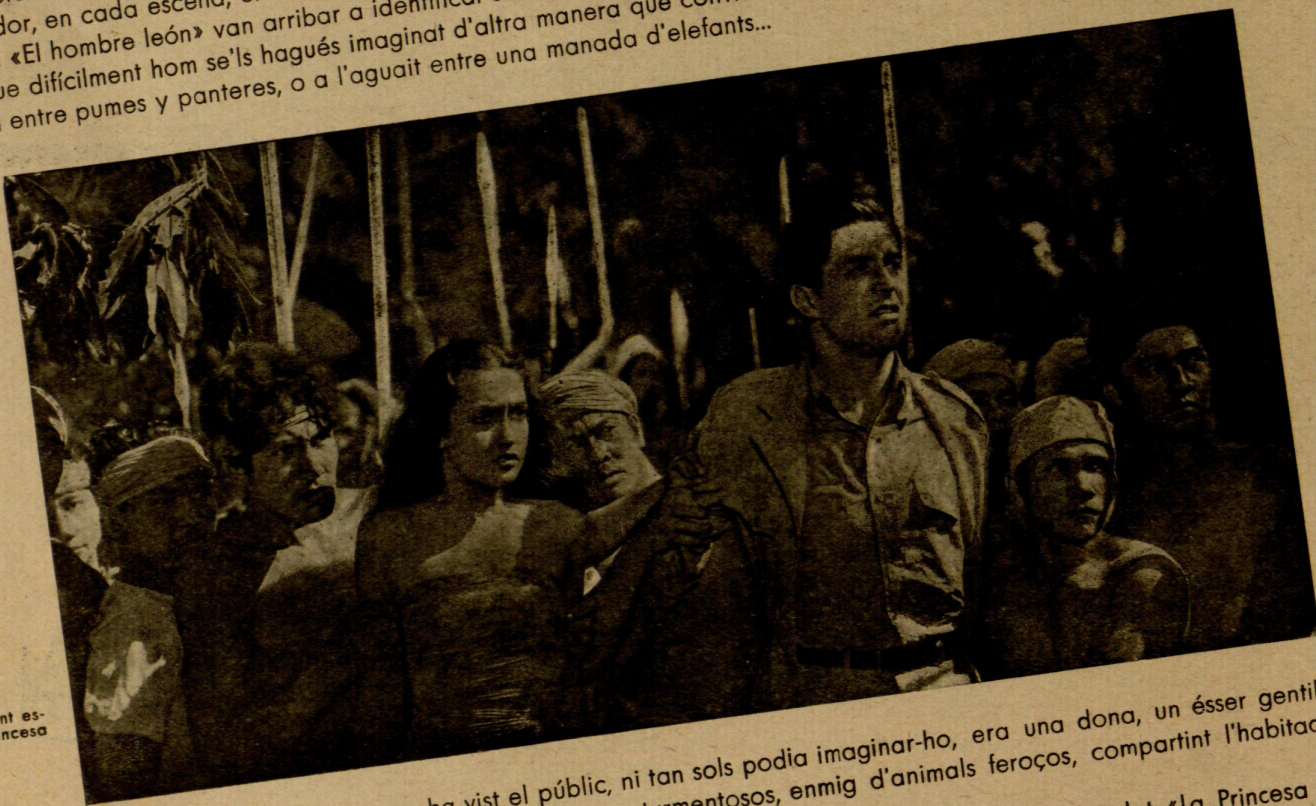
I ens ha tustat alegrement l'espatlla, i ha seguit el seu pas monorítmic, vorerà avall...

J. ROIG-GUIVERNAU

LA PRINCESA DE LA SELVA

La vida de la selva i, dins d'ella, la vida dels animals salvatges, en la seva plena puresa, no sotmesa al domini de l'home, ha inspirat sempre una gran curiositat, un viu interès a la gent civilitzada... I un nombre limitat d'artistes, d'escriptors, incitats per aquest mateix interès i per aquesta mateixa curiositat, s'han acostat, tot el possible, a aquest misteri de la «jungla», per a sorprendre'l i revelar-lo, expressant-ho en els seus poemes, en els seus llibres, en les seves pintures o en les seves pel·lícules... D'aquí la meravella de «El llibre de les Terres Verges», de Kipling, i en un pla molt més modest, si bé més a l'abast de la majoria del públic lector, el famós «Tarzán», de Burroughs. Això en el llibre. A la pantalla un sens nombre de films que el públic va batejar tot seguit amb l'ingenu títol genèric de «pel·lícules de feres». En les que tenien pretensions de documentals, els intèrprets humans eren indígenes, més o menys legítims: després hi van intervenir artistes professionals, estrelles favorites del públic, i les seves actuacions al costat de les feres, produïen a l'espectador, en cada escena, el calfred del perill imminent. Johnny Weismuller en «Tarzán», Larry Buster Crabbe en «El hombre león» van arribar a identificar-se en llurs papers de tal manera, en l'ànim de l'espectador, que difícilment hom se'ls hagués imaginat d'altra manera que convivint amb tigres i lleons, prenent el desdengu ni entre pumes y panteres, o a l'aguait entre una manada d'elefants...

Una interessant escena de «La Princesa de la Selva».

Però el que encara na ha vist el públic, ni tan sols podia imaginar-ho, era una dona, un ésser gentil i delicat, fi i dèbil, realitzant un d'aquests papers turmentosos, enmig d'animals feroços, compartint l'habitatge i aliments amb antropoides i felins...

Això és el que no havia vist i el que veurà quan admiri, en el film Paramount titulat «La Princesa de la Selva», la personalíssima i arriscada labor de Dorothy Lamour.

Quan els elements directius de la Paramount tingueren la idea lluminosa de produir un «Tarzán» femení, el primer que se'ls ocorregué, naturalment, fou la dificultat amb què toparien abans no trobessin la seva heroïna.

Les estrelles del cinema estan acostumades a tenir per «partenaires» els bells galans favorits de les dames, els astres d'amples espatlles i cabell ondulat, especialistes en escenes d'amor amb un bes final de molts metres... i encara, en el pitjor dels casos, a aquests «homes dolents» grandots i forts, d'espesses celles i ulls travessats que, gairebé, no els mena una dona que no aixequi un pam de terra, resulten ésser uns infeliços... Però tenir per company de treball a un orangutan, un lleó o un hipopòtam, és, sens dubte, una perspectiva poc amable per a qualsevol «star» per valenta que sigui. Per això era gairebé impossible que cap actriu famosa es prestés a representar el paper... que no estava, tampoc, a l'abast de qualsevol principiant... Els directius de la famosa productora enviaren emissaris en totes direccions a la recerca de la somniada artista, la principal qualitat de la qual —a més de la bellesa, joventut, art, gentilesa, atractiu— havia d'ésser la intrepidesa.

llavors fou quan aparegué en el panorama Dorothy Lamour. Havia guanyat un premi en un concurs de bellesa, i llur veu s'havia fet, ràpidament, popular als programes de ràdio. ¿Era això suficient per a fer d'ella la figura central d'una tan gran producció com «La Princesa de la Selva»?... Les proves fotogràfiques: que se li feren resultaren completament satisfactòries: llur treball davant les cambres, a penes començà a filmar-se «La Princesa de la Selva» no deixà el menor dubte en l'ànim de quants presenciaven el rodatge, de què a Hollywood, una nova estrella començava a lluir... Ara bé: ¿què ocurriria quan aquesta beutat, tota suavitats

Dorothy Lamour en una escena de «La Princesa de la Selva». Pel·lícula que ha estat considerada per la crítica com l'obra mestra del seu gènere.

Dorothy Lamour i Ray Milland, la parella que constitueix una revelació per la simpatia d'ambdós, compenetració artística i interpretació irreprovable.

i delicadeses, hauria d'actuar voltada de feres de veritat?... No sabem, està clar (perquè això seria penetrar el profund misteri de la gestació cinematogràfica, com aconsellgué Dorothy Lamour l'amistat de l'enorme tigre que en el film la segueix i l'obeeix igual que un gos, i de l'orgut que la defensa dels homes, i al qual ella l'anomena Bogo... Però el cert és que, a jutjar pel desembaràs amb què la noia es mou entre ells, sembla que hagin estat tota la vida els seus millors amics. L'espectador es pregunta: ¿és en efecte, el poder màgic, la infinita suggestió de la bellesa? O és com la lògica? O és com la lògica?

ca i el raciocini semblen afirmar un truc o centenars de trucs aconseguits mercès a l'acutal perfecció del cinema?... En tot cas el resultat és tan meravellós que la imaginació s'inclina a creure més el primer que el segon... Com s'inclina a creure, també, entre altres coses prodigioses, la llegenda que corre entre els indígenes del film, segons els quals Dorothy Lamour no és una dona de carn i os, sinó una poderosa embruixadora, capaç de convertir-se en tigre sempre que ho desitgi... Aquesta convicció els porta a atemptar contra la seva vida, que és defensada pel tigre, que mor en la contesa. Després es subleven contra els blancs que haurien mort tots, sinó corregués al seu auxili una tropa d'antropoides acabdillada pel fidel Bogo.

Realitat? Fantasia?

Les dues coses. Almenys la realitat d'una formosíssima pel·lícula Paramount en la qual, sobre un marc de naturalesa salvatge, triomfa la intrepidesa i la bellesa.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

MARY LIGHT

AIG

AGRUPAMENT DE LA INDÚSTRIA GASTRONÒMICA

CENT-CINQUANTA UNITATS
R E P A R T I D E S E N :

26 Grans Hotels i Fondes

5 Restaurants especials

15 Restaurants econòmics. Tipus A

28 Restaurants econòmics. Tipus B

15 Restaurants populars

61 Cafès, Bars, Orxateries, etc.

UNA ECONOMIA COL·LECTIVA DE CINC MIL
TREBALLADORS AL SERVEI DE LA GUERRA

IBR
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

BANC HIPOTECARI D'ESPANYA

Amortització de cèdules hipotecàries

En el sorteig extraordinari celebrat a Madrid el dia 30 de juliol del 1938 resultaren amortitzades 200 Cèdules 4 per cent de 100 ptes.; 5.293 Cèdules 4 per cent de 500 ptes.; 13.660 Cèdules 5 per cent; 1.230 Cèdules 5 i mig per cent, i 3.060 Cèdules 6 per cent, segons detall que apareix a la «Gaceta de la República» i que serà facilitat a qui el sol·liciti a les oficines del Banc, a Madrid o Barcelona, i a les Sucursals del Banc d'Espanya a províncies.

El reembossament d'aquestes cèdules amortitzades s'efectuarà a la par, deduïts els impostos corresponents, a les caixes del Banc Hipotecari d'Espanya o a les Sucursals del Banc d'Espanya a Províncies, d'acord amb les instruccions assenyalades pel Banc el 13 de maig darrer, i a partir de les següents dates:

Cèdules 5 per cent des de 1.er de setembre 1938
 » 4 » » » 1.er » d'octubre 1938
 » 5'50 » » » 1.er » » 1938
 » 6 » » » 1.er » de febrer 1939
 i fins a transcórrer el termini de dos mesos que marca el Decret de 14 d'agost del 1936.

Barcelona, agost del 1938

Impremta

Gravat al buit

Litografia

Societat General

de Publicacions

EMPRESA COL·LECTIVITZADA

Borrell, 243-249 — BARCELONA

Telèfon 33865

Agrupament Miralls, Cristalls i Vidres Plans

CENTRAL

Direcció: Rda. Tarrida del Màrmol, 56
 Telèfon 17009

Oficines: Carrer de Ferlandina, 36
 Telèfon 17683

SUCURSALS DE VENDA

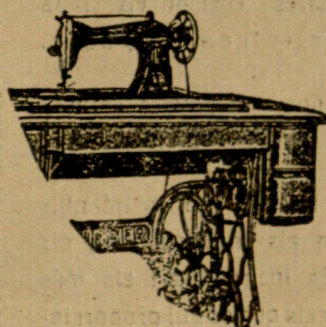
Carrer Enric Granados, n.º 46 - Telèfon 72526
 Carrer de la Diputació, n.º 253 - » 17735
 Carrer d'Ausias March, n.º 3 - » 18155
 Carrer de Salmeron, n.º 127 - » 73401
 Rambla de les Flors, n.º 8 - » 18625
 Carrer Nou de la Rambla, n.º 43 - » 12356
 Carrer de Rogent, n.º 2 - » 54136
 Saló Fermí Galan, n.º 127 - » 20499

BADALONA: Francesc Layret, n.º 86

SABADELL: Rambla, n.º 63

HOSPITALET: Passatge Silgue, núms. 9 i 11 - Telèfs. 33161 i 175

Senyora: La seva màquina de cosir la podrà vendre, adobar o canviar a

AVINYÓ, 30

(enfront del «Bolsín»)

TELEFON 24381

Casa

Lluís Estil·les i Solé

on trobarà un extens assortiment en MAQUINES I MOBLES ENFONSABLES a l'abast de tothom

Gran assortiment en agulles de tots els sistemes i classes

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

Descompte: 5 % contra presentació d'aquest anunci

V. H. P. Nicolau Col·lectivitzada

Destil·leria de quitrans i productes derivats

Primera a Espanya, fundada el 1894

Despatx:

MALLORCA, 302, PRAL., 1.ª

Telèfon 75066

Fàbriques i tallers a

PLA DEL BESÒS - Tel. 13 B.

BARCELONA

Direcció telegràfica:
«ALQUITRAN»

PRODUCTES QUÍMICS I ENOLÒGICS

LABORATORI D'ANÀLISI

Vicenç Vila Closa

Successor de KEGELS I VILA

DIPÒSITS:

VALÈNCIA (Cabañal): Llibertat, 114 - Dr. Lluch, 109

VILLENA (Alicant): Plaça Santa Maria, 5

CRIPTANA (C. Real): «La Agrícola Manchega»
Sindicat Cooperatiu

Telèfon 72095

Dir. Tel.: KEDEVILA

PASSEIG DE PI I MARGALL, 88

BARCELONA

VEGEU a les llibreries els
nostres Diccionaris i la
Biblioteca Hispània.

Adquiriu la nostra col·lec-
ció de Grans Novel·les.

El nostres Contes Infantils
són els més divertits, els
més instructius i els més
barats que pugui proporcio-
nar-vos cap altra Editorial.

DEMANEU CATÀLEG

A

**EDITORIAL
RAMON SOPENA**

Empresa Col·lectivitzada

PROVENÇA, 95

Telèfon 33105

BARCELONA

J.

B.

A.

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

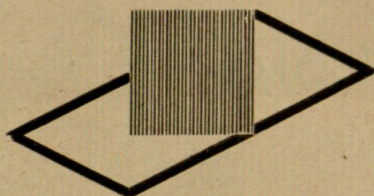
RESERVAT

per

a

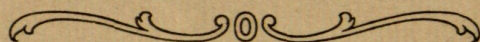
Blanqueries

Collectivitzades

BOSTON BLACKING

COL·LECTIVITAT OBRERA

FABRICACIÓ DE
PRODUCTES PER A
L'ACABAT DE
CUIROS, CALÇAT
I SIMILARS

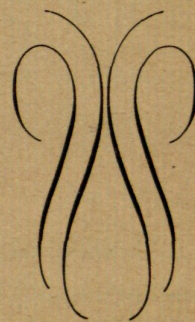

INDÚSTRIA, 435 (S. M.) - (cantonada Martí Vilanova)

TELÈFON 52745

BARCELONA

INDÚSTRIES COL·LECTIVES IBERIA

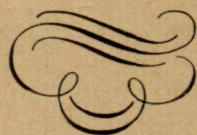

B A R C E L O N A

Magatzem de Teixits

Enric Iglesias

SOCIETAT ANÒNIMA

Casp, 55
Telèfon 51907

BARCELONA

AVIAT SORTIRÀ

L'ÀLBUM D'HOMENATGE A MÈXIC

patrocinat pels "Amics de Mèxic"

DIRECCIÓ LITERÀRIA
CARLES GAMON

Magnífica edició en la qual s'hi apreciaran els alts valors ètnics i socials de la gran República Mexicana. Bé mereix de tots els espanyols aquesta emoció periodística, un Poble que sap sentir els nostres dolors i coopera a la nostra gesta.

Escriptors i artistes valuosos col·laboraran a

L'Àlbum d'Homenatge a Mèxic

Serà un exponent tipogràfic que complementarà l'obra.

UAB

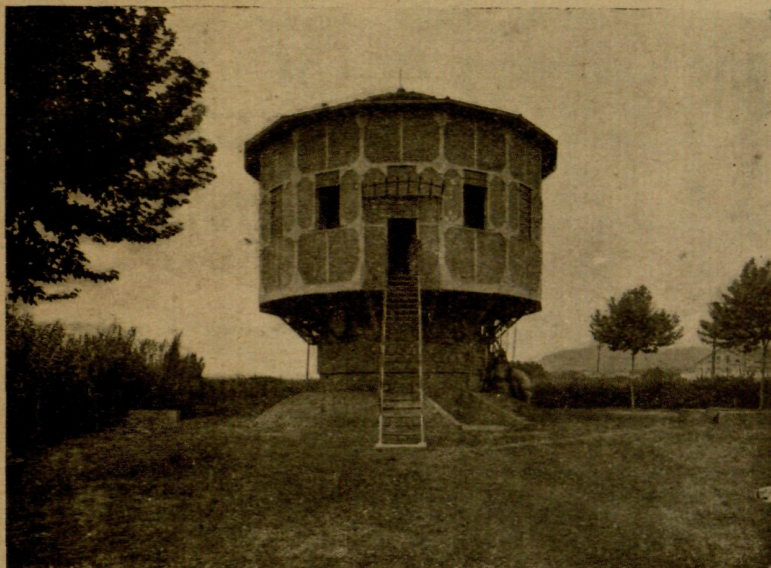
Biblioteca de Comunicació

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ I TALLERS:

VILLARROEL, 12 i 14 - Telèfon 31681 - BARCELONA

AIGÜES DE BARCELONA, E. C.

Aquest nom és garantia d'un servei permanent d'aigua pura i abundant

Central Cornellà. Pou "Fives-Lille"

A. B. - E. C.

Amb les seves grans instal·lacions
elevadores, elèctriques i tèrmiques;
amb els seus aqüeductes i dipòsits
i els seus laboratoris químic-bac-
teriològics,

VETLLA

per la higiene pú-
blica i domèstica i

ASSEGURA

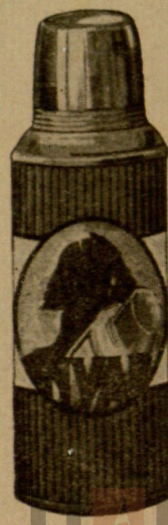
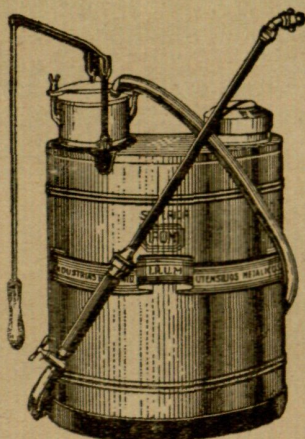
la salut i la vida de
la reraguarda, que
són factors de

VICTORIA

I. R. U. M.

EMPRESA COL·LECTIVITZADA

ÚNICA FÀBRICA DE TERMOS A ESPANYA

Bateria de cuina en Alumini
Sulfatadores per a vinyes i fruiters

Ali - Bey, 249 - BARCELONA - Telèfon 51482

UB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

ARTICLES

PER A

BOTERS

Ramoneda Germans

EMPRESA CONTROLADA
U. G. T. C. N. T.

SUCURSAL
a Tarragona
DIPÒSIT
a Vilafranca
del Penedès

CASA CENTRAL:
Avinguda Icària, 197
BARCELONA

OLIS D'OLIVA

Antònia Basseda

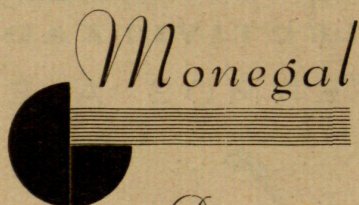
Avinguda Icària, 204 - 206

Telèfon 53012

BARCELONA

Societat Anònima

Drogues

o

Queviures

o

Perfumeria

Pablo Iglesias, 25

Telèfon 14610

Rda. Ricard Mella, 49

Telèfon 34291

Barcelona

**Compañía
Ibérica
de
Productos
Refractarios**

S. A.

**Forns i Materials
Refractaris de tota
mena, per a la
Indústria del Vidre
i per a la Indústria
Sidero - Metal·lúr-
gica.**

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Telèfon 37966

AIG

AGRUPAMENT DE LA INDÚSTRIA GASTRONÒMICA

CENT-CINQUANTA UNITATS
R E P A R T I D E S E N :

26 Grans Hotels i Fondes

5 Restaurants especials

15 Restaurants econòmics. Tipus A

28 Restaurants econòmics. Tipus B

15 Restaurants populars

61 Cafès, Bars, Orxateries, etc.

UNA ECONOMIA COL·LECTIVA DE CINC MIL
TREBALLADORS AL SERVEI DE LA GUERRA

IBR
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

BANC HIPOTECARI D'ESPANYA

Amortització de cèdules hipotecàries

En el sorteig extraordinari celebrat a Madrid el dia 30 de juliol del 1938 resultaren amortitzades 200 Cèdules 4 per cent de 100 ptes.; 5.293 Cèdules 4 per cent de 500 ptes.; 13.660 Cèdules 5 per cent; 1.230 Cèdules 5 i mig per cent, i 3.060 Cèdules 6 per cent, segons detall que apareix a la «Gaceta de la República» i que serà facilitat a qui el sol·liciti a les oficines del Banc, a Madrid o Barcelona, i a les Sucursals del Banc d'Espanya a províncies.

El reembossament d'aquestes cèdules amortitzades s'efectuarà a la par, deduïts els impostos corresponents, a les caixes del Banc Hipotecari d'Espanya o a les Sucursals del Banc d'Espanya a Províncies, d'acord amb les instruccions assenyalades pel Banc el 13 de maig darrer, i a partir de les següents dates:

Cèdules 5 per cent des de 1.er de setembre 1938
 » 4 » » » 1.er » d'octubre 1938
 » 5'50 » » » 1.er » » 1938
 » 6 » » » 1.er » de febrer 1939
 i fins a transcórrer el termini de dos mesos que marca el Decret de 14 d'agost del 1936.

Barcelona, agost del 1938

Impremta

Gravat al buit

Litografia

Societat General

de Publicacions

EMPRESA COL·LECTIVITZADA

Borrell, 243-249 — BARCELONA

Telèfon 33865

Agrupament Miralls, Cristalls i Vidres Plans

CENTRAL

Direcció: Rda. Tarrida del Màrmol, 56
 Telèfon 17009

Oficines: Carrer de Ferlandina, 36
 Telèfon 17683

SUCURSALS DE VENDA

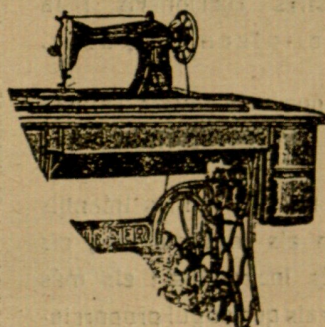
Carrer Enric Granados, n.º 46 - Telèfon 72526
 Carrer de la Diputació, n.º 253 - » 17735
 Carrer d'Ausias March, n.º 3 - » 18155
 Carrer de Salmeron, n.º 127 - » 73401
 Rambla de les Flors, n.º 8 - » 18625
 Carrer Nou de la Rambla, n.º 43 - » 12356
 Carrer de Rogent, n.º 2 - » 54136
 Saló Fermí Galan, n.º 127 - » 20499

BADALONA: Francesc Layret, n.º 86

SABADELL: Rambla, n.º 63

HOSPITALET: Passatge Silgue, núms. 9 i 11 - Telèfs. 33161 i 175

Senyora: La seva màquina de cosir la podrà vendre, adobar o canviar a

AVINYÓ, 30

(enfrent del «Bolsín»)

TELEFON 24381

Casa

Lluís Estil·les i Solé

on trobarà un extens assortiment en MAQUINES I MOBLES ENFONSABLES a l'abast de tothom

Gran assortiment en agulles de tots els sistemes i classes

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

Descompte: 5 % contra presentació d'aquest anunci

V. H. P. Nicolau Col·lectivitzada

Destil·leria de quitrans i productes derivats

Primera a Espanya, fundada el 1894

Despatx:

MALLORCA, 302, PRAL., 1.ª

Telèfon 75066

Fàbriques i tallers a

PLA DEL BESÒS - Tel. 13 B.

BARCELONA

Direcció telegràfica:
«ALQUITRAN»

PRODUCTES QUÍMICS I ENOLÒGICS

LABORATORI D'ANÀLISI

Vicenç Vila Closa

Successor de KEGELS I VILA

DIPÒSITS:

VALÈNCIA (Cabañal): Llibertat, 114 - Dr. Lluch, 109

VILLENA (Alicant): Plaça Santa Maria, 5

CRIPTANA (C. Real): «La Agrícola Manchega»
Sindicat Cooperatiu

Telèfon 72095

Dir. Tel.: KEDEVILA

PASSEIG DE PI I MARGALL, 88

BARCELONA

VEGEU a les llibreries els
nostres Diccionaris i la
Biblioteca Hispània.

Adquiriu la nostra col·lec-
ció de Grans Novel·les.

El nostres Contes Infantils
són els més divertits, els
més instructius i els més
barats que pugui proporcio-
nar-vos cap altra Editorial.

DEMANEU CATÀLEG

A

EDITORIAL RAMON SOPENA

Empresa Col·lectivitzada

PROVENÇA, 95

Telèfon 33105

BARCELONA

J.

B.

A.

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

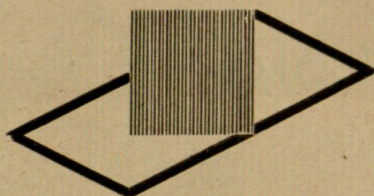
RESERVAT

per

a

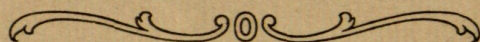
Blanqueries

Collectivitzades

BOSTON BLACKING

COL·LECTIVITAT OBRERA

FABRICACIÓ DE
PRODUCTES PER A
L'ACABAT DE
CUIROS, CALÇAT
I SIMILARS

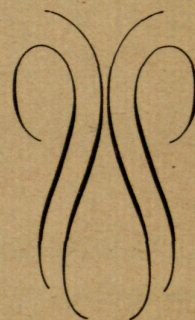

INDÚSTRIA, 435 (S. M.) - (cantonada Martí Vilanova)

TELÈFON 52745

BARCELONA

INDÚSTRIES COL·LECTIVES IBERIA

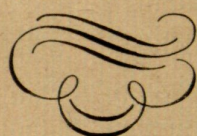

B A R C E L O N A

Magatzem de Teixits

Enric Iglesias

SOCIETAT ANÒNIMA

Casp, 55
Telèfon 51907

BARCELONA

AVIAT SORTIRÀ

L'ÀLBUM D'HOMENATGE A MÈXIC

patrocinat pels "Amics de Mèxic"

DIRECCIÓ LITERÀRIA
CARLES GAMON

Magnífica edició en la qual s'hi apreciaren els alts valors ètnics i socials de la gran República Mexicana. Bé mereix de tots els espanyols aquesta emoció periodística, un Poble que sap sentir els nostres dolors i coopera a la nostra gesta.

Escriptors i artistes valuosos col·laboraran a

L'Àlbum d'Homenatge a Mèxic

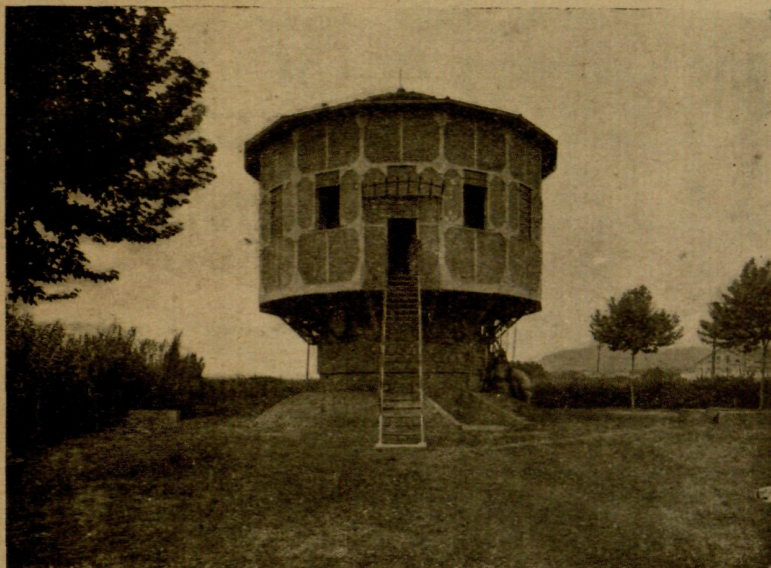
Serà un exponent tipogràfic que complementarà l'obra.

UAB
Biblioteca de Comunicació
DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ I TALLERS:

VILLARROEL, 12 i 14 - Telèfon 31681 - BARCELONA

AIGÜES DE BARCELONA, E. C.

Aquest nom és garantia d'un servei permanent d'aigua pura i abundant

Central Cornellà. Pou "Fives-Lille"

A. B. - E. C.

Amb les seves grans instal·lacions
elevadores, elèctriques i tèrmiques;
amb els seus aqüeductes i dipòsits
i els seus laboratoris químic-bac-
teriològics,

VETLLA

per la higiene pú-
blica i domèstica i

ASSEGURA

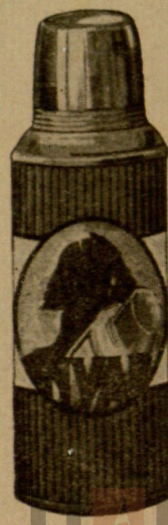
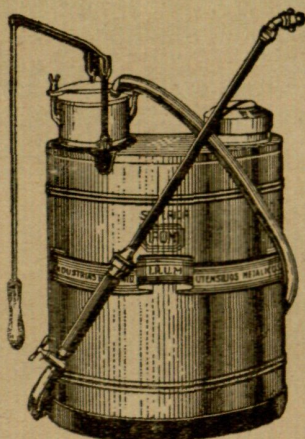
la salut i la vida de
la reraguarda, que
són factors de

VICTORIA

I. R. U. M.

EMPRESA COL·LECTIVITZADA

ÚNICA FÀBRICA DE TERMOS A ESPANYA

Bateria de cuina en Alumini
Sulfatadores per a vinyes i fruiters

Ali - Bey, 249 - BARCELONA - Telèfon 51482

UB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

ARTICLES

PER A

BOTERS

Ramoneda Germans

EMPRESA CONTROLADA
U. G. T. C. N. T.

SUCURSAL
a Tarragona
DIPÒSIT
a Vilafranca
del Penedès

CASA CENTRAL:
Avinguda Icària, 197
BARCELONA

OLIS D'OLIVA

Antònia Basseda

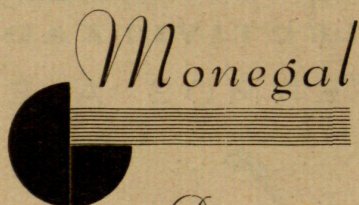
Avinguda Icària, 204 - 206

Telèfon 53012

BARCELONA

Societat Anònima

Drogues

o

Queviures

o

Perfumeria

Pablo Iglesias, 25

Telèfon 14610

Rda. Ricard Mella, 49

Telèfon 34291

Barcelona

**Compañía
Ibérica
de
Productos
Refractarios**

S. A.

**Forns i Materials
Refractaris de tota
mena, per a la
Indústria del Vidre
i per a la Indústria
Sidero - Metal·lúr-
gica.**

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Telèfon 37966

AGIL IBÈRICA

HUGO BRAUNER

Rocafort, 217 - Barcelona

Telèfon 33903 - Telegramas «Agile»

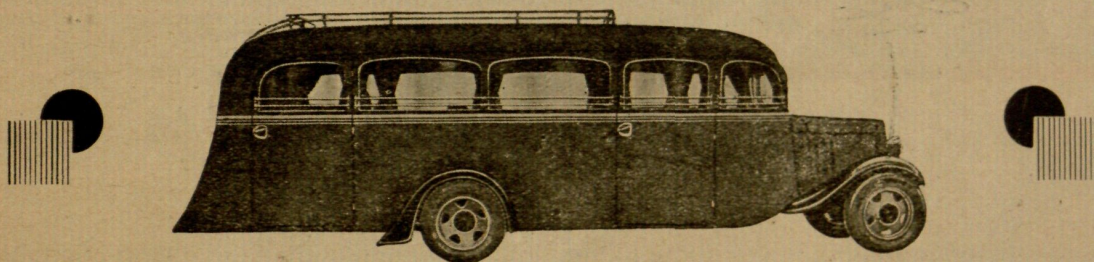
Fabricació de transformadors per
a la soldadura elèctrica i electro-
dos marca «AGIL.» - Accessoris

AGRUPAMENT DE CARROSSERIES I ANEXOS

OFICINA CENTRAL:

ARAGÓ, 179 — BARCELONA — TELÈFON 71436

*Autocars - Camions - Ambulàncies - Furgons - Furgonetes de repartiment
Cotxes de turisme - Omnibus metàl·lics - Cabines metàl·liques - Etc, etc.*

CONSTRUCCIÓ I REPARACIÓ DE TOTA
CLASSE DE MOLLES I BALLESTES

REPARACIONS DE MECANICA EN GENERAL

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

AGIL IBÈRICA

HUGO BRAUNER

Rocafort, 217 - Barcelona

Telèfon 33903 - Telegramas «Agile»

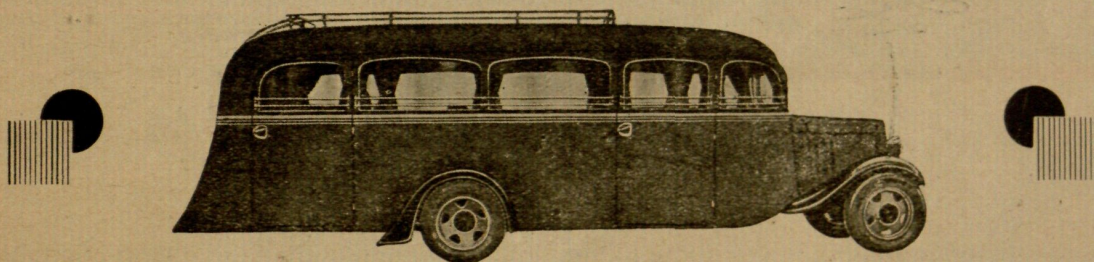
Fabricació de transformadors per
a la soldadura elèctrica i electro-
dos marca «AGIL.» - Accessoris

AGRUPAMENT DE CARROSSERIES I ANEXOS

OFICINA CENTRAL:

ARAGÓ, 179 — BARCELONA — TELÈFON 71436

*Autocars - Camions - Ambulàncies - Furgons - Furgonetes de repartiment
Cotxes de turisme - Omnibus metàl·lics - Cabines metàl·liques - Etc, etc.*

CONSTRUCCIÓ I REPARACIÓ DE TOTA
CLASSE DE MOLLES I BALLESTES

REPARACIONS DE MECANICA EN GENERAL

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

M.

G.

DE

S.

MANUFACTURES
COSTA - MALLOL

COL·LECTIVITZADA

=====

FÀBRIQUES DE
TEIXITS NOVETAT

=====

Consell de Cent, 419

Telèfon 50247

BARCELONA

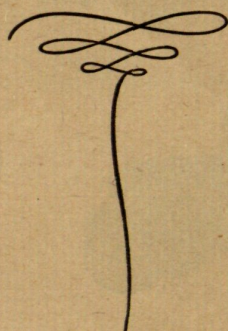
BARRES CALIBRADES

=====

EMPRESA

COL·LECTIVITZADA

U. H. P.

CASANOVA, 66

ENTRE DIPUTACIÓ I CONSELL DE CENT

BARCELONA

C. i S., S. A.

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

AVUI:
ENVIEU ELS DRAPS
a les Tinències d'Alcaldia

DEMÀ

*seran robes d'abric
per als nostres soldats*

CATALANS!

**Ara més que mai
cal que la lluiu a
la vostra solapa**

ES UN DEURE PATRIÒTIC